BUITEN de orde

jaargang 21, 1e kwartaal, lente 2010

Al Qaida afdeling Ubbergen
Strijd om de FAU
Weg met de 'ontwikkeling'

€ 2,50

Colofon Lente 2010 Nummer 1

Buiten de Orde is een uitgave van de Vrije Bond, anarchistische zelforganisatie.
Buiten de Orde verschijnt vier maal per jaar. Overname van artikelen met bronvermelding wordt van harte toegejuicht.

Copysluiting zomernummer: eind juni

Abonnementen
Leden van de Vrije Bond krijgen *Buiten de Orde* gratis thuis. Niet-leden kunnen zich abonneren door € 7,50 over te maken op giro 5495473 tnv Vrije Bond te Tilburg onder vermelding van 'abonnement Buiten de Orde' of surfen naar www.buitendeorde.nl. Een kostendekkend abonnement is € 15,-. Voor mensen in de gevangenis is *Buiten de Orde* overigens gratis. Oude nummers zijn op te vragen bij het algemene adres.

Adressen Vrije Bond

Algemeen
Postbus 16521
1001 RA Amsterdam
06- 44731372
vrijebond@buitendeorde.nl
www.vrije bond.nl

Redactie Buiten de Orde
Postbus 1338
3500 BH Utrecht
030-2314632
redactie@buitendeorde.nl
www.buitendeorde.nl

Solidariteitskas
Postbus 1338
3500 BH Utrecht
solidariteitskas@
buitendeorde.nl

ISSN: 09247629

Verkooppunten BdO:

Het Fort van Sjakoo, Amsterdam
Athenaeum, Amsterdam
De Rooie Rat, Utrecht
Rampenplan, Utrecht
Rosa, Groningen
Isis, Groningen
Zwart en Rood, Gent

Redactioneel

Alweer een lentenummer van *Buiten de Orde*. De oplettende lezer(es) heeft intussen gemerkt dat hij of zij de afgelopen twee jaar stiefmoederlijk is bedeeld met één of twee nummers, terwijl hij recht heeft op vier voor zijn abonnementsgeld. Om deze reden heeft de Vrije Bond op 7 maart besloten voor dit jaar geen abonnementsgeld in rekening te brengen.
De redactie is inmiddels met twee personen versterkt, die zijn begonnen hun bijdrage te leveren voor dit nummer.
Wij hebben naast een voorbereidingsstuk over 'Mayday' een oude oproep van Albert de Jong uit de kast gehaald uit de jaren '30, die aan actualiteit niets verloren heeft, omdat hij nog steeds alternatieven biedt voor de verkiezingsprogramma's van alle partijen met hun bezuinigingsvoorstellen.
Internationaal hebben wij ons laten inspireren door de vierjarige internationale conferentie van War Resisters' International, die een belangrijke bijdrage heeft willen leveren voor de internationale coördinatie van de sociale strijd als directe belangenstrijd van onderop. In de strijd tegen het militaire 'beschavingsapparaat' staan de massa's 'ongewenste elementen'. Voor hen bestaat geen vrede meer wanneer zij zich niet daadwerkelijk verzetten en weten te verenigen. Wie elders de verslagen van de conferentie heeft gelezen en zich misschien verdiept heeft in de *working papers* zal merken dat wij dit materiaal hebben aangevuld met gegevens van elders: ook de Palestijnen, Koerden en Sumatranen horen bij dit verhaal. En zij hebben met elkaar gemeen dat voor hen een oplossing van hun conflict door staatsvorming uitgesloten is en dat elke poging daartoe alleen maar tot bloedig geweld kan leiden.
Er is dus alle reden om met dit blad normaal door te gaan! Daarvoor hebben we nog steeds de hulp van schrijvers, vertalers en andere medewerkers nodig. Denk je een bijdrage te kunnen leveren aan *Buiten de Orde* of te kunnen reageren op een artikel? Neem dan contact op met de redactie.

Veel leesplezier!

De redactie

over de muur

Inhoudsopgave

De economie van het anarchisme

De intellectuele tijden waarin wij leven kunnen we goed samenvatten met een citaat van Sarah Palin: 'Het is nu niet het moment om te gaan experimenten met het socialisme.' En dit tijdens de grootste crisis sinds de jaren dertig. Anarchisten zouden zeggen dat het juist nu het moment is om dat te gaan doen – maar alleen als we het gaan hebben over libertair socialisme.

DOOR IAIN MCKAY

Het kapitalisme zit (alweer) in een crisis. Dat het staatssocialisme gefaald heeft is duidelijk genoeg. De sociaal-democratie is neoliberaal geworden (New Labour? Nieuwe Thatcherianen zullen ze bedoelen!), terwijl we dit jaar ook de twintigste verjaardag van de val van het stalinisme in Oost-Europa vieren. Met zijn staatskapitalisme en partijdictatuur heeft het stalinisme het probleem (kapitalisme) aantrekkelijker gemaakt dan de oplossing (socialisme). Met deze feiten zouden anarchisten moeten voelen dat ze in hun recht staan – Bakunin en de zijnen hebben, decennia voordat zij realiteit werden, beide uitkomsten voorspeld.

Er is nu dus een opening voor een reëel alternatief. Want we moeten niet vergeten dat het kapitalisme alles behalve de laatste fase van de economie is. Volgens Proudhon 'zit de grootste fout van de politieke economie in het feit dat zij de tijdelijke fase waarin de samenleving zich bevindt – namelijk de verdeling van de samenleving in patriciërs en proletariërs – als een definitieve toestand heeft bevestigd.' Slavenarbeid werd gevolgd door horigheid en daarna kregen we het kapitalisme. Wat is kapitalisme? Volgens Proudhon wordt de 'periode die we nu doormaken gekenmerkt door een bijzondere eigenschap, namelijk de loonarbeid.'

Het kapitalisme is dus een economisch systeem gebaseerd op gehuurde arbeid, oftewel op het geleidelijk aan verkopen van je arbeid (je vrijheid) aan een baas. Anarchisten noemen dit op zijn best 'loonslavernij'.

Het anarchisme streeft naar geassocieerde arbeid, met andere woorden: vrije arbeid – de situatie waarin degenen die het werk doen, daarover ook zeggenschap hebben. Op de lange termijn wordt er gestreefd naar de afschaffing van werk (werk en vrije tijd

zullen in elkaar opgaan). Volgens Kropotkin streven we naar 'het creëren van een situatie waarin iedereen kan leven door vrijwillig te werken, zonder gedwongen te worden [zijn of haar] werk of vrijheid te verkopen aan anderen, die door het werk van hun slaven rijkdom accumuleren.'

Het anarchisme werd niet uitgevonden door geleerden in een bibliotheek. Zijn wortels liggen, zoals Kropotkin dat benadrukte in zijn klassieke werk *Modern Science and Anarchism*, in de strijd en de zelfwerkzaamheid van de leden van de arbeidende klasse tegen uitbuiting en onderdrukking.

We vergelijken het kapitalisme niet met een betere samenleving in abstracte zin, maar we zien dat de structuren van een nieuwe wereld worden geschapen in de strijd binnen, maar tegen het kapitalisme. De verenigingen en comités die worden opgericht om stakingen te organiseren kunnen dus worden gezien als de bedrijfsorganisaties in een vrije samenleving die de productie zullen organiseren. Om het motto van de Industrial Workers of the World aan te halen: 'We bouwen een nieuwe wereld in de schoot van de oude.'

Verschillende anarchistische stromingen

Over het algemeen zijn er drie verschillende stromingen binnen het anarchisme (of libertair socialisme): mutualisme, collectivisme en (anarcho-) communisme. Anarcho-syndicalisme is meer een tactiek dan een doel op zich en zijn aanhangers streven gewoonlijk naar een van deze drie (meestal anarcho-communisme, ook al noemde Bakunin, die als eerste een anarcho-syndicalistische tactiek formuleerde, zichzelf een collectivist). Natuurlijk zullen in de praktijk verschillende gebieden experimenteren met verschillende stelsels, afhankelijk van wat men verlangt en van de objectieve omstandigheden waarin men verkeert. Het vrije experiment is immers een libertair basisprincipe.

Terwijl deze drie stromingen op sommige punten verschillen, delen ze bepaalde sleutelprincipes. Als iemand beweert dat iets 'anarchistisch' is en daarbij andere vormen uitsluit, kunnen we gerust zeggen dat dit weinig met anarchisme te maken heeft.

Het eerste principe is het eigendom – en niet het persoonlijk bezit. Volgens Proudhons *What is Property*? zullen eigendomsrechten in een vrije samenleving vervangen worden door gebruikersrechten. Dit impliceert automatisch een egalitaire verdeling van rijkdom. Het tweede principe is socialisering. Dit betekent vrije toegang tot de werkplaatsen en de grond en dus het einde van de grondbezitters en de bazen (dit wordt soms 'particulier bezit en vruchtgebruik' genoemd). Het derde principe is vrijwillige associatie, oftewel zelfbeheer van de productie door degenen die daar aan meewerken. Hoewel de termen voor deze arbeidsassociaties soms verschillen (coöperatieven, syndicaten, collectieven of werknemersbedrijven), is het principe steeds hetzelfde: één man, één stem. Het laatste sleutelprincipe is vrije federatie. Dit is gebaseerd op vrije associatie, wat essentieel is voor elke dynamische economie: horizontale verbanden tussen producenten en federaties voor de coördinatie van gezamenlijke belangen. Vrije federatie zou geworteld moeten zijn in decentralisatie (zowel kapitalistische bedrijven als stalinistische economieën hebben immers laten zien dat centralisatie niet werkt) en zou van onderop georganiseerd moeten worden, op basis van gemandateerde en herroepbare vertegenwoordigers.

Bakunin gaf een goede samenvatting van zo'n economie toen hij zei dat de 'grond toebehoort aan degenen die het met hun eigen handen bewerken; aan de agrarische communes (...) de gereedschappen van de productie behoren toe aan de arbeiders; aan de arbeidsassociaties.' De grondgedachte voor de besluitvorming binnen deze werkplaatsen in zelfbeheer zal net zo verschillen van het kapitalisme als hun structuur. De economische wetenschappen zouden zich volgens Kropotkin in een gezonde samenleving moeten bezighouden met 'de studie van de behoeften van de mensheid, en de middelen waarmee deze bevredigd worden met de minst mogelijk verspilling van menselijke energie.' Tegenwoordig zouden we daar nog ecologische aspecten aan toevoegen – en het is zeker dat Kropotkin daarin zou hebben toegestemd (zijn klassieke *Fields, Factories and Workshops*, heeft namelijk een duidelijke ecologische dimensie, ook al gebruikt hij de term zelf niet).

Kritiek op eigendom

Om anarchistische visies op een vrije economie te begrijpen is het noodzakelijk de anarchistische kritiek op het kapitalisme begrijpen. Proudhons uitspraak 'eigendom is diefstal' is algemeen bekend. Daarmee bedoelde hij twee dingen. In de eerste plaats dat grondbezitters de huurders geld vroegen voor de toegang tot de bestaansmiddelen. Huur kan dus uitgebuit worden. In de tweede plaats dat loonarbeid leidt tot uitbuiting. Arbeiders worden geacht meer te produceren dan hun loon. Proudhon:

> 'Iedereen die werkt wordt eigenaar – dit is een onvermijdelijke conclusie van de principes van de politieke economie en de rechtsfilosofie. En als ik zeg eigenaar, bedoel ik niet eenvoudigweg (zoals onze hypocriete economen dat doen) eigenaar

Bakunin

> van zijn uitkering, zijn salaris, zijn loon – ik bedoel eigenaar van de waarde die hij creëert, en waarvan de baas alleen profiteert (...). De arbeider behoudt, zelfs nadat hij zijn loon heeft ontvangen, een natuurlijk recht over hetgeen hij geproduceerd heeft.'

Dit leidt tot Proudhons uitspraak 'eigendom is despotisme'. Met andere woorden, eigendom produceert hiërarchische sociale verbanden en deze autoriteitsstructuur stelt de eigenaars in staat om met de arbeiders te sollen, wat ervoor zorgt dat ze worden uitgebuit. Proudhon:

> 'Weet je wat het is om een loonarbeider te zijn? Het is om onder iemand anders te werken, om op je hoede te zijn, nog meer voor zijn vooringenomenheid dan voor zijn bevelen. (...) Het is alsof je zelf geen verstand hebt (...) en dat je geen enkele drijfveer kent, dan je dagelijkse brood en de angst om je baan te verliezen. De loonarbeider is iemand waartegen de eigenaar die hem in dienst neemt zegt: "Wat jij moet doen zijn mijn zaken; je hebt daarover niets te zeggen."'

Om hieraan te ontkomen zullen eigendomsrechten dus moeten worden vervangen door gebruikersrechten. Persoonlijk bezit blijft alleen bestaan met betrekking tot de dingen die je gebruikt. Alexander Berkman:

> [Het anarchisme] 'schaft het particuliere eigendom van de productiemiddelen en de distributie af en daarmee ook het kapitalistische handelswezen. Persoonlijk bezit blijft alleen bestaan over de dingen die je gebruikt. Dus je horloge is van jezelf, maar de horlogefabriek behoort de mensen toe. Grond, machines en alle andere publieke voorzieningen zullen collectief bezit worden, dat noch gekocht noch verkocht kan worden. Feitelijk gebruik is het enige eigendomsrecht – niet van eigendom, maar van bezit. De organisatie van de mijnwerkers bijvoorbeeld, zal het beheer voeren over de koolmijnen, niet als eigenaars, maar als bestuurlijke instantie. Op dezelfde wijze zullen de broederschappen van de spoorwegen de sporen beheren, enzovoorts. Collectief bezit, coöperatief beheerd in het belang van de gemeenschap, zal de plaats innemen van het particuliere eigendom dat gericht is op winst.'

Proudhon vatte dit goed samen als 'bezitters zonder meesters.'

Socialisering

Terwijl niet alle anarchisten de term 'socialisatie' gebruiken, is dit in feite het noodzakelijke fundament voor een vrije samenleving, en – niet geheel onverwachts – ligt het concept (zo niet het woord) dan ook ten grondslag aan het anarchisme. Dit omdat socialisering universeel zelfbeheer garandeert doordat het vrije toegang tot de productiemiddelen mogelijk maakt. Zoals Emma Goldman en Johann Most dat naar voren brachten, 'sluit het logischerwijs elke relatie van heersers met knechten uit.'

Socialisering is een anarchistisch standpunt geweest zo lang als het anarchisme al anarchisme wordt genoemd. Zo pleitte Proudhon al in 1840 dat 'het land onmisbaar is voor ons bestaan' en 'daardoor iets gemeenschappelijks, dat niet valt toe te eigenen' en doordat 'al het geaccumuleerde kapitaal sociaal bezit is, niemand de exclusieve beheerder kan worden.' Dit betekent dat 'de boer niet het land kan toe-eigenen dat hij bezaait' en dat 'alle kapitaal (...) collectief bezit is' omdat het 'immers het resultaat van collectieve arbeid is'. Proudhon pleitte dan ook voor democratisch georganiseerde arbeidersassociaties: 'volgens de wetten van de associatie is de overdracht van rijkdom niet van toepassing op de werktuigen van de arbeid, en kan daardoor dus geen oorzaak van ongelijkheid worden.'

Zoals de econoom David Ellerman uitlegt, is de democratische werkplaats een sociale gemeenschap:

> 'een arbeidsgemeenschap en geen woongemeenschap. Het is een republiek of *res publica* van de werkplaats. De fundamentele bestuursrechten zijn toegekend als persoonlijke rechten (...) aan de mensen die in het bedrijf werken. (...) Deze analyse laat zien hoe een bedrijf gesocialiseerd kan worden en toch "particulier" is in de zin dat het geen eigendom van de regering is.'

Zelfbeheer

Socialisering impliceert logischerwijs dat er geen arbeidsmarkt zal zijn, maar simpelweg mensen die op zoek zijn naar associaties om zich bij aan te sluiten en associaties die naar geassocieerden zoeken. Loonarbeid zal tot het verleden behoren en wordt vervangen door zelfbeheer.

Dit wordt soms 'arbeidersbestuur' genoemd, of in de woorden van Proudhon: 'industriële democratie', waarbij de werkplaatsen worden veranderd in 'kleine republieken van arbeiders'. Volgens Kropotkin zou een libertaire economie gebaseerd moeten zijn op 'associaties van mannen en vrouwen, die (...) werken op het land, in de fabrieken, in de mijnen etc. [en die] zelf de beheerders van de productie [zijn].'

En verder op het principe 'één lid, één stem' (egalitaire structuren en resultaten); een gekozen en herroepbaar bestuur; integratie

Proudhon

van hand- en hoofdwerk; en een verdeling van het werk in plaats van arbeidsverdeling.

Proudhon: werkplaatsen 'zijn het gemeenschappelijke en onverdeelde bezit van iedereen die daaraan deelneemt' in plaats van 'ondernemingen van aandeelhouders die de ziel en het lichaam van de werknemers plunderen.' En dit betekent vrije toegang: 'elk individu dat werkzaam is in de associatie' heeft 'een onverdeeld aandeel in de bezittingen van het bedrijf' en heeft 'het recht om elke positie te vervullen' omdat 'alle posities verkiesbaar [zijn] en de voorschriften totstandkomen met de goedkeuring van de leden.'

Hoewel deze principes ten grondslag liggen aan alle stromingen binnen het anarchisme bestaan er wel onderlinge verschillen.

Mutualisme

De eerste anarchistische stroming was het mutualisme, waarvan Proudhon de bekendste vertegenwoordiger is. Dit systeem gaat uit van de markt. Dit impliceert echter nog geen kapitalisme, omdat de aanwezigheid van een markt niet bepalend is voor het kapitalisme. Markten bestonden al duizenden jaren voordat het kapitalisme ontstond. Wat het kapitalisme uniek maakt is dat het zowel de productie van goederen als loonarbeid kent. Mutualisme is gebaseerd op het produceren van goederen, maar de loonarbeid wordt vervangen door vrije arbeid en coöperatieven.

Dit betekent dat distributie gebaseerd is op het werk dat gedaan wordt, op basis van de handeling in plaats van de behoefte. Arbeiders zullen de volledige opbrengst van hun arbeid ontvangen, nadat de betaling van de aanvoer van andere coöperatieven verricht is. Dit betekent niet dat coöperatieven niet zouden investeren, maar simpelweg dat de associatie als een geheel zal bepalen welk deel van het collectieve inkomen zal worden gebruikt voor individuele leden en wat zal worden gebruikt voor de coöperatie.

Hierbij moet worden opgemerkt dat neoklassieke economen beweren dat coöperatieven voor hoge werkloosheid zorgen. Net zoals de rest van deze ideologie is dit echter gebaseerd op onjuiste vooronderstellingen, en is dit uiteindelijk een theorie waarvan de voorspellingen absoluut niet gebaseerd zijn op geobserveerde feiten.

Naast coöperatieven is vrij krediet een ander sleutelbegrip van mutualisme. Er zal een volksbank georganiseerd worden en deze zal rente berekenen om de kosten te dekken (ongeveer 0%). Dit zorgt ervoor dat de arbeiders hun eigen productiemiddelen kunnen creëren. Hier suggereren neoklassieke economen dat er een inflatieprobleem zal ontstaan als gemeenschappelijke banken de geldvoorraad laten toenemen door krediet te creëren. Dit is echter onjuist omdat krediet niet lukraak wordt gecreëerd, maar juist wordt gerantsoeneerd door het te investeren in projecten waarvan wordt verwacht dat zij meer goederen en diensten zullen produceren. Dus er is geen sprake van meer en meer geld dat wordt gebruikt om een vast aantal goederen te kopen, maar geld dat wordt gebruikt om meer en meer goederen te creëren.

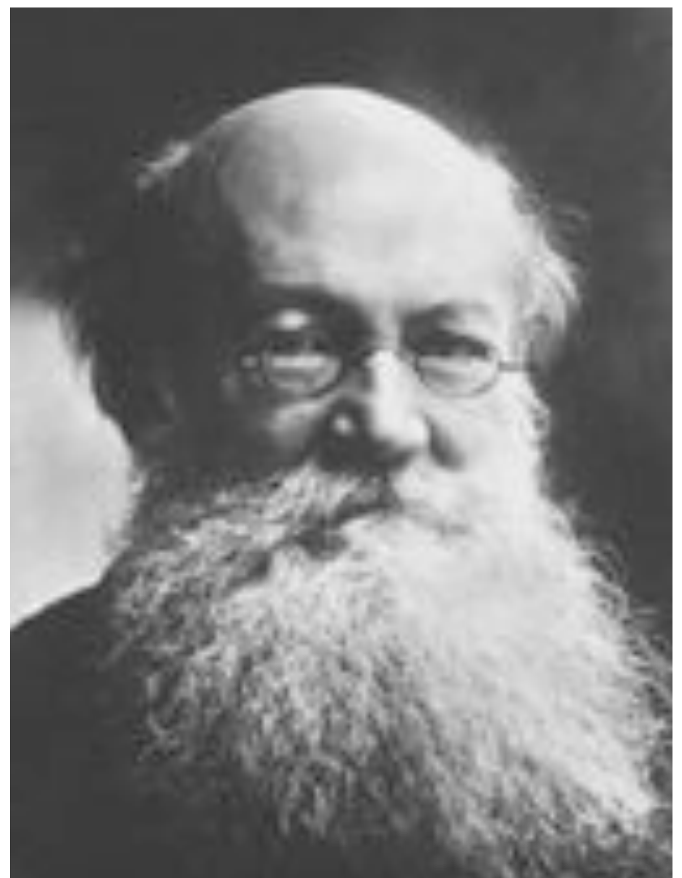
Ten slotte is er nog de agro-industriële federatie. Proudhon was goed op de hoogte van de problemen die geïsoleerde coöperatieven te wachten stonden en suggereerde daarom dat associaties zich in een federatie zouden organiseren om zo door middel van solidariteit, wederzijdse hulp en ondersteuning de risico's te verminderen. Omdat alle industrieën immers met elkaar verbonden zijn, is het logisch dat zij elkaar ondersteunen. Daar komt nog bij dat de federatie werd gezien als een middel om de terugkeer van het kapitalisme door middel van de krachten van de markt te voorkomen. De federatie zou ook zorgen voor publieke voorzieningen (spoorwegen, wegen, ziekenzorg etc.) die gemeenschappelijk eigendom zouden zijn en gezamenlijk zouden worden beheerd door de arbeiderscoöperatieven.

Mutualisme is echter reformistisch in zijn strategie. Het is erop gericht het kapitalisme te vervangen door middel van alternatieve instituten en door concurrentie. Er zijn dan ook maar weinig anarchisten die deze theorie aanhangen.

Collectivisme

De tweede stroming binnen de anarchistische economie is het collectivisme, waarvan Bakunin de meest beroemde vertegenwoordiger is. Het collectivisme is vergelijkbaar met het mutualisme, maar is minder op de markt gebaseerd (al gaat het nog steeds uit van distributie op basis van handelingen). Het heeft echter meer communistische elementen en de meeste aanhangers gaan er vanuit dat het collectivisme zich zal ontwikkelen tot libertair communisme.

Collectivisme zit dus ergens tussen mutualisme en communisme in en kent elementen van beide stromingen. Om die reden ga ik hier dan ook nu niet verder op in. De kenmerken van het collectivisme komen ook bij de andere twee stromingen aan bod. Net zoals libertair communisme is het collectivisme revolutionair en gaat het ervan uit dat het kapitalisme niet hervormd kan worden.

Kropotkin

Communisme

In de eerste plaats moet opgemerkt worden dat het communisme dat hier aan de orde komt niet hetzelfde is als stalinisme of leninisme. Dat was staatskapitalisme en helmaal niet communistisch, laat staan libertair communistisch. De meeste anarchisten zijn libertaire communisten en de theorie ervan wordt voornamelijk geassocieerd met Kropotkin.

In tegenstelling tot het mutualisme en collectivisme gaat het libertair communisme niet uit van de markt; want er zijn geen markten meer. Het is gebaseerd op de afschaffing van het geld en van andere ruilmiddelen die zijn gebaseerd op de uitwisseling van arbeid. Er is dus geen loonarbeid én geen loonsysteem ('Van iedereen naar vermogen, voor iedereen naar behoefte').

Het communistisch anarchisme breidt het collectieve bezit uit naar de producten van de arbeid. Dit betekent niet dat we elkaars tandborstels zullen gebruiken, maar simpelweg dat goederen vrij beschikbaar zijn voor iedereen die ze nodig heeft. Kropotkin: 'Communisme, maar niet het monastieke- of het kazernecommunisme, dat voorheen werd bepleit [door staatssocialisten], maar het vrije communisme dat de geoogste of geproduceerde producten ter beschikking stelt aan iedereen, en dat iedereen de vrijheid heeft om deze producten naar behoefte te consumeren in zijn [of haar] eigen huis.'

Communistische anarchisten drongen aan op de afschaffing van het geld omdat de markt als zodanig veel problemen veroorzaakt, problemen die door het kapitalisme ongetwijfeld alleen maar groter zullen worden, maar die ook in een niet-kapitalistisch marktsysteem zouden bestaan. Het meest voor de hand liggende probleem is het feit dat het inkomen geen afspiegeling is van de behoeften; een rechtvaardige samenleving zou dit erkennen. Veel behoeften kunnen niet door de markt geleverd worden (publieke voorzieningen, efficiënte gezondheidszorg). Markten blokkeren bovendien informatie die nodig is voor het maken van verstandige beslissingen (dat iets 5 pond kost zegt niets over de vervuiling die wordt veroorzaakt, of over de arbeidsomstandigheden op de werkplaats waar het product is gemaakt). Anti-sociale activiteiten worden daarnaast systematisch beloond door de markt (vervuilende bedrijven kunnen hun prijzen verlagen om hun winsten te vergroten en worden beloond met een groter marktaandeel als resultaat). De marktkrachten produceren collectief irrationeel gedrag als resultaat van gefragmenteerde individuele actie (concurrentie kan bijvoorbeeld ertoe leiden dat er harder en langer moet worden gewerkt om op de markt te overleven en het kan ook overproductie en crisis veroorzaken, wanneer bedrijven reageren op dezelfde marktsignalen en daardoor de markt overspoelen). De behoefte aan winst zorgt ook voor toenemende onzekerheid en dus de mogelijkheid van crisis en de daaruit resulterende sociale ellende.

In het anarcho-communisme zal de aanwending van productiefactoren niet gebaseerd zijn op het vergelijken van prijzen, maar op het vergelijken van de gebruikswaarde van specifieke goederen en van hun relatieve schaarsheid. De vergeleken gebruikswaarden zullen zowel positief (voldoet het product aan de gestelde eisen?) als negatief (welke vervuiling veroorzaakt het? hoe veel arbeid is er voor nodig?) zijn. Op deze manier kan men de werkelijke informatie over de kosten (die vaak door de prijs verborgen wordt gehouden) bekend maken en gebruiken om verstandige beslissingen te nemen. Schaarsheid zal worden bekendgemaakt door syndicaten die zullen communiceren hoeveel orders zij ontvangen hebben in verhouding tot hun normale capaciteit – als syndicaten meer orders krijgen, wordt de schaarsheid van hun producten groter, waardoor zij andere syndicaten zullen informeren om naar vervanging voor die goederen te zoeken.

Bewijzen

Dat klinkt allemaal erg mooi, in theorie – zal er gezegd worden. Maar dat hoeft niet zo te zijn, aangezien er overweldigend empirisch bewijsmateriaal is voor de libertaire economische ideeën.

Bijvoorbeeld: arbeidersparticipatie in de bedrijfsvoering en winstverdeling vergroten de productiviteit. Bedrijven die worden geleid door werknemers zijn productiever dan kapitalistische bedrijven. Een onthutsende 94% van de 226 studies over dit onderwerp toonde een positief effect (waarvan 60% significant). Wil een particulier bedrijf een grote impact hebben op de prestaties, dan blijkt in de besluitvorming arbeidsparticipatie noodzakelijk te zijn.

Coöperatieven kennen bovendien kleine verschillen in loon en status (de verschillen lopen uiteen van minder dan 1:10 vergeleken met 1:200 of meer in particuliere ondernemingen). Het hoeft niet te verbazen dat een hoge mate van gelijkheid voor meer productie zorgt, aangezien arbeiders er niet van houden om zich uit te sloven om anderen rijk te laten worden van hun eigen arbeid.

En wat te denken van het ontbreken van een aandelenmarkt? Dat de aandelenmarkt in de huidige cyclus slecht is voor de reële economie hoef ik niet uit te leggen. Ze wordt echter ook gekenmerkt door serieuze communicatieproblemen tussen managers en aandeelhouders. Bovendien beloont de aandelenmarkt eerder het opblazen van de winsten op de korte termijn dan de groei op de lange termijn, wat leidt tot overinvesteringen in bepaalde industrieën en zorgt voor een toename van risico's en gokgedrag. Het bankenkapitalisme kent daarnaast veel minder extreme conjunctuurverschillen dan het aandelenkapitalisme.

De succesvolle coöperatieven onder het kapitalisme, zoals Mondragón in Baskenland, werken meestal samen in groepen en bewijzen zo dus het nut van de agro-industriële federatie. Ze hebben ook vaak hun eigen banken. Dit laat zien dat Proudhons ideeën in de praktijk kunnen worden toegepast.

Er zijn ook nog de voorbeelden van de verschillende sociale revoluties die overal ter wereld hebben plaatsgevonden. Geen anarchistisch verhaal is compleet zonder de Spaanse Revolutie van 1936 en mijn verhaal is geen uitzondering. Dit echter met een reden, omdat de Revolutie laat zien dat libertair zelfbeheer ook op grote schaal werkt, waarbij de meeste industrie in Catalonië succesvol werd gecollectiviseerd en grote grondgebieden gezamenlijk beheerd en bewerkt werden. Ook meer recentelijk, tijdens de opstand tegen het neo-liberalisme in Argentinië, werden gesloten werkplaatsen overgenomen. Deze gerecupereerde fabrieken laten zien hoe, terwijl de bazen ons nodig hebben, wij hen niet nodig hebben.

Hoe gaan we dit bereiken?

Na een overzicht van de wenselijkheid en de geldigheid van het libertaire communisme, moet nu de vraag gesteld worden hoe we

dit gaan bereiken. Het creëren en ondersteunen van coöperatieven binnen het kapitalisme zou hier één onderdeel van kunnen zijn. Dit zou kunnen samengaan met het promoten van socialisering en coöperatieven als alternatief voor gedwongen verkopen, bailouts en nationalisering.

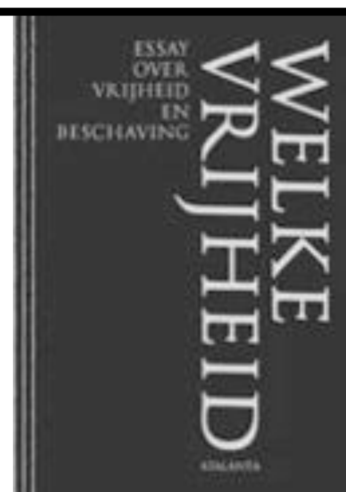
De meeste anarchisten zien dit slechts als een onderdeel van het bevorderen van een cultuur van verzet of van collectieve strijd tegen het kapitalisme en de staat. Met andere woorden: het bevorderen van directe acte (stakingen, protesten, bezettingen etc.) en ervoor zorgen dat alle strijd wordt georganiseerd door degenen die zich daarin bevinden en dat de organisaties die gecreëerd worden ook daadwerkelijk in zelfbeheer en van onderop worden georganiseerd. Het doel van de mensen zou moeten zijn om te beginnen met het bezetten van de fabrieken, de huizen en de grond etc. om zo de socialisering tot een realiteit te maken. Door de baas te worden over onze eigen conflicten, leren we ook baas te worden over onze eigen levens; door organisaties te creëren voor de strijd tegen het huidige systeem, creëren we tegelijkertijd het framewerk van een vrije samenleving.

Samen kunnen we de wereld veranderen!

Vertaling: Dennis de Lange

Dit artikel is gebaseerd op een lezing die werd gehouden tijdens de Radical Routes Conferentie, *met als thema* 'Praktische Economie: *Radicale alternatieven voor een mislukt economisch systeem,' die werd gehouden op 23 mei 2009.*
Meer informatie over deze onderwerpen kan worden gevonden in sectie I *van* An Anarchist FAQ (*www.anarchistfaq.org.uk*). *Radical Routes is een netwerk van coöperatieven: Cornerstone Resource Centre, 16 Sholebroke Avenue, Leeds, LS7 3HB, Engeland. Iain McKay werkt op dit moment aan het redigeren van een bundel met daarin een selectie van het werk van* Proudhon.

Persbericht

Utrecht, woensdag 24 februari 2010

Verschenen bij uitgeverij Atalanta:

Welke vrijheid –

essay over vrijheid en beschaving, door Weia Reinboud.

In het essay gaat het om de vraag hoe een samenleving op vrijheid gegrondvest zou kunnen worden. Eerst moet dan het begrip 'vrijheid' onder de loep genomen worden, want het is te veelomvattend en daardoor te vaag om zondermeer gebruikt te kunnen worden.

De flaptekst van het boek:
'Vrijheid staat op een voetstuk, maar de ene vrijheid is de andere niet – zakkenrollers en zakkenvullers nemen de vrijheid om dingen te doen die niet altijd even sociaal gevonden worden. Binnen alle mogelijke vrijheden kan, vanuit het niveau van de samenleving gezien, onderscheid aangebracht worden tussen vrijheden die beter of slechter uitpakken. Of in andere woorden: vrijheden die beschaafder of onbeschaafder zijn. In dit essay wordt het een en ander gezegd over verschillende soorten vrijheid, over de verhouding van individu en samenleving, over schaarste en geld, over honger en kapitaal, over ellende en oorzaken, over straffen en regelen, over rijk en arm. Er blijkt genoeg aanleiding te zijn voor kritische opmerkingen, maar ook genoeg voor positieve verhalen.'

In het boek ontstaat aan de hand van een paar simpele voorbeelden een verdeling in vier soorten vrijheid. Gaandeweg wordt dan ook duidelijk dat zowel individuen als samenlevingen vrijheid vaak een stuk serieuzer zouden kunnen nemen.

Weia Reinboud (1950) studeerde een jaar natuurkunde, daarna sociale wetenschappen en later in zelfstudie filosofie. Zij schreef boeken (waaronder H*oe komen kringen in het water – aardige filosofie* en M*odellisme – over skepticisme en de productiviteit van het denken*), brochures en artikelen over uiteenlopende onderwerpen – vaak politieke, economische en ethische kwesties waarin vrijheid een onderliggend thema is.

Weia Reinboud:
'Het woord 'vrijheid' neemt men o zo vaak in de mond, maar bij nadere beschouwing blijkt dat er slechts heel bepaalde vrijheden bedoeld worden. Dat leidt tot een praktijk waarin men nogal eens een loopje neemt met allerlei vrijheden, in het bijzonder de vrijheden van anderen. Dat wilde ik eens wat nauwkeuriger onderzoeken, maar dan wel in essayvorm om ook allerlei interessante zijpaden te kunnen bewandelen. Intussen bevat het boek ideeën over hoe een samenleving op vrijheid gegrondvest kan worden. Mooi perspectief! Hoewel het zou kunnen dat veel mensen daar geen zin in hebben.'

96 bladzijden, € 9,00; februari 2010; ISBN 978-90-73034-48-8

Uitgeverij Atalanta • Simón Bolívarstraat 87 • 3573 ZK Utrecht • 030-2722650 • atalanta@at-A-lanta.nl • http://www.at-A-lanta.nl

Mijnheer de president, word anarchist!

Een open brief aan Nicolas Sarkozy

In Frankrijk is een fikse discussie ontstaan over het voornemen het graf van de filosoof Albert Camus *(onder meer bekend van* De mens in opstand*) te verplaatsen. Ook in anarchistische kring in* Frankrijk *leeft dit thema. Hieronder volgt een bijdrage van* Anarced*, die eerder gepubliceerd werd op het* Franse *anarchistische internetforum* Rouge et Noir.

DOOR ANARCED

Deze zondag is het snertweer, dus heb ik me beziggehouden met hetzelfde werk als Onfray. Dit is het resultaat:

Mijnheer de President,

ik schrijf u een brief, die u, als u tijd heeft, misschien zult lezen (ook al kan me dat eigenlijk geen moer schelen).
U heeft besloten de resten van het lijk van Mijnheer Albert Camus, die al bijna een halve eeuw dood is, te eren door die over te brengen naar een tempel, die de Grieken en de Romeinen aan sommige van hun goden hadden gewijd, het Pantheon. Ik geef u absoluut geen ongelijk, zelfs al deel ik uw overtuigingen in de wederopstanding van lijken niet en verbaas ik mij erover dat u zich overgeeft aan deze mystieke plechtigheid met zijn antieke riten, terwijl u juist met nadruk zegt dat we in de eenentwintigste eeuw leven en niet in de twintigste. Nog minder wil ik bijdragen aan een redevoering, die u misschien wel overdreven retorisch zult vinden, over het werk van een schrijver die u nooit hebt gelezen – want ik ken uw afkeer van filosofie en literatuur, en ook van leraren die daarin lesgeven, waarboven u altijd de pastoors en hun Bijbel stelt, die volgens u de nationale identiteit vormgeven.

Ik weet dat u een matige leerling bent gebleven, met name op dat gebied, en dat u altijd liever wilt debatteren door middel van de overvalwagens van de CRS, gummiknuppels en traangas, waarbij u zonder enigszins gas terug te nemen herhaalt: *zero* en nog eens *zero tolerance.* Alle scholieren kunnen zich dit herinneren...

Ik zal er dus voor waken, Mijnheer de President, om met u in debat te gaan, zoals ik u dat al meer expliciet bij wijze van inleiding heb laten weten. Ik geloof dat Albert Camus voor u vooral een versiersel is op de prijzentafel van de Nobelprijzen en dat uw besluit, dat door veel mensen als onhandig wordt gezien, voortkomt uit een goede bedoeling, namelijk het eren van een schrijver zoals men een militair eert: met vlaggen en trompetten.

Ik sta er echter op, u erop te wijzen dat het verstofte lijk, dat u in alle pracht en praal uw gekroonde tempel wilt laten binnengaan, alles is wat er is overgebleven van het lichaam van een man die, toen hij nog levend was, in het christendom 'het dogma van het onrecht'[1] zag, en niet opgehouden is alle dogma's te bestrijden, godsdienstige, politieke en economische. Mijnheer de President, we moeten het u wel zeggen, aan de lijst van het Pantheon stelt u voor een anarchist toe te voegen en niet een van de minste!
Daarmee wil ik u helemaal geen verwijt maken, Mijnheer de President. Al verbaas ik mij dat juist u er zo over denkt. Ik vind het ook heel erg plezierig, en als ik u daarover schrijf, is het om u aan te moedigen om op dezelfde weg te blijven doorgaan, want er zijn in het kielzog van onze overleden kameraad Albert Camus nog vele anderen die een plaats bij hem zouden verdienen.
Daarom heb ik de eer genomen een beroep te doen op uw hoge welwillendheid met een onvolledige lijst met anarchistische persoonlijkheden die uw aandacht zouden verdienen:

Ik heb Sante Geronimo Caserio gekozen, geboren in Motta Visconti in Lombardije op 8 september 1873 en onder de guillotine gestorven in Lyon op 16 augustus 1894, om deze lijst aan te voeren, want ik weet hoe dierbaar u Italië in uw hart heeft gesloten. U moet weten, Mijnheer de President, dat uw hart, dat van de President van de Republiek, hem ook zeer dierbaar was.[2]
Dan komt François Claudius Koënigstein (Ravachol), de grote avonturier van het anarchisme, die op 14 oktober 1859 in Saint-Chamond in de Loire is geboren en op 11 juli 1892 in Montbrison onder de guillotine is gestorven, die ik aan u voorleg vanwege zijn volledige werk en in het bijzonder voor de standvastigheid waarmee hij zich met lichaam en ziel wijdde aan de verbetering van de rechterlijke instellingen.

En tenslotte de namen van enkele schrijvers, die weliswaar niet het geluk hadden de eerbetuigingen van de Nobelprijs te ontvangen, maar die Albert Camus hebben ingewijd in in die compromisloze strijd tegen alle dogma's: Pierre-Joseph Proudhon, Michael Bakoenin, Peter Kropotkin, Élisée Réclus en heel veel anderen, die niet op de lijst zouden mogen ontbreken.

Met mijn voorlopige dank, verzoek ik u Mijnheer de President kennis te nemen van mijn zeer eerbiedige en nochtans anarchistische groeten.

MIJNHEER DE PRESIDENT, WORD ANARCHIST!

Vertaling: Jan Bervoets

NOTEN:

1 'Het christendom (en dat is zijn paradoxale grootheid) is het dogma van het onrecht. Het is het offer van de onschuldige en de aanvaarding van dat offer', Albert Camus. (noot van Anarced).
2 Op 24 juni 1894 stak Caserio de toenmalige president van de Franse republiek Sadie Carnot tijdens een aanslag met een mes dood, waarvoor hij zelf werd veroordeeld met de dood door de guillotine (noot van de vertaler).
Deze bijdrage van Anarced verscheen eerder op het Forum Rouge et Noir: http://cnt.ait.caen.free.fr/forum

HET RAPPORT-WELTER

VAN SOCIALISTISCH STANDPUNT BESCHOUWD

DOOR

ALBERT DE JONG

Albert de Jong en de Grote Depressie van de jaren dertig:

het rapport-Welter

In het internationale debat wordt de huidige kredietcrisis regelmatig vergeleken met de crisis uit de jaren dertig. Of die vergelijking altijd opgaat is nog maar de vraag, maar duidelijk is wel dat we nu met de grootse economische crisis worden geconfronteerd sinds de crisis die volgde op de beurskrach van 1929. Buiten de Orde *wil ook een terugblik werpen op de crisis uit de jaren dertig en doet dat aan de hand van een brochure van anarcho-syndicalist* Albert de Jong [1] *over de commissie-Welter, die door de toenmalige regering was ingesteld om een aantal bezuinigingen voor te stellen. In* Het Rapport-Welter van socialistisch standpunt beschouwd (1932) *analyseerde De Jong de aanbevelingen van de commissie en gaf hij ook zijn visie over wat de Nederlandse arbeidersbeweging te doen stond. In hoeverre is zijn tekst nog actueel?*

DOOR DENNIS DE LANGE

Net als nu werd ook door het toenmalige kabinet geworsteld met de vraag welke maatregelen het kon nemen om de economie te stimuleren en hoe het tegelijkertijd op de overheidsuitgaven kon bezuinigen. Naast een aantal protectionistische maatregelen die de Nederlandse handel en het boerenbedrijf moesten beschermen stelde het kabinet in oktober 1931 een commissie in, die onder leiding van de katholieke Charles Welter een pakket bezuinigingen moest samenstellen.

De Commissie-Welter

De tienkoppige commissie bestond uitsluitend uit hoge ambtenaren, militairen en rijke industriëlen, en een enkele ultrarechtse politicus met fascistische sympathieën[2]. De samenstelling van de commissie was uiterst eenzijdig en uitgesproken reactionair. Het rapport van de commissie bestond grofweg uit drie delen: de economische toestand van Nederland, de financiële toestand van de Nederlandse staat en de bezuinigingsvoorstellen.

Uit het rapport van de commissie blijkt dat Nederland er niet best voorstond. Schepen werden uit de vaart genomen, (koloniale) producten en effecten bleken aanzienlijk in waarde te zijn gedaald en de particuliere investeringen waren afgenomen. Het aantal werklozen in Nederland werd geschat op 300.000 (34 miljoen gulden aan uitkeringen)[3]. Zo werd van de 24.000 werknemers in de industrie meer dan de helft ontslagen en werkten de overgebleven werknemers in deeltijd.

De commissie schatte dat het begrotingstekort de komende drie jaar enorm zou oplopen, wat betekende dat er voor 1933 zo'n 100 miljoen bezuinigd moest worden. De commissie kwam tot de conclusie dat er vooral bezuinigd kon worden op het rijkspersoneel en de werklozensteun.

Bezuinigingen

Van het rijkspersoneel zou 12% ontslagen moeten worden (uitgezonderd defensie en onderwijs) en de ambtenarensalarissen zouden gemiddeld met zo'n 10% worden gekort. Vaste ambtenaren voor het eenvoudige werk zouden bovendien vervangen worden door tijdelijke arbeidskrachten. Verder zou er worden bezuinigd op overheidssubsidies en op de materiele uitgaven van de staat (defensie uitgezonderd). De werklozenuitkeringen en de lonen in de werkverschaffing zouden met 15% worden verlaagd, al zouden de uitkeringen op platteland volgens de commissie misschien iets moeten worden verhoogd[4]. Bezuinigingen op het onderwijs

zouden 16 miljoen opleveren door meer onderwijzers zonder bevoegdheid in te stellen (die waren immers goedkoper) en de klassen te vergroten tot 45 leerlingen. Het meest werd er overigens bezuinigd op Waterstaat. De aanleg van de Noordoostpolder zou worden uitgesteld en er werd flink bezuinigd op het verbeteren van de spoorwegen rondom Amsterdam.

Hoe beroerder iemand het heeft, hoe zwaarder hij wordt getroffen

Afgezien van de vraag of de voorgestelde bezuinigingen noodzakelijk waren of daadwerkelijk voor verbetering konden zorgen wilde De Jong het rapport in de eerste plaats analyseren om te gaan of de voorgestelde maatregelen 'redelijk' en 'menselijk' waren. Al snel kwam hij tot de conclusie dat het rapport op zijn zachtst gezegd een 'buitengewoon onsympathieke indruk' maakte: 'Zij legt de zwaarste lasten op de allerarmsten [de werklozen]. Hoe beroerder iemand het heeft, hoe zwaarder hij door de commissie-Welter wordt getroffen.' De steunverlaging zou volgens de commissie wel worden gecompenseerd door de dalende prijzen van de eerste levensbehoeften, wat overigens wel haaks stond op het voorstel dat brood, suiker en margarine juist extra zouden worden belast.

Tot grote verbazing van De Jong werd in het rapport voortdurend gesteld dat de Nederlandse bezittende klasse sterk verarmd zou zijn door de waardedaling van de beurs. Het aantal miljonairs bleef tijdens de crisis – ondanks de deflatie! – echter alleen maar toenemen: van 946 miljonairs in 1924 tot 1279 in 1929, 1362 in 1930 en 1306 in 1931. De Jong rekende uit dat de 150 miljoen (de ná het rapport-Welter verschenen Miljoenennota kwam kennelijk op een groter tekort uit) ook verkregen kon worden indien de regering 1% zou heffen van de vermogens boven de 16.000 gulden of 5% van de Nederlandse miljonairs, die dan gemiddeld nog 2.132.000 gulden zouden bezitten in plaats van 2.244.000!

Een tot in centen uitgewerkte roof

Als alternatief voor de bezuinigingen noemt De Jong daarnaast nog het afschaffen van het militarisme, wat 100 miljoen zou opleveren, maar wat natuurlijk niet kon zonder dat de staat zichzelf zou liquideren. Gezien de achtergrond van de commissieleden hoeft het overigens geen verbazing te wekken dat de commissie van mening was dat er wat betreft het militarisme verder geen bezuinigingen mogelijk waren, ook al waren de uitgaven hiervoor in de afgelopen jaren juist sterk toegenomen. De 3.5 miljoen die door bezuinigingen op het soldij zou vrijkomen zou bovendien worden gebruikt voor de aanschaf van nieuw oorlogsmateriaal zodat er herhalingsoefeningen gehouden konden worden. En dit terwijl het verouderde materiaal, dat net een opknapbeurt had gekregen van 7 miljoen, zou worden afgeschreven. Ook in Nederland was er toen kennelijk al sprake van een militair-industrieel complex.

Met deze 'tot in centen uitgewerkte roof op de armen ten bate van de rijken en hun militarisme' diende de commissie volgens De Jong niet het algemene belang, maar het klassenbelang. Het is dan ook niet voor niets, wanneer de commissie over de marechaussee schrijft, dat 'dit voortreffelijke corps (...) door zijn samenstelling en inrichting politioneele voordelen [biedt], die vooral in de tegenwoordige omstandigheden niet te loor mogen gaan.' Met het oog op de handhaving van de openbare kon er dus maar beter niet op de militaire politie bezuinigd worden.

Reformistische kritiek

Alle kritiek op de bezuinigingsvoorstellen deed De Jong echter af als 'reformistische kritiek' omdat het nergens het wezen van de staat en het kapitalisme aantastte. Vanuit het standpunt van de kapitalistische staat was het inderdaad juist te bezuinigen, vanuit 'socialistisch standpunt' was het dat in zijn geheel niet. Zo lang het productiestelsel zelf gehandhaafd zou worden, was de crisis niet op te lossen. De crisis was juist het bewijs van het falen ervan. Van de commissie-Welter en regering hoefden we volgens De Jong dan ook niet veel te verwachten.

> 'De regeering, die een stijgend aantal van honderdduizenden werkloozen een honger-bestaan moet geven en anderzijds kapitalen besteedt om banken en groote ondernemingen in dezen tijd op de been te houden – nadat deze in de voordeelige jaren millioenen in de zakken van particuliere ondernemers hebben gespeeld – zoowel het een als het ander een gevolg van de crisis, heeft nog nooit één maatregel genomen om de crisis zelf aan te tasten.'

Het rapport-Welter was volgens De Jong dan ook niets anders dan een schakel in het kapitalistische systeem van de uitbuiting en het onderdrukken van de arbeidersklasse om haar te kunnen overheersen en de macht van de kapitalistische klasse te handhaven. De wezenlijke macht van het kapitalisme lag volgens De Jong juist in het feit dat de massa dacht in termen van het kapitalisme. Men accepteerde het begrotingstekort en de werkloosheid. En waar men de werkloosheid niet accepteerde, waar arbeiders toch aan het werk gingen, omdat zij niet van een hongeruitkering wilden leven, werden zij door de politie van het land en de bouwplaatsen afgegooid. Volgens De Jong werd het tijd dat de zaken werden omgedraaid en de arbeiders de bezitters uit de bedrijven zouden gooien.

De arbeiders moesten niet meewerken aan de bezuinigingen. De voedselvoorraden die men nodig had voor zijn bestaan moesten niet langer worden vernietigd en opgestapeld, maar naar behoefte worden gedistribueerd. Het productieapparaat moest door de arbeiders zelf weer op gang worden gebracht zodat de werklozen hun plaats in het arbeidsproces weer konden innemen.

De zwakte van de Nederlandse arbeidersbeweging

Volgens De Jong was het echter typerend voor de Nederlandse (sociaal-democratische) arbeidersbeweging en getuigde het van haar zwakte dat zij verzuimde tegenover het rapport-Welter 'een waarlijk socialistisch standpunt' in te nemen. Zij bleef steken in algemene kritiek en berustte in de noodzaak van de bezuinigingen en beperkte haar strijd tot de wijze waarop bezuinigd zou worden. De Jong vreesde dan ook een 'onsmakelijk schouwspel' waarin de verschillende vakbonden in allerlei zwaarwichtige moties en resoluties zouden verklaren, dat maatregelen tot herstel van het financiële evenwicht niet konden uitblijven, maar dat de bezuiniging niet op haar leden, maar op een andere groep arbeiders moest worden toegepast. De arbeidersklasse was verdeeld en haar optreden daardoor bij voorbaat tot mislukken gedoemd.

Door de opdeling van de arbeidersklasse in verschillende loonklassen, waarbij iedere groep zijn eigen belangetjes tegenover andere arbeidersgroepen verdedigde, was men de belangen van de gehele klasse uit het oog verloren. Men vreesde werkloosheid en onderkruipen terwijl de arbeidersklasse juist zou moeten streven naar werkgelegenheid voor allen en – net zoals de CNT in Spanje had gedaan – zijn economische macht zou moeten gebruiken om de werkeloze collega's weer in het bedrijf te helpen (waarna in Spanje de arbeidstijd bovendien kon worden verkort). Een groot leger werklozen zou de arbeidersklasse immers in tweeën verdelen.

Ervan uitgaan dat revolutionair verzet niet mogelijk zou zijn, is volgens De Jong funest. Het kon juist heel onverwachts uit de mensen tevoorschijn komen. En dat te propageren was 'een socialistische plicht'. Zo lang er een revolutionaire geest heerste en de arbeiders hun vertrouwen in hun parlementaire vertegenwoordigers zouden verliezen, werden doeltreffende strijdmiddelen van zelf wel gevonden.

De ervaringen van 1918, waarbij onder druk van de revolutionaire dreiging in een aantal Europese landen de achturendag werd in gevoerd, hadden immers aangetoond dat de arbeidersklasse alleen met revolutionaire middelen iets kon bereiken: 'Alleen door het toepassen van de erkende strijdmiddelen der directe actie, zoals staking, lijdelijk verzet, boycot van politie, militairen, kapitalisten en hun handlangers en van den staat, georganiseerde belastingweigering enz. zouden zij in staat zijn, de regering terug te dringen.'

Druk uitoefenen op de regering was noodzakelijk, maar de arbeidersklasse zou pas blijvend succes hebben, wanneer die druk zo krachtig werd, dat de regering voorgoed zou worden weggedrukt.

Anarcho-syndicalisme

De enige uitweg uit de crisis was volgens de Jong het anarcho-syndicalisme. Alleen door strijd zou de arbeidersklasse leren strijden. De strijd moest wel een internationale strijd zijn. De crisis was immers een internationaal verschijnsel en de gevolgen waren voor de arbeiders overal hetzelfde. De crisis moest dus ook internationaal worden opgelost. Nationalisme, dat de eenheid van de mensheid ontkende en de geestelijke en organisatorische eenwording van de wereld in de weg stond, zou de crisis alleen maar verscherpen en leiden tot oorlog in plaats van tot een oplossing. En nationalistische socialisme zou bovendien alleen maar leiden tot nationaal-socialisme!

De strijd van de arbeiders tegen de crisis zou bovendien een strijd voor de onmiddellijke invoering van het 'socialistische beginsel' moeten zijn. Alleen dit zou een einde kunnen maken aan crisis, oorlog, uitbuiting en onderdrukking. De arbeiders zouden de bedrijven moeten ontrukken aan de macht van de bezittende klasse en ze zelf moeten gaan beheren. Het socialisme was geen zaak van de staat – dit zou slechts een tiranniek staatsocialisme opleveren –, maar van de arbeiders. De voor het socialisme vereiste organen zouden door de arbeidersklasse zelf in het leven geroepen moeten worden, al zouden zij pas in de revolutie tot volledige ontwikkeling komen. Ten behoeve van de socialistische productie zouden de arbeiders zich daarnaast in bedrijfs- en industrieraden moeten organiseren; daarnaast ook op plaatselijk niveau in de buurten en wijken om zo de belangen van de mens als consument te behartigen. De staat en het kapitalisme konden slechts overwonnen worden door er een ander en beter productiesysteem voor in de plaats te stellen.

Het was volgens De Jong dan ook de taak van de revolutionaire arbeidersbeweging om deze organisatie van de revolutie doelbewust voor te bereiden. Een eerste voorwaarde voor deze organisatie was dat de arbeidersklasse eerst zichzelf zou organiseren. De arbeidersklasse moest weer een eenheid gaan vormen. Het afwijzen van het parlementarisme en de strijd tegen het kapitalisme en de staat met het wapen van de arbeid zouden daarvoor een grondslag kunnen zijn. De toenmalige vakorganisaties waren volgens De Jong daarvoor over het algemeen niet geschikt. Zij hielden zich uitsluitend bezig met reformistische belangenbehartiging binnen het kapitalisme, terwijl zij de verwezenlijking van het socialisme van de politieke partijen verwachtten. Er was een doelbewuste, economische beweging nodig, die wist hoe ze een nieuwe maatschappij wilde opbouwen, en die in staat was met economische strijdmiddelen het oude staatsgezag te vernietigen en het opkomen van een nieuw te verhinderen.

Reformistisch verzet

Strijd tegen de verslechtering van de levensomstandigheden onder het kapitalisme was volgens De Jong echter niet per se nutteloos. De sociale revolutie was immers een langdurig proces waarvan de primaire ontevredenheid en het primaire verzet slechts het begin kon zijn. De revolutionaire arbeidersbeweging zou dit primaire verzet niet moeten ontkennen, maar het door een principiële tactiek moeten omzetten en uitbouwen tot een bewuste strijd voor het socialisme. Ieder verzet tegen de verschijnselen van het bestaande stelsel moesten worden toejuicht en worden aangegrepen om inzicht te krijgen in de onderlinge samenhang van deze verschijnselen.

De huidige crisis

In de tijd van De Jong vroeg men zich regelmatig af of de crisis de doodscrisis van het kapitalisme zou zijn. Volgens De Jong hing dit uitsluitend af van de arbeidersbeweging zelf. Zolang die niet bij machte was het socialisme door te voeren, zou het kapitalisme zichzelf handhaven. Ook vandaag de dag zullen velen stiekem hebben gehoopt dat het kapitalisme de kredietcrisis niet zou overleven. En na alle staatsinterventies en de roep om regelgeving hebben sommige opportunistische beleidsmakers het einde van het kapitalisme in zijn huidige vorm zelfs al luidkeels aangekondigd[5]. Toch zijn we verder dan ooit verwijderd van de val van het kapitalisme zoals De Jong die zich voorstelde – en hij was al behoorlijk pessimistisch. De arbeidersklasse – als we daar überhaupt nog van mogen spreken – is nog sterker verdeeld dan in de jaren dertig. En van een revolutionair klassenbewustzijn is al helemaal geen sprake meer. Toch biedt de huidige crisis ook weer kansen, zeker nu er wederom grote bezuinigen op komst zijn die heel wat ontevredenheid zullen veroorzaken. Strijd tegen verslechterende levensomstandigheden was beslist niet nutteloos volgens De Jong. Het blijft alleen de vraag wie er tegenwoordig nog in staat zijn om dit primitieve verzet te mobiliseren voor een bewuste strijd voor het socialisme. Er vanuit gaan dat revolutionair verzet niet mogelijk zou zijn, is nog steeds funest. Wie neemt de handschoen op?

Noten:

1 Albert de Jong (1891-1970) was in de periode voor de Tweede Wereldoorlog in de libertaire beweging een zeer actief spreker op het gebied van anti-militarisme en anarcho-syndicalisme en een zeer productief schrijver. Hij was redacteur van verschillende anarchistische bladen, waaronder *De Wapens Neder* en *De Syndicalist*. Het laatst was het orgaan van het Nederlands Syndicalistisch Vakverbod (NSV), dat tevens verantwoordelijk was voor de uitgave van zijn brochure over de commissie-Welter. Tussen 1936 en 1940 was De Jong bovendien secretaris van de NSV.

2 Oud-Minster van Koloniën Ch.J.I.M. Welter heeft zijn hele leven lang binnen de Rooms-Katholieke Staatspartij en de KVP een conservatieve oppositie gevoerd. Tijdens de Tweede Wereldoorlog was hij een bewonderaar van Pétain en sympathiseerde hij met Vichy-Frankrijk. W.H. Westerman werd een jaar na het verschijnen van het rapport lid van de Tweede Kamer voor het Verbond van Nationaal Herstel, een extreemrechtse club met autoritaire tendenzen. Al eerder was hij lid van de Nationale Unie van F.C. Gerretson.

3 Dit aantal zou nog toenemen en een hoogtepunt bereiken in 1935 met ongeveer een half miljoen werklozen (op een inwoneraantal van zo'n acht miljoen mensen) oftewel een kleine 20% van de beroepsbevolking.

4 De Jong merkt op dat er gemeenten waren die helemaal geen werklozensteun kenden, of waar de werklozen met hun gezinnen moesten leven van ƒ 5,- à 6,- zoals in Marum, of zelfs van ƒ 4,- zoals in Hoogeveen.

5 Zo pleitte Wouter Bos eind vorig jaar nog voor 'beschaafde kapitalisme', iets wat bij de SDAP in de jaren dertig ondenkbaar zou zijn geweest.

‘Goedenavond, u spreekt met Al Qaida, afdeling Ubbergen'

Openbaar Ministerie betaalt schadevergoeding na onterechte arrestatie in terrorismezaak.

DOOR JASPER MUIS

In maart 2006 startte de overheid de campagne ‘Nederland tegen terrorisme’. Met onder andere paginagrote advertenties in dagbladen riep de Nationaal Coördinator Terrorisme Bestrijding Tjibbe Joustra op tot waakzaamheid. ‘Het zou me niet verbazen dat zo’n advertentie over waakzaamheid ook averechtse effecten oproept’, schrijft Willem Breedveld op 1 maart naar aanleiding van de campagne in T*rouw*. Hij doelt daarmee op het omslaan van waakzaamheid in wantrouwen. Op zichzelf is er natuurlijk niets mis met een gezonde dosis oplettendheid. Zo’n grootschalig aangepakte reclamecampagne die erop wijst dat er in Nederland maar liefst 200.000 professionals dagelijks aan het werk zijn tegen terrorisme, suggereert echter dat we hier te maken hebben met een enorme dreiging. Volgens mij worden mensen daar vooral zenuwachtig en paniekerig van. Joustra gaf dit overigens zelf ook al toe: ‘Het allerbelangrijkste is dat we ons niet laten leiden door angst. Misschien is wel het grootste gevaar van terrorisme dat er een sfeer ontstaat waarin we elkaar wantrouwen.’

Grap

Op 9 maart 2006 word ik opgepakt op verdenking van het voorbereiden van een terroristische aanslag. Een medewerker van een eetcafé vangt flarden op van een telefoongesprek dat ik voer met een vriend van mij. Die neemt voor de grap als volgt de telefoon op: ‘Goedenavond, met Al Qaida afdeling Ubbergen.’ Ik antwoord: ‘Met Al Qaida afdeling Utrecht’ en vraag ‘Hebben jullie misschien nog wat ontstekingsmechanismen liggen voor een aanslag komende zaterdag, want bij ons zijn ze op?’. Het antwoord is: ‘Nee, bij ons zijn ze ook op. Misschien kun je afdeling Deurne bellen.’

We moeten er wat om grinniken en vervolgen ons gesprek met alledaagse onderwerpen. De medewerker van het eetcafé waarschuwt gelijk zijn collega-barman, die daarop besluit bij mijn vriend aan tafel te komen zitten om polshoogte te nemen. Hij vraagt of die bellende vriend van hem van plan is om een aanslag te plegen. Deze vriend van mij reageert (zo getuigde de barman later zelf) nuchter en zegt dat het een grap zou kunnen zijn. Als ik ook weer aan tafel kom zitten, val ik in een discussie over geweld, mensenrechten en terrorisme. De politie is dan al gewaarschuwd. De Utrechtse politiecommissaris verklaart dat tijdens telefonische contacten met de medewerkers van het eetcafé werd aangegeven dat ‘beide mannen ‘radicale en/of idealistische’ gesprekken voerden met elkaar.’ Een voorbeeld: mijn vriend vroeg zich af waarom de Nederlandse overheid weigerde om asiel te verlenen aan Servische dienstweigeraars tijdens de oorlogen in voormalig Joegoslavië.

Nadat we een uur of twaalf het café verlaten, worden we door een arrestatieteam hardhandig opgepakt. Op het politiebureau reageren we allebei enigszins laconiek op de aanhouding, omdat we verwachten dat de vergissing van de politie wel snel duidelijk zal worden. Na het verhoor, pas laat in de volgende middag (niet echt geruststellend indien er daadwerkelijk sprake zou zijn van een acute terreurdreiging) is het kennelijk nodig is om ons in verzekering te stellen. Kort daarop (het is ondertussen al avond geworden) worden we zonder enige toelichting of excuses weer op straat gezet.

Extreme waakzaamheid

Politie en justitie worden door de buitensporige bezorgdheid van Joustra opgezadeld met een dilemma. Enerzijds is wenselijk dat bij (mogelijke) terroristische dreiging snel wordt opgetreden. De

overheid wil uiterst voorzichtig zijn: elke situatie kán een voorbereiding van een aanslag zijn. Elke vergeten tas in de trein kan reden zijn voor de politie om massaal uit te rukken. Je weet maar nooit. Tegelijkertijd wil de overheid echter graag succes behalen. Maar wil de politie zeker zijn van een succesvolle strafvervolging, dan moet iemand gewoon op heterdaad worden aanhouden. Het tegendeel gebeurt: ook zonder enig bewijs of concrete aanleiding grijpt de politie uit voorzorg in. Een half opgevangen telefoontje in de kroeg met de term 'Al Qaida' of een gesprek over 'idealistische' of 'radicale' ideeën is al voldoende. Gearresteerde personen kunnen zo – terecht natuurlijk – bij gebrek aan strafbare handelingen nooit veroordeeld worden. Maar het gedrag van de politie dient achteraf wel gerechtvaardigd te worden, want fouten worden natuurlijk niet toegegeven. De overheid wil niet erkennen dat extreme waakzaamheid leidt tot overhaast optreden en voorbarig oordelen.

Ook na onze arrestatie is dit het geval. In eerste instantie weigert het Openbaar Ministerie (OM) de zaak wegens gebrek aan bewijs onvoorwaardelijk te seponeren. Er wordt een zeer merkwaardige reden aangevoerd om de zaak niet te vervolgen: 'verbeterd levensgedrag van verdachte', hetgeen impliceert dat de aangehouden personen tot inkeer zijn gekomen en inzien dat hun handelingen onjuist waren. Oftewel, het OM gaat vrijuit. Nadat de sepronering is rechtgezet, wijst de rechter ons verzoek tot schadevergoeding af omdat wij de verdenking en inverzekeringstelling 'aan onszelf te wijten' hebben. Kortom: wij hebben het er zelf naar gemaakt en de politie treft geen blaam.

Dit geval staat niet op zichzelf. In 2005 werden bijvoorbeeld twee moslims in een trein gearresteerd, omdat medereizigers vonden dat zij zich verdacht gedroegen (ze gingen met een tas naar het toilet om zich te wassen voor het gebed). Tijdens de Nijmeegse Vierdaagse in 2004 werden twee mannen dagenlang onterecht vastgehouden omdat ze bezig zouden zijn met de voorbereiding van een bomaanslag op wandelende militairen. Het zorgelijke is dat burgers, journalisten en politici ook vaak bij voorbaat het politieoptreden goedpraten. Zodoende blijven opgepakte mensen verdacht, zelfs als achteraf blijkt dat de politie zich zou moeten verontschuldigen omdat ze een fout heeft gemaakt. Tekenend is dat je op de Wikipedia-pagina over terrorisme in Nederland bij 'fundamentalistische moslimacties' beide bovengenoemde gevallen terugvindt. Even voor de duidelijkheid: deze mensen zijn onterecht aangehouden. Alleen in de voorbarige ogen van de politie was hier sprake van het voorbereiden van een terreuractie.

Zelfs wanneer wel een veroordeling door de rechter volgt, zoals in het geval van Samir A., is de voorbarigheid misplaatst en hinderlijk. De advocate Britta Böhler was één van de weinigen die haar verbazing uitsprak over de publieke reacties op de arrestatie van Samir A. en zes andere terreurverdachten in oktober 2005. Terwijl niemand nog wist hoe de vork in de steel zat, werden de arrestaties al enthousiast goedgekeurd. Het oordeel lijkt al geveld. Je moet dan als rechter stevig in je schoenen staan om een weloverwogen en onafhankelijke uitspraak te kunnen doen. Böhler stelt in haar boek *De crisis van de rechtstaat* dat rechters wel eens het laatste bastion van de rechtsstaat zouden kunnen zijn. Nu, meer dan drieënhalf jaar na onze arrestatie, blijkt dat er gelukkig inderdaad nog rechters zijn die tegenwicht bieden en het hoofd koel houden. Op 29 september 2009 kende de Arnhemse rechtbank ons in hoger beroep een schadevergoeding toe voor onterechte hechtenis.

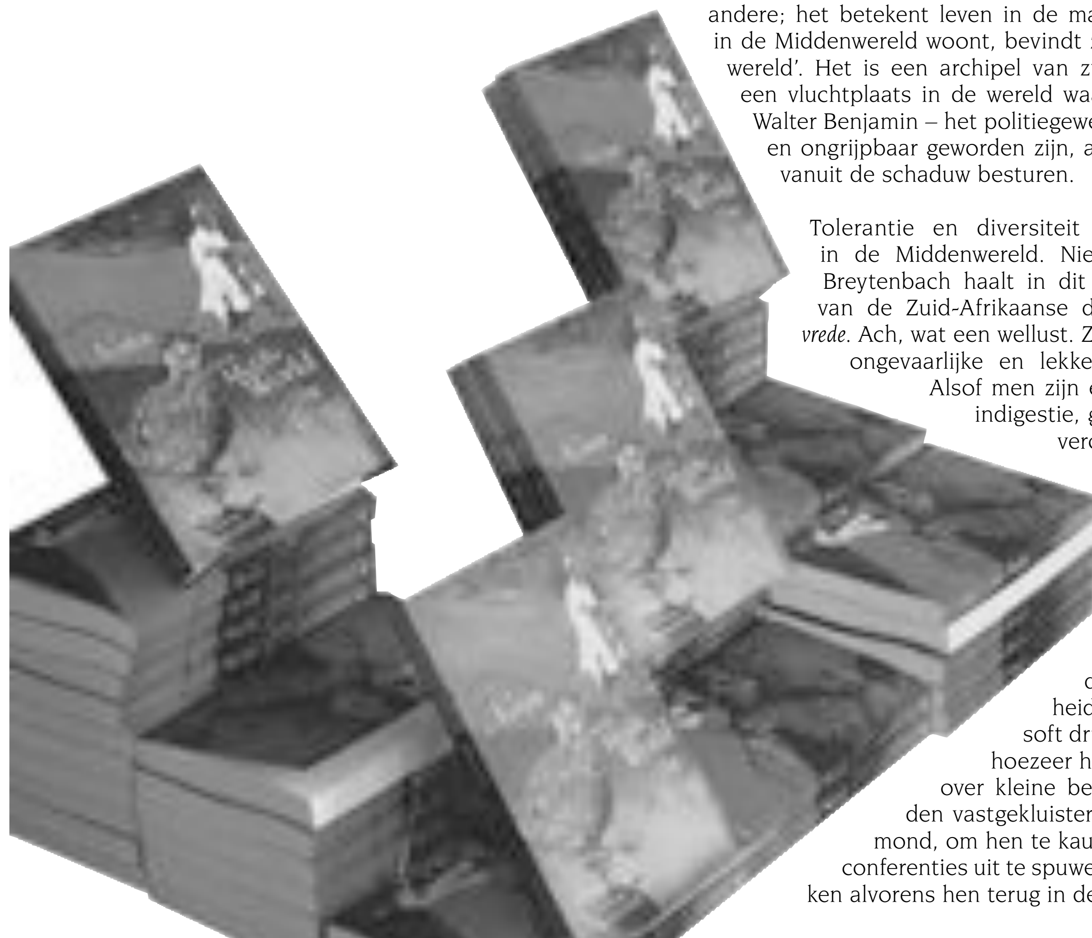

Een manifest voor de vagebonden van de Global Village

Berichten uit de Middenwereld

De Zuid-Afrikaanse dichter, schrijver en schilder Breyten Breytenbach heeft een nieuw boek geschreven: Notes from the Middle World. *Opgedragen aan de nagedachtenis van de Palestijnse dichter Mahmoud Darwich, groepeert deze bundel dertien korte essays die de wereldburgers en de wereldleiders oproepen tot waakzaamheid voor de veranderingen en conflicten die er in de huidige tijd plaatsvinden.*

DOOR JOHNY LENAERTS

In een open brief aan Nelson Mandela klaagt hij de catastrofale toestand aan in Zuid-Afrika, waar criminaliteit en racisme welig tieren, de meest noodzakelijke dienstverlening ingestort is, en het aan publieke moraal en zelfs aan gezond verstand ontbreekt. Vervolgens behandelt hij de historische rol van de twee iconen Mandela en Obama, stelt hij vragen bij de ontwikkeling van het Afrikaanse continent, roept hij generaal Sharon en president Bush ter verantwoording voor hun 'verwijdering van de internationale ethiek', brengt hij zijn identiteit van Afrikaner ter sprake en haalt hij herinneringen op aan de tijd dat hij tijdens het apartheidsregime in de gevangenis zat.

De kunst om onzichtbaar te blijven

Het belangrijkste hoofdstuk – een soort manifest – is gewijd aan de sfeer van het anders-zijn, dat hij de Middenwereld noemt. De Middenwereld is een imaginaire plaats waar gedacht en gehandeld wordt tegen elke hegemonie in, 'in ongehoorzaamheid aan de macht en in identificatie met de armen'. Het is een kunst om onzichtbaar te blijven temidden van de verworpenen, om te dromen van een perfecte wereld: een asiel waar de uitgeslotenen verblijven, de paria's, de vagebonden van de Global Village. 'Ze definiëren zich door datgene wat ze niet zijn, of niet meer zijn, en niet door datgene waartegen ze zich afzetten of dat ze verwerpen. Ze houden zich op in zones waar de waarheden niet meer gelden en waar de zekerheden niet meer van toepassing zijn, en over het algemeen lopen ze erin verloren.'

De Middenwereld gelijkt op die 'drijvende wereld' van acteurs, prostituees en dichters van het oude Japan en het verschilt niet veel van het leven van een spook met lange neus in China. De Middenwereld is niet het centrum maar de periferie, het andere; het betekent leven in de marges en op de grens. Wie in de Middenwereld woont, bevindt zich 'in het midden van de wereld'. Het is een archipel van zwaar bevochten vrijheden, een vluchtplaats in de wereld waar – naar de woorden van Walter Benjamin – het politiegeweld en de controle anoniem en ongrijpbaar geworden zijn, alsof fantomen onze levens vanuit de schaduw besturen.

Tolerantie en diversiteit zijn kostbare begrippen in de Middenwereld. Niet 'democratie' of 'vrede'. Breytenbach haalt in dit verband de woorden aan van de Zuid-Afrikaanse dichter Ka'afir: 'Het woord *vrede*. Ach, wat een wellust. Zijn vertrouwde, gesuikerde, ongevaarlijke en lekkere smaak vult de mond. Alsof men zijn eigen *goedheid* proeft. Geen indigestie, geen verbrande lippen. Het veroorzaakt geen constipatie en je wordt er niet dik van. In feite bevat het geen voedingsstoffen. Het heeft gegarandeerd geen neveneffecten; het zal geen uitbarsting van vrijheid veroorzaken, nog minder de pijnen van rechtvaardigheid. Ach, *vrede*, *democratie*, de soft drugs van het egocentrisme – hoezeer houden we ervan te spreken over kleine beuzelarijen met deze woorden vastgekluisterd in de door taal verharde mond, om hen te kauwen, hen op internationale conferenties uit te spuwen, om hun contouren te likken alvorens hen terug in de mond te steken...'

De onbuigzamen

De 'niet-burgers' van de Middenwereld zijn onbuigzamen, hun kern is niet te verwoesten: 'Hoe komt het dat we ons het "algemeen welzijn" herinneren net nu onze publieke ruimtes vernietigd zijn door de steriliteit van televisiefeuilletons en de voldane glimlach van politici die nooit voor een gevatte uitspraak verlegen zitten? Weet men en aanvaardt men dat het enige wat men ons niet kan afpakken, onze menselijkheid is?'

Hebben de woorden hun grenzen bereikt? 'We zullen nooit in staat zijn alle variaties van onze veranderingen uit te drukken. Het belangrijkste effect van dit Centrum dat we bekampen en dat ons *afstoot*, is dat het de taal overbodig maakt, dat het haar "officieel" maakt, dat het de taal onderwerpt aan de herinnering, dat het er de bevoorrechte dromen van de "communicatie- en opnameapparatuur", dus van de orde en de autoriteit, van maakt, dat het het protest en de creativiteit van de twijfel onderdrukt.'

Wanneer je tot de Middenwereld behoort, zegt Breytenbach, dan heb je de klokkentoren vaarwel gezegd, je hebt je 'thuis' verlaten. Betekent het ballingschap? Misschien. 'Het exil is misschien een passage en men kan spreken van "transitvolkeren". Nochtans ligt de Middenwereld uiteindelijk ver voorbij het exil.'

Breytenbach geeft een lijstje met bewoners van deze Middenwereld. Men vindt er persoonlijkheden die zich niet achter compromissen willen verbergen. Zo noemt hij onder meer de dalai lama en Einstein ('Ik ben echt een "eenzame reiziger" en ik heb nooit van harte behoord tot mijn land, mijn huis, mijn vrienden, zelfs niet tot mijn onmiddellijke familie; voor al deze banden heb ik nooit het gevoel van afstand en een behoefte aan eenzaamheid verloren...'), Mozart en John Cage, Johannes van het Kruis en Theresa van Avila, Brecht en Adorno, Borges en Pessoa, Beckett en Francis Bacon, Artaud en Van Gogh, Max Ernst en Man Ray, Jimi Hendrix en Tristan Tzara, Franz Fanon en Franz Kafka, Giacometti en Jean Genet, Pasolini en Robert Walser, Foucault en 'misschien' Deleuze, Billie Holiday en Hannah Arendt ('Ik deel volkomen de mening dat een fatsoenlijk menselijk bestaan tegenwoordig enkel maar mogelijk is in de marges van de maatschappij, dáár waar men het risico loopt van honger om te komen of gedood te worden via steniging. In die omstandigheden kan een groot gevoel voor humor goed van pas komen.').

De eenzaamheid van de paria's

De Middenwereld heeft zijn 'transitsteden' (onder meer Alexandrië en Beiroet, Sarajevo en Hong Kong, Timboektoe en Zanzibar, en natuurlijk Palestina). Het heeft ook zijn zones: 'Er zouden sociaal gedefinieerde zones van de Middenwereld kunnen bestaan, afgescheiden en specifiek, misschien tijdelijk, drijvend als smeltende ijsbanken in het water dat de afkomst omringt: ik denk aan die lange tussenperiode als mentaal gewonde mensen "verzorgd" worden en de woordenschat en de codes moeten leren van een "normale" wereld waar een bepaalde fictie belangrijker is dan een "afwijkende" fictie; aan de feministen die zich bevrijden van de regels en de waarden die hen door het patriarchaat opgelegd werden, ten einde hun leven een nieuwe vorm te geven, vrij van familiebanden en van het decorum, en die dit wellicht ondernemen onder de bittere *purdah* en in de eenzaamheid van de paria's; en aan de "gerehabiliteerde" gevangenen die onzichtbaar geworden zijn terwijl ze in hun binnenste een grote vernedering met zich meedragen, waarin de eenzaamheid opnieuw tegen het ijzer van de tralies en het cement van de muren opspringt; en aan de maatschappijen die walgen van de oorlog en van de oorlog tegen zichzelf, die opnieuw opgebouwd moeten worden rondom de ruïnes van de brutaal vernietigde "normaliteit".'

De bewoner van de Middenwereld zal een hybride zijn, een bastaard, zegt Breytenbach. Hij zal er zich diep van bewust zijn dat hij de Ander is, en hij zal daar misschien fier op zijn. Hij zal een nomade zijn, en hij zal het bewustzijn van de nomade bezitten, zelfs als hij zich niet dikwijls verplaatst. ('De meest geroutineerde nomaden zijn zij die zich nooit verplaatsen.') In elk land zal hij of zij van het Zuiden zijn. Hij zal geen loyaliteit tegenover de staat meer hebben, zelfs indien hij dikwijls de schijn zal ophouden, om daarmee de autoriteiten in verlegenheid te brengen. Hij zal het *nada* bewonen en een intieme dialoog voeren en een grote affiniteit hebben met de dood, iets wat gans zijn leven zal voortduren.

Breytenbach werpt een aantal vragen op, waarvan we er enkele onthouden: 'Hoe zal de bewoner van de Middenwereld zijn moedertaal gebruiken? Kan hij nog een taal hebben of zal hij stom zijn zoals Vrijdag? Kan hij of zij enigszins inheems zijn? Welk gebruik kan hij of zij van de taal maken?' Breytenbach herinnert ons eraan dat Sartre in *De woorden* suggereert dat men *spreekt* in de moedertaal maar dat men *schrijft* in een vreemde taal. 'Indien het verleden en het heden één geheel vormen (het witte gat van de toekomst), indien men leeft in de mogelijke tijd, indien men zich het verleden voorstelt als een vernietigde tijd – wat gebeurt er dan met de herinnering?'

Gelukkige clochards van de Global Village

In een autobiografisch hoofdstuk van een twintigtal bladzijden pleit Breytenbach voor wat hij het 'laatste bolwerk' van de vrijheid noemt: 'Tagore heeft gezegd dat men het recht op vrijheid zou moeten hebben, het recht op de natuur, het recht op herinneren. Ik voeg daaraan toe: het recht op vergeten, het recht om laf te zijn, om onrust te stoken en daarmee creativiteit aan te wakkeren. Hoe zou er inzicht kunnen bestaan zonder breuk in visie? De druk die door vrienden en vijanden op je uitgeoefend wordt om je te conformeren is ontzettend groot en permanent; we beogen allen en we nemen allemaal deel aan de samenzwering van de middelmatigheid... We moeten strijden voor de vrijheid een mislukkeling, een ketter te zijn.'
Elders formuleert hij het met de volgende paradoxale stelling: 'we moeten en we kunnen onszelf overleven als gelukkige clochards van de Global Village (die momenteel in brand staat)'.

Breytenbach voert ons mee door de kieren van de geglobaliseerde wereld. Hij nodigt ons uit de platgetreden paden te verlaten en zich te begeven in het *no man's land* dat zich uitstrekt 'van de liefde tot de dood'. Een subversieve, maar vooral een inspirerende boodschap.

Breyten Breytenbach, Berichten uit de Middenwereld , Uitgeverij Podium, 2010. Nederlandse vertaling door Krijn Peter Hesselink.

De Griekse december

een jaar later

Al een jaar houden de gebeurtenissen in Griekenland de wereld in hun ban. Vorig jaar veroverden de studenten, arbeiders, migranten en werklozen daar de straten van de grote steden. De Griekse december zag wijdverbreide voorbeelden van directe actie van de arbeidersklasse: van stakingen en sabotage tot de bezetting van scholen, bedrijven en gemeentelijke gebouwen. Dit artikel zal nader ingaan op de belangrijkste stromingen die uit de opstand zijn ontstaan, wat de gebeurtenissen betekend hebben en wat ze betekenen voor de toekomst.

DOOR ANARCHIST FEDERATION

Een 15-jarige jongen

De Griekse opstand was een schok. Hadden we zojuist al vergelijkbare voorbeelden van opstanden van de arbeidersklasse meegemaakt in Frankrijk en Italië, de omvang en de felheid van de gebeurtenissen in december heeft velen verrast. De moord door de Griekse politie op een 15-jarige jongen, Alexis Grigoropoulos, wekte de grote verontwaardiging waardoor de Griekse samenleving vlam vatte. Voor veel Grieken is politiegeweld een dagelijkse realiteit – vooral in de binnensteden, tegen immigranten en de anti-autoritaire jeugd. Corruptie en verduistering zijn onder politici en maatschappelijke leiders, zoals die in de kerk, wijdverbreid en wat betreft de politiek heerst er onder grote delen van de bevolking een echte vertrouwenscrisis. Ook betekende de economische crisis wijdverbreide bezuinigingen in de lonen, verlies van banen en een grotere onzekerheid voor velen. Beperkten de eerste rellen zich grotendeels tot de jeugd van de binnenstad, het schrijnende onrecht van de moord op een onschuldige 15-jarige legden diepere en meer algemene frustraties bloot over de sociale en politieke orde. De opstand bracht verschillende sectoren van de Griekse maatschappij samen op een manier die niet eerder was vertoond.

Wij eisen niets

De opstand verloor aan kracht doordat zij de strijd niet kon uitbreiden naar andere delen van de arbeidersklasse. De volks- en buurtvergaderingen probeerden de strijd onder het volk uit te breiden en de bezetting van de kantoren van de ambtenarenbond GSEE (een van de best bezochte vergaderingen) nam ook stappen in die richting. Maar overal bleek dat de activiteit in de straten, ook al genoot die nog zo'n grote steun van de bevolking, zich niet tot de werkplaatsen in de bedrijven konden uitbreiden. In veel belangrijke industrieën waren de arbeiders bezig met stakingsacties tegen loonsverlaging en banenverlies en daar gingen zij ook mee door (stakingsacties van de havenarbeiders in Piraeus zouden naar verluidt ongeveer vijf miljoen euro per dag hebben gekost), maar dit leek nooit samen te gaan met de bezettingen en de rellen op straat.

Een positief resultaat van de opstand was dat, dankzij zijn radicale en totaal anti-kapitalistische boodschap, de beste acties van december nooit in een reformistische richting werden geleid. Ook al probeert de Socialistische Partij zich nu te presenteren als 'anti-autoritairen aan de macht', de gebeurtenissen leidden niet tot een nieuw echelon 'leiders' of politieke allianties. Veel van de volksinitiatieven verloren uiteindelijk hun elan, maar ze zijn nog steeds positieve en inspirerende voorbeelden van hedendaagse zelforganisatie van de arbeidersklasse.

De opkomst van de extreem-rechts

Tijdens de laatste Europese verkiezingen groeide de aanhang van organisaties van extreem-rechts over het hele continent (ook in het Verenigd Koninkrijk). In Griekenland was het niet anders, met LAOS, een rechtse populistische partij, die twee vertegenwoordigers met 7,14% van de stemmen in het Europese Parlement wist te krijgen. De Griekse overheid was ook gretig geweest met zijn nieuwe anti-immigratiebeleid. In mei heeft de minister van Openbare Orde toegezegd het centrum van Athene van immigranten 'schoon te maken', waarbij hij plannen probeerde door te drukken om een oude NAVO-basis om te bouwen tot een detentiekamp voor deze ontheemden. Over de hele maand december is de samenwerking tussen de politie en paramilitaire fascistische groepen (zoals de neo-nazistische 'Golden Dawn') goed gedocumenteerd. Er werden fascisten gefotografeerd die hielpen bij arrestaties, demonstranten aanvielen en tegen demonstranten zelfs politiematerieel gebruikten. Sinds december richten fascistische groepen het geweer op wat zij zien als de belangrijkste elementen achter de opstand – grotendeels immigranten en anarchisten. Zo was er in februari een aanslag met een handgranaat tegen een populair kraakpand. Maar de anti-fascistische en anti-racistische acties zijn sterk gebleven en ondanks verhalen over toenemende onderdrukking, konden de anti-fascisten in maart de wereld laten zien waartoe zij in staat waren, toen het nieuws zich verspreidde dat het hoofdkwartier van de 'Golden Dawn' tot op de grond toe was afgebrand.

Traditioneel links en de vakbonden

De partijen van traditioneel links en de vakbonden waren er snel bij om bij het uitbreken van de gebeurtenissen hun ware gezichten laten zien. De Griekse Communistische Partij riep meteen dat de rellen het werk van 'duistere buitenlandse krachten' waren en riep haar leden op om van de rellen weg te blijven. Leden van de jongerenvleugel probeerden bovendien de bezettingen actief te dwarsbomen. De Socialistische Partij, die nu aan de macht is, heeft gezorgd voor een staatsonderdrukking op grote schaal tegen de anarchisten, met inbegrip van massale razzia's in kraakpanden en sociale centra in het Exarchia district (het district waar Alexis werd neergeschoten). De vakbondsleiding was er ook niet happig op dat hun leden werden geïnfecteerd door de geest van de opstand. Tijdens de gebeurtenissen van december zegden zij een belangrijke demonstratie af, omdat die met de opstand samen zou vallen, en sindsdien probeert de leiding nog steeds de acties van de arbeiders binnen de perken te houden.

Het lot van een boom

Het beeld van de brandende kerstboom aan het Syntagma Plein groeide uit tot een krachtig symbool van de opstand. Eigenlijk zo sterk dat in latere demonstraties de politie veel meer belangstelling bleek te hebben voor de bescherming van de vervangende boom dan van de omringende banken en luxe winkels! Het vakantieseizoen was echter niet gunstig voor de opstand. Traditionele feesten zoals Kerstmis hebben een sterke greep op gemeenschappen en de vele initiatieven kwamen na die pauze niet meer van de grond. Het waanzinnige consumentisme, dat de moderne 'kerstsfeer' is, werd ook een echte barrière tussen de eisen van de opstandelingen en de ervaring van het grote publiek.

De terugkeer van de gewapende strijd?

Gewapende groepen zijn altijd al het stokpaardje van de Griekse linkse beweging geweest. De marxistische '17 november' groep organiseerde al 29 jaar vóór de ontbinding in 2002 een aanhoudende moord- en bommencampagne tegen de Griekse politie en ambtenaren. Na de gebeurtenissen van december kon men meemaken hoe opvolgers van 17 november, de 'Revolutionaire Strijd', de verantwoordelijkheid voor het neerschieten van een politiewacht bij het Ministerie van Cultuur voor zich opeiste. Maar de 17 november groep is nooit echt bij de massa's aangeslagen. De gebeurtenissen van december brachten echter de opkomst van andere groepen teweeg, die enige sympathie schijnen te wekken. Daaronder zijn 'Volksactie' en de 'Samenzwering van Cellen van Vuur' (NFC), die beide de verantwoordelijkheid hebben opgeëist voor het laten ontploffen van kleinschalige explosieven en nog steeds geen doden hebben gemaakt. De verklaring van NFC, die op grote schaal in de media is uitgezonden, is onder de nieuwe golf van de middelbare schoolbezettingen bijzonder populair geworden. Natuurlijk heeft dit alles voor de autoriteiten als voorwendsel gediend om de anarchisten en andere activisten die betrokken zijn geweest bij de opstand op te pakken en gevangen te zetten. Zware razzia's in de wijk Exarchia worden gerechtvaardigd door te verwijzen naar de activiteiten van de guerrilla's, terwijl drie 20-jarige mannen gevangen werden gezet onder de antiterrorismewetten voor hun vermeende betrokkenheid bij de NFC (en dat ondanks het feit dat van de zaak van de aanklager al snel geen spaan meer heel bleef en ze moesten worden vastgehouden 'in afwachting' van verder bewijs). De grote media waren er ook als de kippen bij om de activiteiten van de guerrillagroepen veel aandacht te geven als een manier om de opstand in het algemeen in diskrediet te brengen.

Een, twee, vele Decembers

Is december 2008 misschien het hoogtepunt geweest, de strijd blijft in heel Griekenland erg krachtig doorgaan. Er is nog steeds wijdverbreide onrust in de belangrijkste industrieën en 2009 heeft al een aantal zeer militante acties in de bedrijven gezien. Veel activisten blijven ook nu nog doorvechten tegen de reactie op de gebeurtenissen, of het nu gaat tegen het racistische sociale beleid van de staat, de toenemende onderdrukking van activisten, of zelfs directe staatsterreur. Toen dit artikel werd geschreven, was het een week vóór het officiële begin van het 'onrustseizoen' – de dertig dagen tussen de verjaardag van de Opstand van de Polytechnische School tegen het kolonelsregime (17 november 1973) en de verjaardag van de moord op Alexandros Grigoropoulos en het begin van de December Opstand (6 december 2008) en het proces tegen de moordenaars van Grigoropoulos (dit stond gepland voor 15 december, maar is feitelijk nog steeds niet begonnen) – en zag de situatie er gespannen uit. Werknemers van de Sociale Dienst voor Zelfstandigen (AOEE) hebben de twee gebouwen van de organisatie bezet om de verlenging van hun tijdelijke contracten op te eisen. Zelfs de

vakbond van basketballers heeft een tweedaagse staking aangekondigd waarbij zij een reeks veranderingen in hun arbeidsvoorwaarden eisen! Op dit moment is het niet duidelijk of we weer een uitbarsting van de taferelen zullen zien, die we een jaar geleden zagen. Een ding is zeker: dat we naar de Griekse arbeidersklasse kunnen blijven opzien als een bron van inspiratie voor de voortdurende strijd van onze klasse, ook in het zwaarste sociale en economische klimaat.

Vertaling: Jan Bervoets

Nawoord van de vertaler

Dit artikel verscheen in *Resistance* (# 118, december 2009/januari 2010), een tweemaandelijks bulletin van de Anarchistische Federatie van Groot-Brittannië. In dit artikel is nog geen rekening gehouden met de ontwikkelingen die zouden volgen op de val van de regering Karamanlis en het aan de macht komen van de socialistische regering Papandreou. Deze 'anti-autoritairen aan de macht' bleken even repressief als zijn voorganger, zo niet erger. De Atheense politie, die zich steeds meer openlijk fascistisch toonde, kreeg ondanks verkiezingsbeloftes wederom vrij spel om te martelen en mensen op straat dood te schieten. De herdenking van de moord op Alexander Grigoropoulos ging gepaard met een ongekende reeks 'preventieve' arrestaties, valse aanklachten en voorbereidingen van schijnprocessen. Honderden mensen werden willekeurig gearresteerd. Berucht is het dreigende Resalto-proces, resultaat van een gewelddadige politie-aanval op het anarchistische sociale centrum Resalto, waarbij twintig mensen werden opgepakt en pas na dagen met zware borgtochten werden vrijgelaten.

Tegelijkertijd werd bekend hoeveel de regering Karamanlis in de staatskas had gegraaid om het bedrijfsleven te subsidiëren. Voor het begrotingstekort van dertien miljoen moeten nu de arbeiders en de Griekse bevolking opdraaien. De regering Papandreou wil namelijk keihard korten op ambtenarensalarissen, pensioenen, subsidies aan de boeren, verhoogt indirecte belastingen als de BTW en dreigt dit door te drukken met termen als 'het is oorlog'. En terwijl deze bezuinigingen worden afgekondigd, wordt bekend dat Papandreou tijdens een bezoek van de Franse president Sarkozy zijn budget had bezwaard met de bestelling van zes Franse oorlogsschepen! Nu begint het erop te lijken dat er arbeidersbewegingen zijn die zich bij de anarchisten aansluiten. De boeren hebben de hele winter lang de wegen geblokkeerd. De blokkades werden gevormd door spontaan georganiseerde blokkadecomités, die door de regering als 'anarcho-syndicalistisch' werden bestempeld. De blokkadeposten moesten echter capituleren voor de uitzonderlijk strenge winter, en door het regeringsverbod aan iedere medische dienst om de slachtoffers van eventuele bevriezing te behandelen!

De arbeiders, officieel aangevoerd door de ambtenarenbond GSEE, hebben op 4 en 10 maart algemene stakingen georganiseerd. Weliswaar zijn die uitgeroepen door de socialistische en communistische leiding, maar de werkers zelf keren zich daartegen. Op 4 maart liepen veertigduizend mensen in Athene op straat. Op 5 maart werd Panagopoulos, een vakbondsleider van de GSEE, door duizenden arbeiders van zijn podium getrokken en uitgejouwd. Op 11 maart demonstreerden honderdvijftigduizend mensen in Athene. De demonstraties kregen te maken met politieaanvallen, die door de ordediensten werden afgeslagen. Ook werd een artsenorganisatie door de politie aangevallen met traangas, omdat ze onvoldoende plaats maakte voor een GSEE-vakbondsleider die moest passeren! Dit soort incidenten kan leiden tot nieuwe bezettingen en discussies binnen de organisaties en tot contacten met de volkscomités. Onduidelijk is in dit verhaal de rol van de communistische partij, waarvan een radicale kern zelf tot stadsguerrilla is overgegaan.

Het kan niet anders of de verbinding van de wijk- en studentenbewegingen met de arbeiders zal tot stand moeten komen in de gezamenlijke strijd tegen de crisis, die ook een strijd tegen de staat zal worden.

Oproep van de Griekse anarcho-syndicalistische vakbond ESE uit Saloniki

De maatschappij in de handen van de arbeiders! Wij zijn niet bang voor jullie en willen ook niet jullie crisis betalen. Jullie financiële systeem is mislukt. De echte crisis is het kapitaal en de regeringen.

De maatschappij in de handen van de arbeiders! Twee werelden komen in botsing: aan de ene kant staat de maatschappij, de wereld van arbeid, de werklozen, die de gevolgen ondervinden van de gemeenste aanval van de laatste jaren (loonsverlagingen, verlies van banen en bazenterreur), wij allen, die hebben moeten lenen om van maand tot maand te moeten overleven, wij allen, die gedwongen zijn te overleven in de tredmolens van de moderne steden onder een verrot, corrupt en onrechtvaardig systeem en het zat zijn te werken voor de winsten van de bedrijven en ondernemingen. Aan de andere kant staat de 'socialistische' overheid, PASOK-politici, Nieuwe Democratie (van Karamanlis, J.B.), de fascisten van LAOS, die samen met de Europese Unie en haar bankiers, zakenlieden, en iedereen rondom hen, die praten over crisis en ons willen terugsturen naar de Middeleeuwen.

Dat zijn degenen...

- die onze pensioenfondsen verwoestten;
- die de schandalen teweeg brachten, die de openbare en particuliere sector met elkaar vervlechten, al die lui die zwetsten over monetaire eenheid, leningen, aandelen, banken, Olympische Spelen en Eurovisie, subsidies en een sterk Griekenland;
- wiens nakomelingen de volgende honderd duizend jaar niet werkend hoeven door te brengen en nu neuzelen over crisis en faillissement, en ons nu vragen de broekriem aan te halen omdat het 'vaderland in gevaar is'.
- die ons dwongen te werken voor de Belastingautoriteiten, IKA, TEVE, enz., en voor de failliete, corrupte staat, met hun geleuter over sociale harmonie en consensus. De slappe kragen van de vervlechters, de media, de fascisten, de werkgevers, de zogenaamde vakbonden GSEE en ADEDY, politici en zakenlieden...

Zij zijn allemaal de crisis. Zij willen dat wij in een echt moeilijke situatie, waarin de financiële en psychologische last van de aanval waaronder iedereen leidt niet meer te verteren is, bang en gehoorzaam zijn. Wij zijn nergens bang voor, behalve dat ze allemaal zullen doorgaan ons leven te manipuleren en te folteren.
Wij mogen niet de slachtoffers van de crisis worden!
Schop ze de deur uit!
Zelfbeheer in de werkplaats – algemene stakingen voor onbepaalde duur!
Wij strijden elke dag voor vrijheid en menselijke waardigheid!

Eleftheriaki Syndikalistiki Eniso

De strijd om de FAU

Het kan de lezer van Buiten de Orde met een internetverbinding niet ontgaan zijn dat er de afgelopen maanden verschillende acties zijn gevoerd rondom de in zijn voortbestaan bedreigde Duitse anarcho-syndicalistische vakbond FAU (Freie Arbeiterinnen- und Arbeiter-Union). *Het verbod van de* Berlijnse *rechter op het hanteren van het vakbondspredikaat voor de lokale afdeling* FAU-Berlin *heeft inmiddels tot internationale verontwaardiging geleid. Wat begon als een arbeidsconflict bij een van de bekendste bioscopen in Berlijn is vooralsnog geëindigd in een feitelijk verbod van de anarcho-syndicalistische vakbond.* De FAU *laat het er echter niet bij zitten.*

DOOR DENNIS DE LANGE

De FAU werd opgericht in 1977 als lokale vakbond en is uitgegroeid tot een anarcho-syndicalistische federatie met enkele honderden leden verdeeld over zo'n vijftig afdelingen in Duitsland. Op internationaal niveau is de FAU georganiseerd in de Internationale Arbeiders-Associatie, waartoe ook de CNT behoort. De FAU plaatst zichzelf in de traditie van de Freie Arbeiter Union Deutschlands (FAUD), de grootste anarcho-syndicalistische vakbond uit de Duitse geschiedenis, totdat deze zichzelf in 1933 ophief om aan de nationaal-socialistische repressie te ontsnappen en de strijd daartegen ondergronds voort te zetten.

Als federalistische vakbond worden binnen de FAU alle beslissingen genomen door de autonome lokale afdelingen (syndicaten), waarin de leden zijn verenigd op basis van branche en/of regio. De federalistische organisatie bestaat er puur voor het coördineren van stakingen, campagnes en acties en om met elkaar te communiceren. Het secretariaat geeft bovendien het tweemaandelijkse tijdschrift *Direkte Aktion* uit en daarnaast allerlei pamfletten over actuele en historische onderwerpen. Als vakbond is de FAU echter vooral gericht op de (lokale) praktijk.

Anarcho-syndicalisme in de praktijk

Zo was de FAU in juli 2007 nog betrokken bij een bedrijfsbezetting in Nordhausen (Thüringen) toen de aldaar gevestigde fietsfabriek door het Amerikaanse investeringsbedrijf Lone Star Funds met sluiting werd bedreigd. Nadat de FAU haar leden had opgeroepen om het bedrijf te bezetten, lukte het de werknemers om voor korte tijd de productie voort te zetten. Met behulp van de FAU werden toen zo'n 1800 rode fietsen onder het merk *Strike Bike* verkocht. De bezetting was echter van korte duur. De eigenaar wist het bedrijf failliet te verklaren en de werknemers werden uit het bedrijf gedwongen.

Uit deze actie blijkt duidelijk waarin de FAU zich onderscheidt van andere vakbonden. Zij stelt immers niet alleen economi-

sche, maar tegelijkertijd ook politiek- maatschappelijke eisen. Als anarcho-syndicalistische vakbond is de FAU een tegenstander van parlementarisme en van representatieve democratie in het algemeen. Reële politieke doeleinden kunnen alleen bereikt worden door middel van staking, boycot en directe actie. Naast een concrete verbetering van leef- en werkomstandigheden streeft de FAU tegelijkertijd naar een klassenloze samenleving. Zij beschouwt haar acties daarom ook als voorbereiding van de sociale revolutie, die uiteindelijk door een algemene werkstaking bereikt moet worden.

FAU Verboten!

Op dit moment strijdt de FAU echter vooral voor haar eigen voortbestaan. Op 11 december 2009 oordeelde een rechter van het *Landesgericht Berlin* dat de lokale afdeling van de FAU (FAU-Berlin) zich niet langer vakbond of basisorganisatie mag noemen. De beslissing van de rechtbank is het hoogtepunt van een reeks pogingen van het filmbedrijf Neue Babylon Berlin GmbH om op een wettelijke manier de sterkste en actiefste vorm van arbeidersorganisatie in het bedrijf aan banden te leggen.

Sinds juni 2009 is de FAU betrokken bij de strijd voor een fatsoenlijk arbeidscontract bij de Babylon-bioscoop. Het tachtig jaar oude filmhuis, dat huist in een prachtig historisch pand aan het Rosa-Luxemburg-Platz in Berlijn-Mitte en bekend staat om zijn programmering van zogenaamde arthouse-films, is een van de meest succesvolste bioscopen van Berlijn. Hoewel de bioscoop jaarlijks met enkele honderden duizenden Euro's wordt gesubsidieerd door het stadsbestuur van Berlijn (de rood-rode Senaat) zijn de werkomstandigheden nogal achtergebleven bij het succes van de bioscoop.

Precaire toestanden

De werknemers klagen al jaren over het magere salaris (5.50-8.00 Euro per uur), de onaangekondigde en ongegronde ontslagen, het ontbreken van avond- en weekendtoeslagen en het autoritaire leiderschap van de bedrijfsleiding. Toen er in november 2008 op initiatief van het personeel een ondernemingsraad werd opgericht, werden de leden door represailles getroffen. Van één medewerker werd het contract niet verlengd en een andere medewerker werd van zijn verantwoordelijke positie ontheven. De wanhopige medewerkers besloten zich hierop te organiseren in een vakbond, waarbij de meerderheid zich aansloot bij de FAU en een enkeling bij Verdi.[1] De laatste toonde echter weinig interesse in de situatie bij Babylon, terwijl er door de FAU meteen een bedrijfsgroep werd opgericht. De werknemers kwamen regelmatig samen in de bedrijfsgroep en ontwikkelden gezamenlijke eisen, waarmee ze in januari 2009 voor het eerst in de openbaarheid traden.

Begin februari eist de bedrijfsgroep van de FAU – inmiddels de officiële vertegenwoordiging van de werknemers tegenover de bedrijfsleiding – dat Babylon tijdens de Berlinale (het internationale filmfestival van Berlijn) vanwege de hogere werkdruk toeslagen zou uitkeren in de vorm van hogere lonen. Omdat deze eis door de bedrijfsleiding simpelweg genegeerd werd, was er op vrijdag 13 februari tijdens de Berlinale voor het eerst een demonstratie voor de ingang van de bioscoop.

Medio mei neemt de FAU op uitnodiging van de bedrijfsgroep regelmatig deel aan personeelsbijeenkomsten in Babylon. In een officieel gesprek tussen de FAU en de bedrijfsleiding wordt de opstelling van een arbeidsovereenkomst aangekondigd. Het ontwerp, waar zo'n 90% van het personeel aan had meegewerkt, wordt op 4 juni aan de bedrijfsleiding aangeboden. Een week later worden de onderhandelingen echter opgezegd door de bedrijfsleiding. Babylon wil niet meer met de FAU onderhandelen omdat zij geobserveerd wordt door het *Bundesambt für Verfassungsschutz* (binnenlandse veiligheidsdienst ter bescherming van de grondwet) omdat de FAU protesten tegen de G8 ondersteunt en de federatie zich op anarcho-syndicalistische uitgangspunten baseert. Dat Die Linke (de grootste partij in de Berlijnse Senaat en verantwoordelijk voor de subsidies aan Babylon), de Duitse Communistische Partij en de Berlijnse antifascisten, die voor hun activiteiten regelmatig gebruik maken van de bioscoop, door dezelfde veiligheidsdienst worden geobserveerd, is kennelijk geen probleem.

Arbeitskampf!

Om de bedrijfsleiding van Babylon weer aan de onderhandelingstafel te krijgen, kondigde de FAU op 16 juni een onbeperkte periode van actie af tegen de bioscoop. Gedurende de daaropvolgende maanden stonden er vrijwel dagelijks – weer of geen weer – werknemers van Babylon en leden van de FAU voor de bioscoop om het publiek te informeren over het arbeidsconflict. Al snel werden de acties ook uitgebreid naar Kino & Konzerte, het andere bedrijf van de eigenaars van Babylon, en de openluchtbioscoop die door K&K wordt geëxploiteerd.

Ondertussen deed de bedrijfsleiding van Babylon er van alles aan om het arbeidsconflict te ondermijnen. Nadat het er al eerder een protesterende werknemer ontslagen werd, probeerde men het personeel eveneens te intimideren met een memorandum waarin gewezen werd op de observaties van de veiligheidsdiensten. Eind juli kondigde het management bovendien een inkrimping van het personeelsbestand aan (van meer dan dertig naar minder dan twintig werknemers) om zo onder de verplichting van een ondernemingsraad uit te komen. Om diezelfde reden werd een deel van het personeel aan Kino & Konzerte uitbesteed. Daarnaast werd er door de bedrijfsleiding van alles aan gedaan om de acties van de FAU te dwarsbomen. Zo werd bijvoorbeeld de politie gebeld om mensen met '*Baby-Lohn*' shirts uit de bioscoop te verwijderen en werd de FAU na een flyer-actie bij de bioscoop huisvredebreuk ten laste gelegd.

Omdat de bedrijfsleiding echter niet van zins bleek om opnieuw aan de onderhandelingstafel te schuiven, besloot de FAU tot het inzetten van een zwaarder middel, namelijk het oproepen tot een consumentenboycot boycot van Babylon, waarbij het publiek werd uitgenodigd om zijn ontevredenheid te komen uiten.

Die Linke

Inmiddels werd in een open brief van de FAU ook de socialistische partij Die Linke verantwoordelijk gesteld voor de misstanden bij Babylon. Niet alleen omdat Neue Babylon GmbH door Die Linke is aangesteld om de bioscoop te leiden, maar ook omdat de rood-rode Senaat van Berlijn de bioscoop jaarlijks subsidieert met 300.000 Euro en tegelijkertijd lonen tussen de vijf en acht euro tolereert, terwijl de partij zich beweert in te zetten voor betere arbeidsomstandigheden en een minimumloon van tien Euro. Zowel de Berlijnse Senaat als Die Linke verklaren bij monde van Wolfgang Albers echter herhaaldelijk dat het hun niet toegestaan is om zich met arbeidsconflicten te bemoeien. Wel zegt hij een gesprek te willen aangaan met de bedrijfsleiding van Babylon en als bemiddelaar te willen optreden. Maar tussen wie hij dan wilde bemiddelen blijft een raadsel, want zowel de FAU als het personeel van Babylon horen niets van Albers.

Verdi

Vanuit het niets wordt er dan enkele dagen later door Verdi verkondigd dat de bond met het management gaat onderhandelen over een arbeidscontract. En dit is uiterst vreemd. Vakbondssecretaris Andreas Köhn beweert te handelen op verzoek van de Verdileden bij Babylon, maar toen deze de vakbond enkele maanden daarvoor om hulp vroegen, was er niet gereageerd. Bovendien beweren Die Linke dat zij Köhn hebben bewogen om in te grijpen in het arbeidsconflict. Hoe dan ook, de FAU en de bioscoopmedewerkers zijn razend omdat het personeel de FAU en niet Verdi gemandateerd heeft om voor een arbeidscontract te zorgen.

In een open brief aan Andreas Köhn uit de FAU de beschuldiging dat de interventie van Verdi politiek georkestreerd is om het arbeidsconflict te ondermijnen. Pers, publiek en politiek beschouwden de interventie echter als een goedbedoelde oplossing van het conflict. Maar zelfs de enkele Verdi-leden bij Babylon zijn verontwaardigd over het optreden van hun bond en onderschrijven daarom nu ook de eisen van de FAU.

Eind september vindt er een personeelsbijeenkomst plaats waarbij Köhn zich voor het eerst laat zien. Het personeel spreekt zich eenstemmig uit tegen een soloactie van Verdi. Ook vindt er een gesprek plaats tussen Köhn en de FAU waaruit blijkt dat hij de FAU niet bij de onderhandelingen wil betrekken zonder toestemming van de bedrijfsleiding van de bioscoop.

Het einde van de boycot

Twee dagen voor de Duitse verkiezingen op 25 september organiseerden Die Linke een 'linkse bioscoopnacht' in Babylon. De FAU greep deze gelegenheid aan om te protesteren tegen de handelwijze van de bedrijfsleiding en Verdi, maar waneer de demonstranten bij de bioscoop arriveren, treffen zij er leden van Die Linke aan die flyers uitdelen waarin de FAU wordt zwartgemaakt. De bedrijfsleiding zag in deze demonstratie van de FAU een voorwendsel om de FAU voor de rechter te slepen om zo een einde te kunnen maken aan de boycot. In de eis klaagde de bedrijfsleiding over het wegblijven van klanten en zakenpartners en op 7 oktober moest de FAU via een gerechte bevel een einde maken aan de boycot.

De dag na de uitspraak van de rechter kondigde Verdi de eerste onderhandelingsronde met Babylon aan. De FAU probeert hier in overeenstemming met het mandaat van de bioscoopmedewerkers een rol in te krijgen, maar Verdi houdt de boot af. De protesten en picketlines van de FAU gaan ondertussen onverminderd door en de FAU distantieert zich nu openlijk van Verdi en de inhoud van de onderhandelingen.

Op 21 oktober ondertekent driekwart van het personeel een vernieuwd eisenpakket, dat aan Köhn wordt voorgelegd:

- hogere lonen en toeslagen overeenkomstig met die in de sector;
- aanpassing van de salarisschalen om meer inkomensgerechtigheid te creëren en loonverschillen te verminderen;
- gestandaardiseerde lonen binnen de salarisschalen, onafhankelijk van het aantal beroepsjaren, om het ontslaan van oudere werknemers tegen te gaan;
- geen benadeling van ongehuwde en toekomstige werknemers;
- langere opzegtermijnen en kortere proeftijden;
- een verbod op het uitbesteden van werknemers om de medezeggenschapsstructuren en de georganiseerde werknemers met elkaar te verbinden;
- geen benadeling van vakbondsleden en/of in arbeidsconflict verkerende collega's.

Met dit eisenpakket hield het personeel feitelijk vast aan de eisen die door de FAU waren opgesteld voor de arbeidsovereenkomst. Bovendien eist het personeel van Köhn dat hij de wil van de personeelsvergadering respecteert en niet zijn eigen gang gaat. Enkele weken later worden er herstructureringen bij Babylon aangekondigd, die echter weinig verbetering in de arbeidsomstandigheden lijken te brengen. Een tweede onderhandelingsronde wordt uitgesteld.

Een Arbeidsovereenkomst?

Op 16 december wordt er dan eindelijk tussen Verdi en het management van Babylon een arbeidsovereenkomst afgesloten. Hoewel het contract weliswaar een loonsverhoging betekent, is er van het eisenpakket van de werknemers weinig terug te zien. Het uurloon blijkt zo'n 30% lager te liggen vergeleken met andere arbeidsovereenkomsten die Verdi voor bioscoopmedewerkers heeft afgesloten. Bovendien is de overeenkomst gekoppeld aan de aangekondigde subsidieverhoging van 30.000 Euro van de Senaat, wat betekent dat wanneer deze subsidie ook maar met een Euro wordt verlaagd, de overeenkomst zijn geldigheid verliest. Daar komt nog bij dat de arbeidsovereenkomst alleen geldt voor werknemers met een volledige baan. Werknemers in deeltijd moeten een wurgcontract ondertekenen om voor hetzelfde salaris

in aanmerking te komen, waarbij zij echter wel genoegen moeten nemen met een werkweek van maximaal tien uur. Het hoeft dan ook geen verbazing te wekken dat alle medewerkers zich tegen dit contract voor parttimers hebben uitgesproken, aangezien ondertekening ervan de arbeidsomstandigheden alleen maar onzekerder maakt. Het nieuwe arbeidscontract zou per 1 januari 2009 moeten ingaan, maar aangezien de meeste werknemers in deeltijd werken en het aanvullende wurgcontract weigeren te ondertekenen, is de situatie tot op heden nog onduidelijk.

Het verbod op de FAU

In het feit dat Berlijnse rechter op 7 oktober al oordeelde dat de FAU niet '*tariffähig*' is, oftewel dat zij geen rechtsgeldelijke positie heeft om over arbeidscontracten te onderhandelen omdat zij als vakbond te klein zou zijn (al ging het hier kennelijk niet om de organisatiegraad bij Babylon, waar meer dan een derde van het personeel een FAU-lidmaatschap heeft, maar om de FAU in het geheel), zag Babylon kennelijk een mogelijkheid om verdere juridische stappen tegen de FAU te ondernemen. Op 11 december oordeelde de rechtbank namelijk dat de Berlijnse afdeling van de FAU voortaan niet meer als vakbond of basisorganisatie mag opereren. Dit alles gebeurde zonder dat de FAU door de rechtbank werd gehoord of ook maar op de hoogte werd gesteld van de procedure die de bioscoop tegen de bond was gestart. Op 6 januari werd dit besluit nog eens bevestigd door dezelfde rechtbank. De FAU overweegt nu in beroep te gaan bij een federale rechtbank.

Het recht op 'Koalitionsfreiheit'

Deze aanval op het grondrecht van de vrije vereniging (*Koalitionsfreiheit*) is een feitelijk verbod van de Berlijnse afdeling van de FAU. En als dit besluit niet wordt teruggedraaid is dit niet alleen een bedreiging van de FAU-Berlin maar van de gehele FAU en in principe van elke vorm van onafhankelijke arbeidersorganisatie in Duitsland. De FAU heeft er vanaf het begin op gewezen dat het arbeidsconflict bij Babylon – hoe klein het op zichzelf ook is – niet alleen gaat over betere arbeidsomstandigheden, maar ook over de vrijheid van organiseren. Hoewel Duitsland de ILO-conventies heeft ondertekend is dit van weinig betekenis, aangezien de grote Duitse vakbonden nauw samenwerken met de werkgevers en met ondersteuning van de arbeidsrechtbank dicteren hoe een vakbond eruit moet zien. Ten tijde van het laatste Duitse keizerrijk beschikten anarcho-syndicalisten over meer vrijheid dan in het huidige Duitsland, dat op dit punt steeds meer begint te lijken op Turkije waar vakbonden regelmatig verboden worden.

Internationale solidariteit

Sinds het verbod zijn er al verschillende demonstraties geweest tegen het verbod van de FAU. Zo werd er op 29 en 30 januari in minstens 56 steden in 20 verschillende landen geprotesteerd tegen het oordeel van de rechter. Het zorgde voor een van de grootste golven van solidariteit binnen de antiautoritaire arbeidersbeweging van de laatste jaren. In de meeste Europese landen – al bleef het in Nederland helaas opvallend stil – en in de VS, Japan, Bangladesh en Nieuw Zeeland werd er wel actie gevoerd tegen het verbod van de FAU. Ook tijdens de zestigste editie van de Berlinale werden er in Berlijn verschillende demonstraties gehouden. Naast een grote demonstratie op 20 februari door de stad werd er ook geprotesteerd op een van de belangrijkste locaties van het festival: de Babylon-bioscoop aan het Rosa-Luxemburg-Platz, waar het allemaal begon. Zowel de werknemers van de bioscoop als de FAU-Berlin verkeren nog in grote onzekerheid over hun toekomst. Ondanks de dreiging van absurd hoge geldboetes en gevangenisstraffen tegen de 'leiders' van de FAU wegens het overtreden van het verbod gaat de strijd echter nog altijd door.

Noten:

1) *Vereinte Dienstleistungsgewerkschaft*, een van de grootste Duitse vakbonden binnen de overkoepelende *Deutscher Gewerkschaftsbund* (DGB).

Voor meer informatie over het conflict bij de Babylon-bioscoop, de strijd tegen het verbod op de FAU en hoe deze strijd te ondersteunen, zie:

- de website van de FAU: http://www.fau.org
- een speciale website over het conflict bij Babylon: http://prekba.blogsport.de

Q-koorts:

waarom ruimen geen zin heeft en hoe angst en paniek het beleid bepaalt.

Dat de Nederlandse overheid weinig opheeft met dierenrechten mag duidelijk zijn. Circusleed, onverdoofde castraties, veel te kleine hokken voor veel te veel varkens in veel te grote bedrijven, koeien die nog nooit daglicht hebben gezien, je kunt zo wel even doorgaan. De afgelopen maanden werden er op grote schaal gezonde dieren vermoord vanwege paniekzaaierij rond de Q-koorts. Ook kleinschalige biologische boerderijen worden bedreigd. Een verslag van een biologische melkschapenhouder.

DOOR ELLEN STAM

Sinds herfst 2008 is Nederland in de ban van de Q-koorts. Omdat de berichtgeving hierover in de gangbare media nogal wat hiaten en pertinente onwaarheden bevat, is het nuttig om de zaken even op een rijtje te zetten.

Eerst even wat feiten: Q-koorts is een besmettelijke abortus bij geiten en schapen. Van de bacterie kunnen ook mensen erg ziek worden. Men neemt aan dat de besmetting naar mensen als volgt verloopt: zieke geiten aborteren en vrucht, placenta en vruchtwater bevatten miljarden bacteriën en blijven in de pot (stro/mest) achter. Aan het eind van het seizoen wordt de stal uitgemest en de mest over het land uitgereden. In de droge zomer verspreid de wind de bacteriën via de lucht, en kunnen door mensen ingeademd worden. De Q-koortsbacterie komt overal voor. Hoewel niet in zulke hoge concentraties als in het vruchtwater van een zieke geit, kunnen ook andere dieren kunnen ermee besmet zijn, zoals bijvoorbeeld katten, muizen en reeën. In Nederland is bijvoorbeeld 60% van de runderen ermee besmet en zo'n 85% van de veeartsen, 8% van de geiten en 2,5% van de schapen.[1]

Geiten en schapen kunnen tegen Q-koorts worden ingeënt. Het vaccin bestaat al veel langer, het is alleen nog niet officieel toegelaten in Nederland [2]. Lopend onderzoek naar de werking van het vaccin in het kader van die toelating is nog niet afgerond, en men noemt de werking daarom niet wetenschappelijk bewezen. (Dit onderzoek wordt overigens 'ernstig gehinderd' door het ruimen: er zijn namelijk geen besmette, geënte geiten meer over om te onderzoeken.) Er is dus niet veel reden om te twijfelen aan de werkzaamheid van het vaccin (een uitontwikkeld product).

'Besmet' en 'ziek'

Er is een verschil tussen 'besmet' en 'ziek' Net als bijvoorbeeld bij griep, kan iemand met de ziekte besmet zijn zonder ziek te worden. Zo iemand noemen we gezond. Het overgrote deel van de besmette geiten is niet ziek. Zij verwerpen niet [krijgen geen abortus, red.]. Bij normaal aflammeren brengen ze slechts een fractie van de bacteriën in het milieu, van wat er vrijkomt bij verwerpen. Het is zeer twijfelachtig of er dan sprake is van een bedreiging voor de volksgezondheid.

Niet helemaal duidelijk is de rol van de intensieve veehouderij. Zowel grootschalige geitenbedrijven als 'normale' en ook biologische bedrijven worden getroffen. Daarbij zijn wel twee kanttekeningen te maken. Een grote concentratie van geiten geeft namelijk bij eenzelfde ziekte-uitbraak een veel grotere besmettingsdruk op de omgeving dan een kleine. Want als op een klein bedrijf 10% van 100 geiten ziek wordt, zijn er 10 abortussen met dito bacteriën. En bij een populatie van 4000 zijn dat er 400. Daarbij komt nog dat bij een groot bedrijf al die nageboorten, die de besmettingsbron vormen, waarschijnlijk gewoon in de pot blijven liggen omdat het ondoenlijk is al die dingen op te ruimen. Een klein bedrijf raapt ze gewoonlijk netjes op en gooit ze in de kadaverton.

Dus wat is er nu gebeurd? Tot 2007 werden jaarlijks 10 tot 15 gevallen van Q-koorts *gemeld*. Sinds 2007 is het aantal meldingen gestegen. In 2007 werden er 196, in 2008 circa 1000 en tot begin december 2009, bijna 2300 menselijke Q-koorts gevallen gemeld [3].

De indruk is ontstaan dat er een explosie van ziektegevallen was. De gevolgen daarvan zijn bekend: Onder druk van Brabantse GGD's en de media is aan geitenhouders een serie maatregelen opgelegd met de bedoeling de besmettingsbron in te dammen. Wat begon met beperkingen rond mestuitrijden en vrijwillig enten is uitgelopen op het grootschalig afmaken van geiten en schapen op grond van een aanvankelijk 'anoniem' monitoringonderzoek via de tankmelk.

Volksgezondheid boven alles

'Treurig, maar noodzakelijk', is de heersende mening over de ruimingen. 'Volksgezondheid gaat nu eenmaal boven alles.' Aan deze redenering schort het één en ander. De ruimingen voegen namelijk niets toe aan het inentingsbeleid en de overige maatregelen. Bovendien getuigt het afmaken van gezonde, onbesmette geiten van grote onzorgvuldigheid. De lijst met argumenten voor deze stelling is lang.

De meeste besmette bedrijven liggen in Brabant, het gebied waar ook het grootste deel van de menselijke ziektegevallen zijn. Hier is daarom al vroeg vaccinatie verplicht gesteld. Half december, voordat de ruimingscampagne begon, was het grootste deel van de geiten daar inmiddels ingeënt. De meeste geruimde dieren zijn dus gevaccineerd en zouden nooit verworpen hebben. De besmettingsdruk op de omgeving was daarmee allang teruggebracht tot een fractie van wat het anders zou zijn geweest. Het is de vraag of deze dieren nog een risico voor de volksgezondheid vormden.

Het gros van de geruimde dieren is niet besmet. Een bedrijf wordt geruimd als er tenminste één besmet dier op het bedrijf aanwezig is. De reden hiervoor is alleen een praktische: de besmetting wordt vastgesteld via een tankmelkmonster, waarbij 1 besmet dier op 1000 al kan worden aangetoond. Gezien het voorkomen van de bacterie bij geiten (8% in 2008), valt aan te nemen dat op de meeste besmette bedrijven weinig geïnfecteerde dieren aanwezig zijn. Anders wordt het als er daadwerkelijk op grote schaal dieren aborteren op een bedrijf, maar dat is meestal niet het geval. Deze tankmelktest is nooit bedoeld geweest om als *enige grond* te gebruiken om hele bedrijven te ruimen. De makers ervan staan hier dan ook absoluut niet achter. Er is dus ook geen extra controle door bloedonderzoek of iets dergelijks.

Deze methode van opsporen heeft verder een totale willekeur tot gevolg. Alleen melkgevende dieren worden immers op deze manier getest. De complete vleesschapensector blijft zo buiten beschouwing. (En als je deze feiten vergelijkt met de cijfers van het voorkomen van de bacterie bij runderen, vleesschapenbedrijven, hobbydieren etc. verdwijnt helemaal elke samenhang in het ruimingsbeleid uit beeld.)

Ook als je van mening bent dat op de kortst mogelijke termijn de besmettingsdruk aanzienlijk omlaag gebracht moet worden – gezien het algemeen voorkomen van de bacterie is dit het enige mogelijke doel van het beleid – en dat ruimingen daarom onvermijdelijk zijn, is er nog een andere weg. De ziekte is namelijk ook via individuele bloedtest aan te tonen. Echter de betrouwbaarheid van de test is slechts 60%. Dat wil zeggen dat 40% van de besmette dieren er niet mee wordt gevonden. Hier is eenvoudig mee te werken door in herhalingsrondes te testen en te ruimen. Op deze manier worden geen onbesmette dieren geruimd. Het enkele besmette dier dat dan nog gemist wordt, vormt geen risico voor de volksgezondheid.

Ruimen is een illusie

Zoals gezegd komt de bacterie algemeen voor 'in het milieu', dat wil zeggen in de grond, het gras, en in sloten etc. Het verwijderen van besmette dieren van een bedrijf is daarom op zichzelf al een illusie. De bacterie kan op allerlei mogelijke manier een 'Q-koorts-vrije' stal in waaien. Ruimen heeft dus hooguit een zeer tijdelijk effect op de ziektedruk onder geiten.

Dit leidt ook tot een ander punt. De verplichte tweewekelijkse tankmelktest voor melkleverende bedrijven is vergelijkbaar met Russisch roulette. Het is voor een bedrijf vrijwel onmogelijk om *in de loop der jaren* geheel onbesmet te blijven. Besmettingen komen en gaan, overal. Slechts één positieve uitslag tussen alle negatieve betekent: U wordt geruimd! Het lijkt haast onmogelijk om hier blijvend aan te ontsnappen. Dit betekent dat als het huidige beleid wordt voortgezet, er geruimd zal worden *tot de laatste geit in Nederland is gedood*!

Als met enige insiderinformatie en nuchterheid valt vast te stellen dat het ruimen onzinnig is, waarom gebeurt het dan? Nuchterheid en relativeringsvermogen zijn precies hetgeen waaraan het de afgelopen tijd ernstig ontbroken heeft. Niet alleen bij de ministers, en hun adviseurs bij het RIVM en de GGD's, maar vooral ook bij de media en zeker ook bij de bevolking van dit democratische land! Angst en blinde paniek hebben een enorme druk uitgeoefend om toch vooral iets te doen, welke schade het verder ook teweeg zou brengen. Van een gezonde kosten-batenanalyse is geen sprake geweest. Vooral de media hebben een kwalijke rol gespeeld in het ophitsen van de bevolking tot een ongebreidelde massahysterie. En hierbij denk ik vooral aan reportages van NOVA en Zembla begin december 2009. Reportages die van leugens aan elkaar hangen en waaruit maar één conclusie mogelijk is: er moeten zo snel mogelijk en zo veel mogelijk geiten over de kling worden gejaagd. Vooral de vergelijking met de MKZ was daarbij bijzonder storend.

MKZ

Weet u het nog? 2001. Nederland is in de greep van de Mond- en Klauwzeer. Natuurgebieden zijn afgesloten, alle bedrijven met evenhoevigen gaan op slot. Vee buiten laten grazen is verboden en... besmette bedrijven worden geruimd. Beelden van dooie koeien beheersen het journaal. Boeren hangen kadavers in de bomen en in Groot-Brittannië worden enorme brandstapels met kadavers gemaakt. Het resultaat: de mensen komen in opstand! Is dit nu wel nodig? Kunnen we die koeien dan niet gewoon inenten? Ja, dat kan wel degelijk, maar Nederland heeft zich in internationale verdragen ertoe verplicht om in zulke gevallen te ruimen. Jammer, maar helaas. Iedereen spreekt er schande van en kamervragen worden gesteld en moties ingediend. Conclusie? Voortaan doen we het anders. Er zal alleen geruimd worden als er niet ingeënt kan worden, en gezonde dieren ruimen we niet meer.

Dat het erbarmelijk gesteld is met het historisch besef wisten we al. Maar een periode van acht jaar zou toch te overbruggen moeten zijn, zo dacht ik in mijn grenzeloze optimisme. Maar toch, zult u misschien zeggen, de volksgezondheid gaat boven alles en de Q-koorts vormt een ernstige bedreiging voor die volksgezondheid. Elke maatregel is daarom gerechtvaardigd. De werkelijkheid is anders.

Ten eerste is het de vraag in hoeverre het beeld van een explosie van ziektegevallen in 2007 en 2009 klopt. Een toename van het aantal ziektegevallen is namelijk niet hetzelfde als een toename van het aantal *meldingen* van Q-koorts. Het is niet moeilijk te bedenken dat door alle aandacht, een onschuldig lijkend griepje nu eerder als Q-koorts herkend zal worden. Veel (lichte) Q-koorts gevallen zijn in het verleden waarschijnlijk niet meegeteld. Dit valt overigens ook gewoon te lezen op de website van de Voedsel en Waren Autoriteit (VWA). De heer Moll van de Gezondheidsdienst voor Dieren (GD) rekent in het eerste nummer van H*et Schaap* van dit jaar uit dat als je 100 keer zoveel mensen onderzoekt in 2009 als in 2007 (wat heel goed mogelijk is) er zonder enige toename van de ziekte, op papier een ernstige toename ontstaat waarbij je ongeveer op 2000 zieken uitkomt. Dit komt ongeveer overeen met het werkelijke aantal patiënten in 2009.

Ten tweede is op grond van ziekteaantallen niet te bepalen hoe bedreigend de Q-koorts nu eigenlijk is. Dat kan pas als je het vergelijkt met andere ziekten en doodsoorzaken in Nederland. Zo stierven er afgelopen jaar in twee maanden tijd evenveel mensen aan de Mexicaanse griep, als aan de Q-koorts in een heel jaar [4]. En dan heb ik het nog niet eens over hart- en vaatziekten, kanker, verkeersongelukken etc. Toch pakken we de fastfoodketens en sigarettenfabrikanten niet aan zoals we dat nu met de geitenhouderij aan het doen zijn. Ik vermoed dat deze sectoren toch een aanzienlijk grotere bedreiging voor de volksgezondheid vormen.

Collectieve welvaartsziekte

Verder lijken in dit rijke Westerse land risico's steeds minder geaccepteerd te worden, waarbij verwacht wordt dat een overheid absolute veiligheid zal garanderen. Waarom voelt men zich in een land met één van de hoogste levensverwachtingen ter wereld toch zo onveilig? Voorbeelden hiervan zijn de roep om 'meer blauw op straat' en de almaar strenger en uitgebreider wordende regelgeving op het gebied van voedselveiligheid. Ook het collectief niet in staat zijn om een ziekte als Q-koorts in de juiste verhouding te zien en aan te pakken is in mijn ogen een symptoom van deze collectieve (psychische) welvaartsziekte. Ik vermoed dat iemand uit pakweg Angola zich dood zou lachen, als hij zou zien wat we hier allemaal overhoop halen (lees: kapot maken) om een *relatief* gering probleem als de Q-koorts aan te pakken.

Wat dan? Moeten we dan maar helemaal niets doen? Zeker niet. Als we nu stoppen met ruimen, wordt er nog steeds ongelofelijk veel tegen Q-koorts gedaan. Hierbij springt vooral het inenten in het oog, maar er gebeurt nog veel meer. Alleen al bij het RIVM zoeken zo'n 30 onderzoeken naar het hoe en waarom van de Q-koorts met als doel het tot stoppen van deze ziekte. Ook bij de Gezondheidsdienst voor Dieren wordt er hard gewerkt om de Q-koorts aan te pakken. En tenslotte ook de veehouders zelf. Niemand wil een zoönose op zijn bedrijf, en de motivatie in de sector is groot om 'Q-koortsvrij' te worden. In overleg met de Gezondheidsdienst voor Dieren en de veearts kan dit goed aangepakt worden. Kortom: het is zeker nodig, maar ook heel goed mogelijk deze ziekte beheersbaar te maken zonder enorme schade aan te richten.

In dat licht wil ik ook nog even ingaan op de financiële kant van de zaak. De ruimingen brengen niet alleen enorme schade toe, ze kosten ook enorm veel geld. Bij een ruiming zijn per dag zo'n dertig mensen betrokken, die ongeveer 30 Euro per uur kosten. Ik zou heel graag zien dat dit geld wordt gestoken in de fabriek die het vaccin produceert en daarmee flink kan opschalen. Want nog immer is er geen vaccin beschikbaar!

En dan nog iets. Een veel gehoord geluid is: 'De overheid heeft te laat ingegrepen. Als er eerder ingegrepen was, waren er geen mensen ziek geworden en hadden er nu geen dieren hoeven worden geruimd.' Als boer weet ik als geen ander hoe makkelijk het is om *achteraf* het weer te voorspellen. En ja, als we geweten hadden dat het zou gaan regenen, zouden we niet zijn gaan hooien. En als we geweten hadden welke pleuris er zou uitbreken, dan zouden we... ja, wat hadden we dan eigenlijk anders gedaan? Wat ik mevrouw Verburg met name verwijt, is dat ze zich in de luren heeft laten leggen door de hysterie en de waan van de dag (en haar collega's van Volksgezondheid). En het feit dat de regering zich kennelijk heeft laten leiden door de (overigens terechte) angst om achteraf verwijten te krijgen (het voorzorgsprincipe). Iets wat niet bepalend zou moeten zijn voor de te nemen maatregelen, en wat een goede afweging van consequenties van het te kiezen beleid in de weg staat.

Tenslotte nog een mededeling van huishoudelijke aard: Het Regionaal Crisiscentrum van de VWA dat de ruimingen organiseert, bevindt zich aan de Loopkantstraat 33 in Uden, voor wie daar in geïnteresseerd is.

Noten:

1 www.vwa.nl
2 Ellen schreef haar artikel begin dit jaar. Sommige informatie is daardoor enigszins gedateerd. Het vaccin is inmiddels wel toegelaten.
3 www.vwa.nl
4 Column van de Gezondheidsdienst voor Dieren, H*et schaap* 1, 2010.

Ellen Stam is (biologisch) melkschapenhouder te Exel/Laren (Gelderland).

Op zoek naar vrijheid = op zoek naar geluk

Waarom doe ik de dingen die ik doe? Oftewel, wat is mijn motivatie in het leven? Ik heb hier lang over nagedacht en ik denk dat ik het weet! Mijn motivatie in het leven is om zoveel mogelijk momenten van geluk te ervaren. Ik ben zeer geïnspireerd door de wetenschapper Kropotkin, die rond de twintigste eeuwwisseling verschillende belangrijke werken heeft geschreven.

DOOR YVO KOUWENHOVEN

KROPOTKIN ALS INSPIRATIEBRON

Kropotkin geeft in *De Anarchistische Moraal* (1898) aan dat alle daden voortkomen uit één enkele drijfveer: het nastreven van genot. Of het vermijden van verdriet, wat op hetzelfde neerkomt. Zo is de reden dat ik samenwoon met de vrouw waar ik al zo lang verliefd op ben, dat ik hiervan genot ervaar. De reden dat ik samen met mijn vrienden muziek maak, is omdat ik hier een prettig gevoel van krijg. De reden dat ik de wijn, het bier en andere alcoholische dranken laat staan en mijn dorst les met een glas appelsap is omdat ik het verdriet vermijd ('drank maakt meer kapot dan u lief is', heeft een Postbus 51-reclame mij ooit verteld).

Het is een egoïstische constatering, dat realiseer ik mij. Maar het is wel een eerlijke. Ik zou graag zeggen dat ik mijn leven wijd aan het helpen van de zwakkeren in deze wereld omdat ik geloof in een wereld waar iedereen de kans heeft om verschillend te zijn en tegelijkertijd gelijkwaardig is. Een voorbeeld: ik eet geen dierlijke producten omdat ik in deze samenleving de keuze heb om te leven zonder daar dieren voor te doden. Ik kan allerlei ethische redenen bedenken om het stukje vlees niet te nuttigen. Allemaal redenen die ik met bewijzen en argumenten goed kan onderbouwen.

Maar wanneer mij gevraagd wordt waarom ik kies voor de veganistische levensstijl, is het antwoord vrij simpel: omdat *ik* hier voldoening uit haal. Ik voel mij fijn als ik weet dat voor mijn consumptiegedrag geen bloed heeft gevloeid. Of anders: ik word verdrietig van het idee dat een dier (zinloos) is gedood voor mijn genot. Het gaat er bij mij dus niet om dat ik zoveel van paarden en varkens houd, het gaat mij om het rechtvaardigheidsgevoel dat vele malen sterker is dan de smaak van een karbonade of biefstuk.

Er van uitgaande dat mijn daden gebaseerd zijn op het nastreven van genot, dan wel het vermijden van verdriet, lijkt deze constatering soms tegenstrijdig omdat ik lang niet altijd voor de makkelijkste weg kies in het leven. Zoals ik hierboven heb omschreven, staat de makkelijkste weg voor mij niet gelijk aan geluk of genot. In mijn momenten van genot laat ik mij leiden door mijn rechtvaardigheidsgevoel. Het gevoel dat iedereen (mens en dier) het recht heeft om naast elkaar te leven. Het gevoel van vrijheid voor iedereen. Ik heb het hier over absolute vrijheid.

Zolang ik mij kan herinneren, ben ik verliefd op de vrijheid. Het is romantisch, het is uitdagend, het is eerlijk. Het siert mijn leven. Zoals ik met mijn vriendin samenleef omdat ik verliefd op haar ben, zo ben ik bereid te strijden voor de vrijheid in haar absolute vorm. Niet uit frustraties of om haat. Mijn drijfveer is de liefde voor vrijheid. Deze vrijheid baseer ik niet alleen op mezelf. Ik geloof dat vrijheid pas genoten kan worden, wanneer dat voor iedereen geldt. 'Zolang niet iedereen vrij is, is iedereen gevangen', aldus Bakoenin in 1882. Ik ben het hiermee eens. Mijn vrijheid is geen vrijheid wanneer deze gebaseerd is op de onderdrukking van anderen.

Dit gevoel is zo sterk dat ik bereid ben om mijn eigen vrijheid er voor op te offeren. Of zoals Kropotkin aangeeft in het voorbeeld van de revolutionaire die op het punt staat opgehangen te worden voor haar moedige daden tegen de onderdrukkende staat:

'(...) in haar bestaan, in haar strijd tegen de machtige monsters, vindt zij het hoogste genot. Al het andere dat buiten deze strijd staat, al die kleine geneugten van de bourgeois en al die kleine verdrietigheden, zijn in haar ogen zo onbeduidend, zo saai, zo zielig! "U leeft niet, u vegeteert', zou ze antwoorden. Ik heb geleefd!"'

ABSOLUTE VRIJHEID

De vrijheid, dat is mijn genot. Ik wil met alle teugen van de vrijheid genieten, het liefste de absolute vrijheid. Maar bestaat deze absolute vrijheid? Het is ironisch wanneer ik zeg dat de absolute vrijheid bestaat. Overal om mij heen zie ik grenzen. Mijn menselijk vermogen (zowel mentaal als fysiek) heeft grenzen. Ik kan wel springen, maar ik kan niet vliegen. Ik kan wel voelen, maar ik kan niet voelen wat mijn zoontje voelt. Mijn sociale bestaan kent zijn grenzen. Ik kan kleding aantrekken die ik mooi vind, maar ik kan

niet naakt over straat lopen. Ik kan overal op deze aarde naartoe reizen, maar ik kan niet ieder land zomaar binnen treden.

Er bestaan in het dagelijkse leven manieren om aan deze absolute vrijheid te proeven, ieder op zijn/ haar eigen manier. Sommigen vinden hun vrijheid in verdovende middelen waarmee (tijdelijk) een andere of verdraaide werkelijkheid ontstaat. Hier zijn echter ook grenzen aan verbonden. Verdovende middelen kunnen verslavend of een aanslag zijn op het lichaam en/of de geest. Anderen vinden hun momenten van absolute vrijheid in een kick. Uit een vliegtuig springen met een parachute geeft een enorme kick. Het lijkt wel alsof je kunt vliegen (grenzen vervagen op dit moment). Maar dit moment eindigt zodra men (al dan niet) veilig de grond weer raakt. Een kick kan ook ervaren worden in minder spectaculaire vormen. Door te dansen op favoriete muziek kan men in een 'trance' raken waardoor men alles om zich heen vergeet en wellicht op geniet van de absolute vrijheid.

Is het voor mij dan nog wel mogelijk om gelukkig te leven? Nee, ik streef niet naar een 'gelukkig leven'. Een ieder die als doel in het leven heeft 'gelukkig te willen zijn', kijkt op zijn sterfbed terug op een leven vol teleurstellingen. Ik streef naar een leven met zoveel mogelijk momenten van geluk, van genot. Dat is een wezenlijk verschil.

Met deze filosofie in het achterhoofd loop ik in het dagelijks leven tegen talloze obstakels. Ik ben er achter gekomen dat de huidige maatschappij verre van vrij is. Ik heb ervaren dat regeringen instituten van repressie zijn. Ik heb ondervonden dat religies niets van vrijheid willen weten. Ik leg hier uit waarom. Ik ga op zoek naar de vrijheid, ik ga op zoek naar mijn geluk. En ik eigen het mij toe!

Alles behalve een regering

De staat (als instituut) laat ons geloven dat de democratie de beste vorm van samenleven is die er bestaat. De burger mag (zodra hij achttien jaar is) stemmen en wordt daarmee automatisch betrokken in het democratische systeem. De burger kijkt naar het partijaanbod en zoekt de partij uit die het meest streeft naar de maatschappij waar hij graag in zou leven. Zo kan ontevredenheid worden uitgesproken, zo kan het land bestuurd worden door mensen die vertegenwoordigd zijn door het volk. Het klinkt allemaal fantastisch.

Ik vraag mij echter af waarom er een staat moet zijn. Het antwoord op de vraag lijkt voor de hand te liggen: er zijn regeringen omdat het anders een potje wordt. Anarchie zal er heersen, het recht van de sterkste zal gelden en overal zal geplunderd worden. De staat garandeert door middel van wetten en regels de zekerheid en veiligheid van het individu. Ik sluit mij wederom aan bij Kropotkin. Ik denk dat de wet gebruik maakt van het gemeenschapsgevoel van de mens om hem bevelen in te prenten die nuttig zijn voor de beperkte groep uitbuiters tegen wie hij zich verzet. 'De wet heeft het gevoel voor rechtvaardigheid verziekt in plaats van het tot ontwikkeling te brengen', aldus Kropotkin (1898).

Zo zien we in de huidige samenleving veel passiviteit, bureaucratie en consumptiegedrag. Ik ben van mening dat veel mensen geen verantwoordelijkheid nemen voor hun eigen daden. De kleding die men draagt is ergens aan de andere kant van de wereld gemaakt. Het vuilnis wordt opgehaald. Het eten is voorverpakt in de supermarkt, al dan niet kant en klaar. Je mag eens in de vier jaar stemmen ('...en als je niet stemt, moet je ook niet zeuren!'). Je kont wordt nog net niet afgeveegd! Het is makkelijk om op zo'n manier de mensen onder controle te houden. De vrijheid van het individu wordt niet hardhandig afgenomen. Neen, het volk wordt op subtiele wijze passief gemaakt. Door alles uit handen te nemen, maakt de regering het volk compleet afhankelijk. Zelfs als men een tegengeluid laat horen, wordt een kruimel van de cake toegeworpen om men zo de mond te snoeren. Maar ik wil geen kruimel, ik wil geen cake. Ik wil de hele bakkerij!

De staatloze maatschappij

Daarom zie ik een staatloze samenleving als een ideale manier om als mens een volwaardig en gelukkig leven te leiden. Het idee van een non-hiërarchische structuur is dat iedereen afhankelijk van elkaar is, iedereen werkt samen om er wat van te maken. Ik zal hier uitleggen hoe ik dat voor mij zie.

Ik denk dat de mens van oorsprong een moreel besef heeft wat voortkomt uit het gevoel van medeleven. Op het moment dat ik zie dat een kind geslagen wordt, weet ik dat het kind pijn heeft. Mijn inlevingsvermogen laat mij de pijn voelen die het kind moet voelen. Dat doet mij vervolgens handelen: ik bescherm het kind. Een ander voorbeeld is het veganistisch dieet. Ik eet geen dieren omdat ik mij kan voorstellen dat het voor de dieren geen pretje is om opgesloten te zitten.

Deze voorbeelden verklaren vrijwel alle morele gevoelens. Hoe sterker mijn verbeeldingskracht is, hoe beter ik mij kan voorstellen wat een wezen voelt dat men pijn doet en hoe intenser en scherper mijn morele gevoel is. Hoe meer ik in staat ben om mij in een ander te verplaatsen, hoe meer ik de drang zal voelen om het onrecht, het kwaad of de belediging tegen te houden. En hoe meer ik gewend zal zijn om te handelen naar wat mijn inlevingsvermogen en mijn verstand ingeeft, hoe meer dat morele gevoel in mij zal toenemen en hoe meer het een gedragspatroon zal worden.

Wederom sluit ik mij hier aan bij Kropotkin, in het bijzonder waar hij een link legt met de dierenwereld als het gaat om solidariteit:

'Wanneer we de dierenwereld bestuderen en inzicht proberen te krijgen in de strijd om het bestaan die ieder levend wezen voert tegen ongunstige omstandigheden en tegen zijn vijanden, dan constateren we dat naarmate het beginsel van solidariteit op basis van gelijkwaardigheid binnen een dierengemeenschap meer ontwikkeld en tot een vast gedragspatroon geworden is, die gemeenschap meer kans heeft om te overleven en als overwinnaar tevoorschijn zal komen uit de strijd tegen de slechte omstandigheden en zijn vijanden. Hoe sterker bij ieder lid van de gemeenschap het gevoel van solidariteit met ieder ander lid van de gemeenschap is, hoe sterker bij alle leden van de gemeenschap de beide eigenschappen worden die de belangrijkste rol spelen bij die overwinning en in iedere vorm van vooruitgang: enerzijds moed en anderzijds het vrije initiatief van het individu.'

Bovendien geloof ik in de 'collectieve zelfinteresse': men werkt samen met elkaar omdat men het wil en omdat men zo overleeft. Hier komt direct de volgende vraag bovendrijven: wat als niet iedereen het gevoel van solidariteit met elkaar deelt? Dan zullen de factoren moed en individueel initiatief afnemen en raakt samenleving in verval.

Om zoveel mogelijk uit de staatloze maatschappij te halen, ga ik ervan uit dat de talenten van het individu ultiem benut worden. Ik blijf dicht bij mezelf en bedenk wat ik leuk vind om te doen. Vervolgens wordt dit mijn bijdrage aan de samenleving. Niet iedereen is in de wieg gelegd om huizen te bouwen, of om brood te bakken. Met mijn twee linkerhanden peins ik er niet over om mijn eigen hutje te bouwen. Ik vind het wel fantastisch om lekker te koken voor mensen. Ik vind het volkomen logisch dat het werk gedaan wordt door mensen die het leuk vinden om te doen.

Bovendien zullen de factoren moed en individueel initiatief het beste benut worden als alle leden in de samenleving doen waar zij zich prettig bij voelen. En dan komen we uit bij waar we mee begonnen zijn: het nastreven van genot.

Het moeilijke aan deze gedachtegang is dat iedere persoon het nastreven van genot als de motivatie in het leven moet zien. Ik kan alleen voor mezelf spreken wanneer ik zoveel mogelijk momenten van genot nastreef. Maar ik zie bij veel mensen in mijn omgeving dat zij het nastreven van genot niet als motivatie in het leven ervaren. Wanneer iemand een leven lang een ellendige baan heeft bijvoorbeeld. Of wanneer iemand een leven lang als zogenaamde zondaar door het leven gaat in de hoop op een plek in een hemel in het leven na de dood.

Maar stel dat ook deze mensen hun daden baseren op het nastreven van genot, dan nog is het moeilijk om daar een staatloze maatschappij op in te richten. Ieder persoon zal immers zijn genot uit een andere bron putten. Wellicht zijn er mensen die hun genot halen uit het uitbuiten en kleineren van andere mensen. Dat is mijn grootste angst. Ik merk in mijn omgeving dat zoveel mensen allemaal hun eigen opvattingen hebben over 'goed' en 'kwaad'. En al hebben deze mensen inzicht in de collectieve zelfinteresse en ook al is er wederzijdse solidariteit, dan zal nog ieder persoon een stukje van de eenheidsworst zijn, wat zeer onwaarschijnlijk is.

De conclusie die ik kan trekken is dat ik in het nastreven van mijn genot mijn gevoel van rechtvaardigheid en ethische opvattingen omarm. Het streven naar vrijheid is een rode draad in mijn streven naar genot. Of in mijn poging tot het vermijden van verdriet. In mijn opvattingen durf ik echter nauwelijks mijn ideeën op te leggen aan anderen. Mijn vrijheid houd op daar waar die van een ander begint. Dit is een wat naïeve en pacifistische gedachte, maar hier kan ik wel in vrede mee leven. Ik ben eenmaal niet alleen op de wereld. Ik zou dit ook niet willen zijn.

En ondanks mijn kritische kijk op de samenleving en de huidige machtsstructuren waarin ik mij begeef, wil ik mij niet mengen in het competitieve gedrag dat ik 'het beter weet dan de anderen'. Ik heb geen antwoord op de actuele vraagstukken over een betere samenleving. Ik weet dat een betere samenleving mogelijk is en zelfs noodzakelijk. Maar ik heb geen idee over hoe deze er uit moet gaan zien. Wellicht moeten we het hele idee over een 'ideale samenleving' achter ons laten en concluderen dat één vorm die past bij alle mensen niet is weggelegd voor de mensheid. Er zullen immers altijd conflicten blijven. Er zullen altijd ruzies en confrontaties blijven. Heeft het dan zin om te streven naar een betere samenleving? Ach, ik haal er mijn genot uit.

Persbericht

Anarchistische Uitgeverij IRIS

Zojuist verschenen:
Mijn anarchisme door Herbert Read.

Read, een anarchistisch dichter, was befaamd om zijn essays over literatuur en kunst. Zijn belangrijkste werk, *Opvoeding door kunst*, heeft een grote invloed gehad op het onderwijs. In deze brochure, *Mijn anarchisme*, verklaart hij op indringende wijze hoe zijn ideeën over 'opvoeding door kunst' geïnspireerd zijn door zijn anarchistische levensvisie.

Herbert Read, *Mijn anarchisme*.
ISBN 9789080282483. Prijs: 4,50 Euro.
Te bestellen: schriftelijk of per e-mail: dgevers@zonnet.nl.

Uitgeverij IRIS • P. Calandlaan 50 hs • 1065 KP Amsterdam • www.uitgeverij-iris.nl

De positie en de rol van vrouwen in
het Tekel-verzet

Turkije verkeert al zo'n drie decennia in de wurggreep van systematische neoliberalisering en privatisering. Sinds de conservatieve AKP (Partij voor 'Gerechtigheid' en 'Ontwikkeling') eind 2002 aan de macht kwam, is de privatisering meer en agressiever dan ooit tevoren doorgevoerd en zijn bijna alle geprivatiseerde bedrijven in handen komen te vallen van buitenlandse ondernemingen. De neoliberale politiek en de daaruit voortgekomen privatiseringen hebben de nationale economie van Turkije aanzienlijk verzwakt en verder beschadigd: verlies van de belangrijkste inkomstenbronnen, structurele verlaging van het nationale inkomen en voortdurende afname van de eigen middelen en mogelijkheden van het land. Zo werd Turkije in toenemende mate veroordeeld tot onder andere het afsluiten van nieuwe kredietleningen en daardoor werd het steeds meer afhankelijk van de buitenlandse financiers, die het land steeds opnieuw dwongen tot het realiseren van nieuwe privatiseringen.

DOOR MERIÇ ESIN

Neoliberalisme en privatisering betekenen economische afbraak, sociale vernieling, vernietiging van de samenleving, ontwrichting van de levens van miljoenen mensen en vergroting van de nationale afhankelijkheid!

Men kan verschillend tegen de verschijnselen van neoliberalisme en privatisering aankijken. Maar in ieder geval staat vast dat deze verschijnselen tot nu toe meer dan voorheen tot armoede onder het volk geleid hebben. Miljoenen arbeiders zijn hun werk kwijtgeraakt. Honderdduizenden arme boeren en kleine middenstanders zijn erdoor failliet geraakt. Het hele volk is er feitelijk door tot ellende, uitzichtloosheid en arbeidsmigratie veroordeeld. Vele gezinnen met kinderen die in deze omstandigheden uit elkaar gegaan zijn, levens van vele mensen die ontwricht zijn, mensen die huis en haard hebben moeten verlaten om in het buitenland hun arbeid te verkopen en zelfs geslaagde en niet geslaagde zelfmoordpogingen –deze en andere feiten liegen er niet om. De economische afbraak en sociale vernieling in het land, ten gevolge van neoliberalisering en privatisering, kent geen weerga. Zo is de samenleving verder beschadigd en het land nog afhankelijker geworden. Alle mooie cijfers van statistici, de nog mooiere rapporten van onderzoekers, de geweldige commentaren van economen en de prachtige verklaringen van regeringswoordvoerders ten spijt!

Staatsgigant Tekel

Een van de laatste slachtoffers van privatisering was de voormalige staatsgigant Tekel, die in Turkije het monopolie had op de productie van tabak en alcohol, zoals in Middellandse Zeelanden gebruikelijk is met dit soort accijnsbelaste producten, die soms in speciale winkels worden verkocht. In de afgelopen jaren werden onderdelen van dit bedrijf successievelijk aan buitenlandse holdings en consortia verkocht. Eerst kwam de alcoholdivisie daarvan via een kleine omweg terecht bij de American Texas Pacific Group. Vervolgens werd de sigarettendivisie ervan aan British American Tobacco verkocht.

Bij de privatisering van deze eerste twee divisies van Tekel verloren tienduizenden arbeiders uiteindelijk hun oorspronkelijke baan. Zonder enig verzet van betekenis werd hen daarna door de AKP-regering de zogenaamde '4C'-regeling* als symbolisch 'alternatief' opgelegd. Niet lang daarna besloot de Hoge Raad voor Privatisering onder voorzitterschap van premier Erdoğan om ook de laatste Tekel-divisie, de tabakverwerkingsdivisie, te privatiseren. Conform dat besluit werden de onder deze divisie vallende tabakverwerkingsbedrijven gesloten en werden de tot dan toe daar werkzame arbeiders overgeplaatst naar de tabaks-

depots van Tekel. Ook deze depots zouden kort daarna voor sluiting in aanmerking komen, waardoor de arbeiders definitief hun werk bij Tekel zouden verliezen.

Een brug te ver!

De privatisering van de tabakverwerkingsdivisie bleek echter een brug te ver. Want deze keer stuitte de privatiseringsdaad op de tot dan toe smeulende, opgekropte arbeiderswoede die al gauw uitbarstte in een verzet zonder weerga dat Turkije sinds bijna twintig jaar niet meer gekend had. Verzet, dat geheel door de arbeiders zelf geïnitieerd werd. Omdat de bestuurders van de vakcentrale *Türk*-İşTÜRK-İŞ en die van de daarbij aangesloten voedingsbond Tekgıda-İşTEKGIDA-İŞ veel te lang als toeschouwers aan de kant bleven zitten en bijna niets deden om hun leden bij te staan, hebben de Tekel-arbeiders het verzet zelf maar georganiseerd. Onder eigen leiding en coördinatie! Uit verschillende steden van het land kwamen zij als stakers massaal op Ankara af. Daar hebben zij zich met hun gezins- en familieleden bijeen gevoegd en sindsdien bleven zij de hele winter door in de hoofdstad deels op straat kamperen en lieten zij daar hun openlijk verzet van start gaan door demonstraties, sit-ins, blokkades van kantoren en andere daden van burgerlijke ongehoorzaamheid.

Dat verzet richtte zich aanvankelijk op de gevolgen van privatisering, maar niet lang daarna was ook de privatisering zelf het doelwit van de strijd. Daarbij vochten de arbeiders tegen de bureaucratische en passieve opstelling van de vakbondsbestuurders en tegen de regering die hen voor de gevolgen van privatisering wilde laten opdraaien. Die wilde ook de arbeiders van de tabakverwerkingsdivisie geen ander 'alternatief' dan de '4C'-regeling bieden en hen bovendien dwingen om deze regeling binnen een periode van een maand te accepteren of te weigeren. Na het einde van deze bedenktijd moesten de arbeiders het 'alternatief' aannemen of voor werkloosheid kiezen. Als de arbeiders na afloop van deze termijn hun verzet nog verder zouden voortzetten, dan zou de politie grootschalig tegen hen optreden. Zo viel het standpunt van de regering te omschrijven.

Beslissing van de Hoge Raad

Onder druk van het arbeidersverzet besliste de Hoge Raad op 1 maart 2010 echter dat de door de regering gestelde acceptatietermijn onredelijk en derhalve ongeldig was en gaf het de arbeiders een termijn van acht maanden om de regeling te accepteren dan wel te weigeren. Met deze eerste significante overwinning waren er gunstigere voorwaarden voor de arbeiders ontstaan om hun strijd voort te zetten voor de totale opheffing van de '4C'-regeling of voor gehele aanpassing van deze regeling aan hun eisen: werkzekerheid voor onbepaalde duur en behoud van hun huidig loonniveau en van de overige arbeidsvoorwaarden en sociale verworvenheden.

Met het besluit van de Hoge Raad en de gunstige voorwaarden die dit met zich meebracht, ging het verzet van de arbeiders na achtenzeventig dagen een nieuwe fase in. De fase waarin hun verzet, conform het besluit van voedingsbond Tekgıda-İşTEKGIDA-İŞ, niet langer centraal in Ankara werd voortgezet, maar juist over het hele land zou worden verspreid. Momenteel zetten de Tekel-arbeiders hun acties in verschillende steden voort. Begin april gaan zij samen met hun vakbond de verdere route van hun strijd bepalen. En mogelijk staat er een algemene staking op of vlak na 26 mei 2010 op de rol als de eisen van de arbeiders dan nog steeds niet ingewilligd zijn.

De vrouwen van Tekel

Een deel van de mensen van Tekel die in Ankara in verzet waren bestond uit vrouwen. Deze vrouwen vormden een belangrijk component van het Tekel-verzet en zij waren daarin een factor van essentiële betekenis. De rol die zij tijdens het verzet vooral op cruciale momenten vervulden was ook van vitaal belang. Met hun moed en vastberadenheid en met hun strijdbare houding en overwinningsdrang vormden zij de dynamiek die het verzet, door de moeilijkere en zwakkere momenten heen, voortstuwde. Juist ook op die momenten traden zij naar voren als de voorhoede van het verzet. Net als de rest van de arbeiders werden ook zij met knuppels geslagen, met waterkanonnen bespoten en met peperspray besproeid. Ook zij hebben de harde winterse weersomstandigheden, in de door plensbuien afgewisselde barre kou, onder de tochtige en veelal half open verzetstenten moeten trotseren. Ook zij hebben stand gehouden tegen momenten en perioden van psychische en emotionele tegenslagen, fysieke zwakten, lichamelijke ziekten, vermoeidheid en uitputtingsverschijnselen. Ook zij hebben het grote ongemak van langdurig actievoeren doorstaan en wekenlang, soms maandenlang hun kinderen, partners, familie en naasten moeten missen. En zij hebben net als de anderen met woede en walging kennisgemaakt met het echte karakter en ware gezicht van de staat en zijn teugelloze terreur. Net als de anderen zagen ook zij van wie de staat de vriend is en van wie de vijand. Want net als hun mannelijke collega's werden ook zij met bruut geweld door speciale 'veiligheidseenheden' van het politieapparaat geslagen, afgeranseld, ingerekend, meegenomen, vastgehouden, beledigd en mishandeld.

'Working-women-power'

Ondanks de staatsterreur en het politiegeweld en ondanks de 'verdeel en heers'-pogingen van de seksistische AKP-regering en het vijandige deel van de media hebben zij samen met hun mannelijke collega's de eenheid van het Tekel-verzet verdedigd en bleven zij tegen iedere agressie standhouden. Ondanks de terreur en het geweld stelden zij zich des te vastberadener en strijdbaarder op en lieten zij aan vriend en vijand hun 'working-women-power' zien. Op die manier dwongen zij een welverdiend

respect af. Van hun mannelijke collega's en strijdmakkers. Van de vrouwen binnen en buiten de arbeidersbeweging in het land. Van het progressieve publiek. De positie en rol van de vrouwen in het verzet mag desondanks tot nu toe dan wel ten onrechte onvoldoende benadrukt zijn, toch staat één gegeven met zekerheid vast. De vrouwen vormden onmiskenbaar een degelijk, actief, prominent en integraal onderdeel van de Tekel-strijd, en wel op alle aspecten . Sterker nog. Als de eerste fase van het verzet bekroond is met een deeloverwinning van de Tekel-arbeiders, dan is ook dat onmiskenbaar en in belangrijke mate mede te danken aan de significante inzet en bijdrage van de Tekel-vrouwen. Deze significantie is van dien aard dat er met gemak gesteld kan worden dat de Tekel-strijd zonder de inzet en bijdrage van de vrouwen, wellicht niet zo succesvol en vruchtbaar verlopen zou zijn als dat nu wel het geval is.

Betekenis en belang van Tekel voor de vrouwen

Aan de inname van zulk een belangrijke positie en vervulling van zo'n vitale rol door de vrouwen in het verzet liggen belangrijke redenen ten grondslag. Deze positie en rol van de vrouwen vallen direct terug te voeren tot de betekenis die het bedrijf Tekel voor hen had en tot het grote belang dat zij bij het bedrijf hadden, onder andere vanwege het publieke karakter ervan. Het hier volgende licht die betekenis en dat belang nader toe.

Het productieproces in de tabaksdivisie van Tekel bestond uit drie fases. Allereerst de fase van opslag van tabak die van tabakboeren werd afgenomen. Vervolgens de fase van de scheiding van tabak naar kwaliteit in de tabaksverwerkingsateliers. En ten slotte de fase van het gebruik van gescheiden tabak voor sigarettenproductie in sigarettenfabrieken. De tabaksverwerkingsateliers en sigarettenproductiefabrieken waren vanaf de oprichting van Tekel de bedrijfsonderdelen waar de meeste vrouwen tewerkgesteld werden. Er werkten vooral ongeschoolde en zelfs ongeletterde vrouwen uit dorpen en andere vestigingsplaatsen in de omgeving waarin de ateliers en fabrieken zich bevonden. Deze vrouwen werden op basis van seizoenscontracten of tijdelijke overeenkomsten in dienst genomen. Toch genoten zij alle sociale rechten en omdat Tekel in de periode vóór het jaar 2000 veel en veel meer tabak inkocht dan in de periode ná 2000 werd het werk van de scheiding van tabak over het hele jaar gespreid. Hierdoor konden de vrouwen het hele jaar door aan het werk blijven.

In die periode werkten er in totaal zo'n 70.000 arbeiders bij Tekel, waaronder 20.000 vrouwen. Deze arbeiders waren lid van een vakbond en hadden een CAO. Ondanks dat hun lonen onder het bestaansminimum lagen, waren die toch hoger dan het landelijke gemiddelde, omdat het om een bedrijf in de publieke sector ging. Dat maakte de sociale positie en status van de vrouwen relatief sterker. Deze vrouwen hadden dankzij Tekel een betaalde en relatief consistente baan. De partners van deze vrouwen waren veelal boeren of hadden geen werk. Daarom vormden de lonen van de vrouwen het enige regelmatige inkomen van de gezinnen. Deze positie gaf de vrouwen macht, status en bovendien de mogelijkheid zich te bevrijden van de semi-feodale verhoudingen in hun sociale omgeving.

Het bedrijf Tekel vormde voor de vrouwen meer dan een werkomgeving waarin zij aan het maatschappelijke productieproces konden deelnemen en derhalve maatschappelijke waardering konden afdwingen. Het was ook een omgeving waarin zij zich verder konden socialiseren en ontwikkelen, een omgeving waarin zij zich konden uiten en zich laten gelden en bovendien een omgeving waarin zij zich als individuen, vrouwen, arbeidsters en burgers konden emanciperen. Dankzij Tekel hebben zij aanleiding gevonden om zich te organiseren. Zij hebben door de jaren heen ook binnen hun vakbonden een belangrijke positie weten in te nemen. Een relatief groot aantal Tekel-vrouwen is vakbondslid en bovendien actief. Hun aandeel in de bestuurlijke vertegenwoordiging binnen de vakbonden is ook relatief groot.

De door het neoliberalisme ingegeven privatisering van Tekel heeft geleid tot de liquidatie en beëindiging van de werkgelegenheid van de vrouwen en van hun mogelijkheid tot maatschappelijke arbeidsdeelname. De opheffing van hun inkomens- en bestaansbronnen alsmede de oplossing van hun emancipatieomgeving gingen nauw met die liquidatie gepaard. De verkwanseling van Tekel aan buitenlandse ondernemingen vormde een frontale aanslag op de levens van alle Tekel-arbeiders en hun gezinnen en de levens van honderdduizenden tabakboeren en hun gezinnen. Maar de privatiseringsdrift van de reactionaire en seksistische AKP-regering heeft vooral de Tekel-vrouwen diep en des te pijnlijker geraakt. Daarom hebben ook de vrouwen zich strijdbaar en krachtig tegen deze neoliberalistische verwoesting opgesteld en is het niet raar dat hun positie in het Tekel-verzet stevig en hun rol prominent was.

Invloed Tekel-vrouwen op arbeidersbeweging

Het Tekel-verzet dat gedurende 87 dagen in de hoofdstad Ankara plaatsvond, had op de gehele arbeidersbeweging in Turkije een mobiliserend effect. De Tekel-arbeiders hebben de optie van het frontale en onverzoenlijke verzet tegen de neoliberale agressors en hun medeschuldigen geactualiseerd en toegepast. Zij hebben ook feitelijk bewezen dat deze optie goed is voor het behalen van concrete resultaten. Deze houding wekte grote bewondering onder de onderdrukte volkslagen en fungeerde als een uitstekend voorbeeld voor zeer grote delen van Turkije's arbeidersklasse. Dat is onder andere gebleken uit het feit dat miljoenen arbeiders positief gevolg hebben gegeven aan de oproep van de vakbonden

tot deelname aan de algemene solidariteitsstaking op 4 februari 2010. Gezien de rol van de Tekel-arbeidsters in het verzet en de bijdragen die zij daaraan geleverd hebben, is het bovengenoemde effect in belangrijke mate dus ook aan hen te danken.

Invloed Tekel-vrouwen op vrouwenbeweging

Zoals de Tekel-arbeidsters samen met hun mannelijke collega's een mobiliserende invloed hadden op de arbeidersbeweging in het algemeen, hadden zij ook een mobiliserende invloed op grote delen van de vrouwenbeweging in het land. Dat is over het algemeen gebleken uit de massale deelname van vrouwen aan de bovengenoemde solidariteitsstaking en de massaliteit van de vrouwelijke opkomst bij de diverse bijeenkomsten, demonstraties, fakkeltochten, korte werkonderbrekingen, zitacties, massale persconferenties en andere acties die tijdens het Tekel-verzet in de hoofdstad en overal in het land georganiseerd werden. De strijdbare sfeer, die mede door de Tekel-arbeidsters in het land geschapen werd, had concrete invloed van positieve aard op Turkije's vrouwenbeweging die zich toen opmaakte voor de honderdste viering van de toen naderende Internationale Vrouwendag. Die invloeden drukten zich onder andere uit in het feit dat de vrouwenbeweging de eisen die de Tekel-arbeiders aan de AKP-regering stelden, had overgenomen. En de uitzonderlijk massale en strijdbare 8 maart-vieringen, die in talrijke steden plaatsvonden in de dagen nadat het centrale Tekel-verzet in Ankara over het hele land werd verspreid, logen er ook niet om.

Internationale vrouwendag 2010

Op 2 maart 2010, dag 78 van hun verzet, hebben de Tekel-arbeiders onder leiding van voedingsbond Tekgıda-İşTEKGIDA-İŞ hun verzetstenten in Ankara opgebroken. Dat had te maken met de bovenbeschreven uitspraak van de Hoge Raad van 1 maart 2010. In de week daarna dreigde de berichtgeving over de strijd van de Tekel-arbeiders in de media aanzienlijk af te nemen en de actualiteit daarvan op de achtergrond te geraken. Maar de lokale acties van de naar hun woonplaatsen teruggekeerde Tekel-arbeiders lieten niet lang op zich wachten. In Diyarbakır, Muş, Malatya, Çanakkale, Antakya, Trabzon, Samsun, İzmir, İstanbul, Adana, Bitlis, Erzurum en andere steden hebben de Tekel-arbeiders, vaak ook met de steun en deelname van onder andere arbeiders uit andere bedrijven, hun strijd voortgezet. Ook de 8 maart-vieringen over het hele land hebben ervoor gezorgd dat de Tekel-strijd zijn actualiteit bleef behouden. En de massale en krachtige deelname van de Tekel-vrouwen aan de 8 maart-vieringen in talrijke steden heeft daar niet in de laatste plaats een rol in gespeeld. Zij gingen de straat op om actief hun strijd verder te voeren en hun eigen dag te vieren, samen met heel veel andere vrouwen. De vrouwenbeweging, waar ook de Tekel-vrouwen actief deel van uitmaken, stelde ter gelegenheid van de 8 maart-viering van dit jaar de volgende dringende eisen:
- duurzaam werk en werk met (sociale) zekerheid;
- gratis en goede kinderopvang;
- opvanghuizen voor vrouwen;
- gratis en goede gezondheidszorg.

De strijd gaat door!

Noten

* De '4C'-regeling bepaalt dat alle huidige vaste arbeidsovereenkomsten van de Tekel-arbeiders vernietigd zullen worden en de arbeiders daarvoor in de plaats, als zij zouden willen, voor een periode tussen vier en elf maanden tijdelijk elders – soms ver van hun woonplaats – tewerkgesteld zullen kunnen worden. En dan zouden zij gedurende deze periode slechts eenderde tot maximaal de helft van het loon gaan verdienen dat zij tot nu toe verdienden. De '4C'-regeling brengt een drastisch inkomensverlies, verlies van werkgarantie, sterke reductie van omvang, inhoud en niveau van de arbeidsvoorwaarden, werkloosheid en armoede voor de arbeiders met zich mee. Bovendien druist de regeling in tegen de ILO-normen en internationale overeenkomsten en tegen de grondwet van Turkije.

Wees en blijf solidair met de Tekel-arbeiders!
Solidariteitsboodschappen kun je sturen naar bilgi@tekgida.org.tr. Om een protestmail te sturen naar premier Erdogan, kijk op http://www.doorbraak.eu/documenten/OproepErdogan.doc. Ook financiële bijdragen zijn van harte welkom en kunnen worden overgemaakt op rekening 468886079 t.n.v. Stichting Aksi, o.v.v. 'Tekel-staking'. Mocht je nog vragen hebben, neem dan contact op met Meriç Esin: meric.esin@hotmail.com.

De foto's zijn gemaakt door Hüseyin Türk.

Een rapport van de Federación Anarquista Ibérica

De interneringscentra voor vreemdelingen in Spanje.

De bevolking die het meest te lijden heeft onder de crisis zijn de immigranten over de gehele aardbol, omdat deze planeet voor de meesten die daarop wonen is veranderd in een dodelijke val. Miljoenen vluchtelingen en verdrevenen wonen in concentratiekampen. In Spanje worden die Centros de Internamiento de Extranjeros (CIE's) *genoemd: interneringscentra voor vreemdelingen. Ze zijn er in Algeciras, Barcelona, Fuerteventura, Lanzarote, Gran Canaria, Madrid, Malaga, Murcia, Tenerife en Valencia, met een totale capaciteit voor 2.105 vreemdelingen.*

DOOR DE FEDERACIÓN ANARQUISTA IBÉRICA

Ze zijn ontstaan met de eerste immigratiewetten van 1985. Duizenden vreemdelingen zijn al gehospitaliseerd geweest in 'openbare inrichtingen met een niet-penitentiair karakter', in afwachting om te worden uitgezet omdat ze niet over de benodigde documenten beschikken om in het gebied te wonen.

Deze centra worden nu het speerpunt van het vreemdelingenbeleid van Fort Europa. Zij worden speciaal opgebouwd naast de reeds bestaande detentiecentra en opvangcentra in havens, vliegvelden en grote steden om terugsturing te vergemakkelijken. Deze kampen staan vooral aan de grenzen met Afrika, en het is de bedoeling dat ze ook in Afrika verschijnen om mensen uit Marokko, Algerije, Mauritanië en Libië tegen te houden. Spanje is een van de voorbeelden daarvan en de regering wil zich dan ook voorbeeldig gedragen. *Melde gehorsamst*!

Wie zonder de vereiste papieren binnenkomt, wordt opgesloten. Vorig jaar werd in juni een Europese richtlijn aangenomen (de richtlijn der schande) waarin immigranten zonder papieren voor 18 maanden kunnen worden opgesloten 'in afwachting van hun uitzetting'. Richtlijnen zijn er om wetten te maken en de leiders van fort Europa controleren dat. Spanje is – ook onder een socialistische regering - een gehoorzaam land.

Jammer! Spanje, dat juist traditioneel een band heeft met Noord-Afrika door een samenlevingsverband tussen joden, christenen en moslims, dat zowat een half millennium heeft geduurd en blijvende sporen in het land heeft nagelaten, geeft toe aan de mythe van een Europees leidersbeginsel, dat zijn eigen stellingen

opbouwt. De maatregelen van de Spaanse regering gaan de laatste jaren volledig samen met de Europese onderdrukkingsdrift en het bureaucratenracisme dat mensen zonder papieren vervolgt als criminelen. In de laatste maanden heeft Spanje de identiteitscontroles 'aangescherpt' en ook de razzia's van de politie om aan de hoeveelheid detenties te voldoen om aan de Europese Gemeenschap (welke?) te laten zien hoe 'efficiënt' ze zijn in de misdaadbestrijding (alsof het niet hebben van papieren een misdaad is), waarbij ze de openbare mening voeden met verhalen over hoe misdadig buitenlanders zijn, ja mensen waarvan zij denken dat die 'anders' zijn. De Minister van Binnenlandse Zaken mag anders beweren, maar er vinden voortdurend razzia's plaats en er zijn bewijzen van de politie zelf, en wel video-opnamen.

Voortdurend worden ook minderjarigen het land uitgezet [AMA's heten die in het Nederlandse jargon, J.B.], en daarmee worden de voogdijverplichtingen van de regering aangetast [wij zouden zeggen 'de VN-verdragen van de rechten van het kind', J.B]. Het ontwerp tot wijziging van de emigratiewetten leidt ertoe dat niet alleen mensen van een andere afkomst worden gecriminaliseerd, maar ook de personen en groepen die zich met hen solidair verklaren. De meest ernstige 'aanscherping' in de nieuwe wet is de verlenging van de termijn waarin mensen in de CIE's mogen worden vastgehouden: niet meer veertig, maar zestig dagen. Maar in het ontwerp wordt ook bepaald dat wie 'het illegale verblijf van een vreemdeling in Spanje steunt' – of het nu uit winstbejag of uit idealisme is – gestraft wordt met boetes tot 10.000 Euro (art. 53c).

Hoe werken nu die CIE's? Feitelijk werken ze onder een gevangenisregime. De behandeling die de 'vastgehouden' personen moeten ondergaan en de organisatie van het centrum is die van een gevangenis. En dat zonder de constitutionele rechten die aan een veroordeelde gevangene nog bescherming biedt, omdat een interneringscentrum een 'juridisch limbo' is.
Immigranten krijgen geen advocaat toegewezen en advocaten worden ook niet toegelaten tot de centra. Ze worden aangehouden en ondervraagd zonder tolk. Veel mensen worden er beledigd en mishandeld. Er zijn verschrikkelijke verhalen waarin immigranten zomaar zijn aangehouden en weggestuurd terwijl hun familie mocht achterblijven. Sommige vrouwen hebben weken in een CIE doorgebracht zonder dat hun thuisgebleven kinderen in een dagverblijf zijn opgevangen. In deze centra wachten de immigranten als toeristen van een chartervlucht totdat het vliegtuig dat hen terugbrengt naar hun vaderland vol is, en daar komen zij dan terecht zonder geld of enige andere bron van inkomsten. De hygienische toestanden van de CIE's zijn erger dan die van de gevangenissen. Veel immigranten moeten hun behoefte doen in een hoekje op de binnenplaats, en 's nachts in de wasbakken in hun cellen, die tot acht uur 's morgens gesloten blijven. We hebben het hier over honderden opeengepakte mensen, waaronder veel zieken, met klachten die gaan van AIDS tot gastro-enteritis. Tot de staf behoren geen gekwalificeerde maatschappelijk werkers.

Feitelijk zijn dit de regels:
- Er is geen wettelijk intern reglement. Verandert de directie dan verandert de procedure. Er is dus alle ruimte voor willekeur.
- Er is geen enkele wettelijke bescherming tegen de bewakers. De rechten van de vreemdelingen worden exclusief behartigd door het hoofdbureau van politie, waardoor er ruimte is voor ernstige verwaarlozing en willekeur.
- Alleen de politie en de 'bestuurders' mogen de kampen binnengaan, zodat groepen die de rechten van vastgehouden personen kunnen verdedigen, worden geweerd.
- Wie vastgehouden wordt moet overal alert zijn voor inspectie door de politie: je cel wordt doorzocht, er zijn camera's, fouilleringen en geschenken en correspondentie worden gecensureerd.
- De bezoekregeling is erg streng, familieleden mogen je slechts vijf minuten spreken onder toezicht van een politieagent.
- Mannen, vrouwen en kinderen worden gescheiden, waarbij kinderen worden afgevoerd naar aparte opvangcentra voor kinderen.

Het gebrek aan wettelijke bescherming en de politiecontrole hebben als resultaat dat er talrijke gevallen van mensenrechtenschendingen plaats vinden. Er zijn dan ook diverse klachten, zoals:

- Geheimhouding en gebrek aan openheid over wat er zich in de centra afspeelt. Ook officiële instanties krijgen er geen inlichtingen over.
- Er wordt veel fysiek geweld gepleegd om de orde te handhaven, ook al is dit door het Spaanse Constitutionele Hof onwettig verklaard.
- Er zijn geen tolken, geen rechtelijke bijstand of medische zorg geregeld.
- De levensomstandigheden zijn gebrekkig. De mensen leven op een kluitje, er is gebrek aan ruimte, frisse lucht, de gezondheidstoestand is slecht, het is er te koud of te heet (veel centra zijn oude gevangenisbrakken) en er ontbreken dekens of andere benodigdheden voor een menswaardig leven.
- Slechte behandeling of mishandeling. Het voormalig Kapucijnenklooster in Malaga heeft door zijn beruchte misstanden de media gehaald.

In Madrid is Franco's beruchte Carabanchelgevangenis, die we kennen uit de verhalen van Stuart Christie, een van die CIE's geworden. Zij werd in juni 2005 geopend als vervanging van de vervallen CIE Moratalaz met zestig cellen. Ze moesten wel, want daar werden de toestanden zelfs door de Commissie voor de Mensenrechten van het Parlement in Madrid aan de kaak gesteld. In april 2008 kregen de beheerders van Carabanchel te maken met hongerstakingen tegen de overbevolking van de gevangenis en de 'onmenselijke behandeling' waarmee men dagelijks te maken kreeg.

In december 2007 ontving het Europese Parlement een rapport over de detentiecentra voor immigranten in de vijfentwintig lidstaten. Daarin werden de verschrikkelijke toestanden genoemd van de Spaanse centra, nadat ter plaatse een bezoek was gebracht aan inrichtingen in Fuerteventura, Madrid, Barcelona, Malaga en Algeciras. 'Een buiten proporties toegepast gevangenissysteem', slechte faciliteiten, ongezondheid. De toestand is zo ernstig dat de CIE's zelfs de toegang hebben geweigerd aan NGO's als het Rode Kruis (dat zelfs nazikampen mocht bezoeken!), de UNHCR (de vluchtelingenorganisatie van de VN) en CEAR (Spaans hulpcomité voor vluchtelingen). Men is bang dat deze instellingen de gevangenen die in deze toestand worden aangetroffen alsnog als humanitaire vluchtelingen gaat aanmerken zodat ze aan dit regime zullen ontkomen!

Dit is wat het kapitalisme en het neoliberalisme nu hebben aangericht! Als anarchisten kunnen we in deze toestand niet lijdelijk blijven toezien. We moeten de taal van vreemdelingenhaat aan de kaak stellen. We moeten alle acties propageren en ondersteunen die opkomen voor het herstel van de mensenrechten en de solidariteit. We moeten laten zien hoe de armen en de van hun land onterfden worden afgeslacht door dit systeem. Hiertegenover moeten we het recht stellen dat ieder levend wezen heeft, namelijk OM TE LEVEN.

Vertaling en bewerking: Jan Bervoets

De Zes van Servië zijn even vrij maar voor hoe lang?

In het vorige nummer van Buiten de Orde *werd melding gemaakt van een dreigend schijnproces tegen zes Servische anarcho-syndicalisten, waaronder de secretaris van de anarchistische internationale* IWA/AIT. *Op 17 februari werden Tadej Kurepa, Ivan Vulović, Sanja Dojkić, Ratibor Trivunac, Ivan Savic and Nikola Mitrovic, na een hechtenis van bijna een half jaar, voor een rechtbank voorgeleid na een aanklacht voor terroristische actie. Na de rechtzitting kwamen ze vrij, want de aanklacht werd gewijzigd.*

DOOR JAN BERVOETS

De Zes van Servië werden op 4 september gearresteerd nadat er een molotovcocktail tegen de gevel van de Griekse ambassade in Belgrado werd gegooid. Na bij justitie te zijn voorgeleid voor openlijke geweldpleging kregen de activisten internationaal terrorisme voor hun kiezen. De Servische president Boris Tadic had namelijk voor de pers geroepen dat hij het 'linkse terrorisme' zwaar zou bestrijden. Hierdoor werd het zestal geconfronteerd met een maximale gevangenisstraf van vijftien jaar. Dit leidde tot internationale verontwaardiging en acties voor zowat alle Servische ambassades. Academici van de Universiteit van Belgrado veroordeelden het proces in een Open Brief" 'Wij vrezen dat dit een willekeurige interpretatie betreft van ons strafrecht en het in werkelijkheid gaat om politieke doeleinden.'

Het proces leidde tot een enorme toeloop. Men zou verwachten dat daarvoor een grote ruimte zou worden georganiseerd, maar de rechtbank was blijkbaar te bang voor de menigte en slechts weinig activisten werden binnen gelaten. (Ook stonden zij erop dat niemand op de eerste rij van de rechtszaal kon zitten en beweerden dat de zaal vol was.) Voor het gebouw ontstond een erg grimmige situatie. Drie anarchisten uit Kroatië werden gearresteerd nadat ze tegen de deur een bord hadden gehangen met de tekst 'Anarchisme is geen Terrorisme'. Zij riskeren een maand gevangenisstraf. Er waren ook buitenlandse afgevaardigden van de Anarchistische Internationale IWA/AIT. Daarom kon een Braziliaanse kameraad het volgende noteren:

'Wij zijn vroeg naar de rechtbank gegaan, omdat we verwachtten dat de zaal overvol zou zijn. Het was daarom geen verrassing toen wij meer dan driehonderd kameraden en vriendinnen zagen die de hal en de zaal deden uitpuilen. Er waren nieuwe gezichten te zien: Grieken, Bulgaren... uit de Balkan, zij waren gekomen om al hun solidariteit te betuigen, die in dit geval zo noodzakelijk was.

Veel activisten, ook wij, werden niet toegelaten om getuige te zijn van de zitting. Uren lang probeerden we maar foto's te nemen en naar binnen te gaan wanneer de deur open ging. Dat de politie willekeurig optrad, was goed te zien. Wij probeerden een camera binnen te smokkelen, maar die werd door de autoriteiten in beslag genomen, omdat dit nu eenmaal niet is toegestaan in rechtbanken van eerste aanleg', zeggen Spaanse anarchisten.'

De Servische syndicalisten geven hiervoor wel een verklaring: 'Servië is momenteel na zo veel conflicten van naties en oorlogen een ijzeren fascistenstaat geworden, die zich, na dit alles, nog niet hersteld heeft van de bombardementen van de jaren negentig, waarvan de sporen nog zichtbaar zijn aan sommige gebouwen van de stad. Dit leidde tot het ontstaan van één van de slechtste totalitaire regimes. In Servië kun je geen openlijke eisen stellen en ook geen propaganda maken, laat staan affiches aanplakken en folders uitdelen.

Tijdens het proces, dat ook grote belangstelling kreeg van de pers en de internationale media, kwam uit dat één van de Zes (Ivan Savic) was gemarteld en door de politie werd gedwongen een – absurd gebleken – bekentenis te ondertekenen voor nog een andere samenzwering. De Zes werden nu vrijgelaten en de volgende hoorzitting is gepland op 23 maart. De aanklacht 'terrorisme' is van tafel, maar er wachten waarschijnlijk andere aanklachten, die ook tot gevangenisstraf kunnen leiden.

Na de zitting volgde een nogal feestelijke bijeenkomst met een massa mensen, waarbij een forum het gehoor vertelde wat er allemaal aan de hand was. Bij verrassing doken daar twee van de Zes, Ratibor en Tadej op, die natuurlijk als helden werden onthaald. Een eerste reactie van Tadej was: 'Ik kan niet geloven dat het voorbij is. Al zes maanden heb ik geen groene boom gezien, alleen maar tralies en muren. Eindelijk zie ik weer eens een gevangenis van de andere kant.' Ook Ratibor deed verslag: 'Nu ik eindelijk weer buiten ben, voel ik me uitstekend. De toestanden in de gevangenis waren verschrikkelijk, we moesten samen een wc-ton gebruiken, maar tenslotte is aan alles een eind gekomen. Ik hoop dat er aan de beschuldiging geen verdere uitvoering wordt gegeven, omdat er geen bewijzen zijn van misdadige handelingen.'

Na de vrijlating werd alom solidariteit betuigd en vonden er tal van bijeenkomsten plaats, die de politie en extreem-rechts in het verkeerde keelgat schoot. Met name de mededeling dat de Servische politie martelt, zet kwaad bloed. Een organisatie die zich 'Tegen de Antifa' (Antifa u Akeiji) noemt, plakt in de buurt van de woonhuizen van de Zes affiches met het opschrift 'Leer je buurt kennen en vooral waar de vijanden van Servië wonen!', waaronder de gezichten, namen en adressen van de Zes staan afgedrukt – plus het Keltische kruis, dat tegenwoordig de swastika vervangt. Op de affiches staan ook teksten als 'er zijn nog andere rechters als de rechtbank zelf niet weet te oordelen' en 'wij weten waar jullie wonen en hoe laat jullie in bed liggen'. Als goede buren zich beklagen bij de politie, krijgen ze te horen: 'wat maken jullie je druk, de mensen op het affiche doen zelf toch ook geen aangifte?'

Wat de rechtbank op 23 maart ook zal beslissen, de zaak tegen de Zes van Servië is nog lang niet afgelopen.

Amadeu Casellas eindelijk vrij!

Op 9 maart werd Amadeu Casellas na een gevangenschap van 24 jaar eindelijk vrijgelaten. Daarvoor waren reeksen hongerstakingen nodig, die hebben geleid tot steeds grotere stromen rekesten en verzoeken, straatacties en nog meer lawaai van de CNT, de FAI en iedereen die opkwam voor recht en vrijheid.

DOOR JAN BERVOETS

Amadeu begon zijn laatste hongerstaking op 20 januari, toen bekend werd dat in Cuba een hongerstakende dissident als protest tegen zijn zesjarige gevangenhouding door Fidel Castro was omgekomen. Het zou er dus naar uitzien dat het 'Westerse' Spanje geen haar beter zou zijn dan het 'communistische' Cuba, en dus moest de regering Zapatero eindelijk zwichten. De directeur van de gevangenis in Gerona ging er eindelijk toe over de verzoekschriften van Casellas' advocaten te lezen en verklaarde er achter te zijn gekomen dat de man acht jaar langer in de gevangenis had gezeten dan de termijn waarvoor hij – onder het Franco-regime – was veroordeeld wegens bankroof. Maar waarom heeft het zo lang geduurd? Waarom moest Casellas hongerstakingen voeren – voor tachtig, en daarna negentig dagen, en recentelijk tot de dood erop zou volgen – om meer vrijheid te krijgen? Het antwoord ligt in het feit dat hijzelf ook in de gevangenis een dissident was.

Als fabrieksarbeider werd Casellas in 1973 anarchist. In 1976 beroofde hij de Banco Mercantil en sedertdien pleegde hij vijftig bankroven, waarvan hij het geld beschikbaar stelde voor de arbeiders. In 1979 werd hij gearresteerd en zwaar mishandeld kwam hij voor zijn rechters; hij werd veroordeeld tot een maximumstraf van twintig jaar. Vanaf 1980 was hij lid van diverse actiecomités tegen het gevangenissysteem, zoals COPEL (Coordinadora de Presos en Lucha), waarin hij opkwam voor zijn medegevangenen. Hij berichtte onder meer over gedwongen winkelnering tegen hoge prijs, corruptie bij de gevangenisarbeid, geknoei in medische gevangenisrapporten en uiteindelijk tegen bepaalde 'graden' van strengheid van het gevangenisregime, die in de Modelo-gevangenis van Catalonië werden toegepast. Deze acties leidden ook tot nieuwe veroordelingen, die feitelijk als illegaal konden worden beschouwd. Zelf werd bij hem herhaalde malen de 'derde graad' toegepast, een vorm van strenge isolatiefolter. Dat werd in 2008 en 2009 aanleiding voor zijn hongerstakingen, niet zelden samengaand met dorststakingen omdat de reactie van de leiding leidde tot strengere regimes.

Casellas zou nooit zijn vrijgelaten als er geen massale actie was gevoerd door de Spaanstalige anarchistische beweging. Massaal ondertekende petities hebben de afgelopen maanden de Catalaanse Generalidad bestookt. En het is te verwachten dat de rust niet zal weerkeren nu hij vrijgelaten is. Want wat hij over het gevangeniswezen in Spanje te vertellen heeft, sluit goed aan op wat wij nu weten over de detentiecentra van 'opgevangen' vreemdelingen. En dat zal weer tot nieuwe acties leiden.

Op naar een nieuwe 1-mei traditie

De Dag van de Arbeid – 1 mei – wordt in meer dan honderd landen in alle delen van de wereld gevierd. Voor de gemiddelde Nederlander is 1 mei echter de dag na Koninginnedag en dus de dag waarop men zijn roes ligt uit te slapen. In het hier volgende artikel pleit Mayday Den Bosch voor het opnieuw leven inblazen van de 1-mei traditie. Naast een historische schets leggen zij uit waarom de Dag van de Arbeid nog steeds actueel is en waarom iedereen op 1 mei naar Nijmegen moet komen.

DOOR MAYDAY DEN BOSCH

1 MEI 1886

Over heel Amerika kwamen honderdduizenden arbeiders op straat om via directe actie de achturendag op te eisen. In Chicago waar zowat 40.000 arbeiders staakten, namen de radicale arbeiders en anarchisten uit de arbeidersbeweging de organisatie van de 1 mei-campagne op zich. Er werd dagelijks betoogd en meetings gehouden. De arbeiders leefden in mensonwaardige omstandigheden in getto's, die men arbeiderswijken noemde. Duizenden immigranten overleefden in krottenwijken terwijl ze van 's morgens vroeg tot 's avonds laat moesten werken voor een schijntje. Tegenover deze ellende stond in schril contrast het officiële Chicago, waar de bourgeoisie in prachtige huizen woonde en alsmaar rijker werd op de ruggen van de armen. De autoriteiten en ondernemers deden geen enkele poging deze mensen te helpen. Ze vonden het de normale gang van zaken. Ze verklaarden zelfs openlijk dat armoede en ongelijkheid onderdeel van een onoverkomelijke natuurwet zijn. Tegen deze achtergrond speelde zich de tragedie af die de eerste mei voor sociale tegenbeweging een diepere betekenis geeft.

De eerste twee stakingsdagen verliepen rustig, maar op de derde mei ontstonden schermutselingen tussen de onderdrukte arbeiders en de stakingsbrekers. De politie opende het vuur op de stakers, waarbij één dode viel en verschillende gewonden. Diezelfde avond nog werden er pamfletten gedrukt, waarin opgeroepen werd zich te verzetten tegen deze harde repressie. De volgende dag vond een meeting plaats op de Haymarket. Hoewel de spanning te snijden was, verliepen de toespraken rustig. Vlak voor het einde besloten de ordetroepen de samenkomst te ontbinden en baanden zich een weg door de menigte. Op dat ogenblik klonk een hevige ontploffing. Iemand had een bom gegooid, waarbij een agent omkwam. Hierop openden de ordetroepen het vuur en schoten op alles wat bewoog. Enkele minuten later was de Haymarket veranderd in een slachtveld. Hoeveel gewonden en doden er bij de arbeiders vielen is nooit geweten. Dat was niet belangrijk genoeg. Onmiddellijk ontstond er een heksenjacht op alles wat naar anarchisme rook of niet Amerikaans was (de meeste stakende arbeiders waren immigranten). Allen werden bedreigd met de strop. Op 5 mei werden acht anarchistische kopstukken gearresteerd en samen met honderden anderen ondervraagd en gefolterd. De acht werden allen beschuldigd van moord en samenzwering tegen de staat door een bevooroordeelde jury, waar geen enkele arbeider in zat. Alle beklaagden op één na werden veroordeeld tot de doodstraf, ook al was slechts één van hen aanwezig op het moment van de bomaanslag. Voor de schrijnende omstandigheden van de arbeiders, hun doden en slachtoffers van het politiegeweld hadden de autoriteiten geen oog.

Ondanks het massaal protest en de vele petities kregen slechts twee van de veroordeelden gratie. Eén pleegde zelfmoord, de dag voor de uitvoering van het vonnis. De anderen werden de volgende dag naar het schavot gebracht en opgehangen. August Spies' laatste woorden zijn vereeuwigd in het monument dat later opgericht werd ter herdenking van 'de martelaren van Chicago': 'De dag zal komen dat ons zwijgen sterker zal zijn dan alle stemmen die vandaag verstikt worden.'

Enkele dagen later was de begrafenis. Er waren maar liefst 15.000 mensen komen opdagen. In 1893 verscheen er een officiële verklaring waarin het gehele proces veroordeeld en de onschuld van de acht beklaagden bevestigde werd.

Op 1 mei herdenken we de felle strijd van de arbeiders en vooral het drama van de Haymarket. Zij waren niet de enige slachtoffers van de repressie van de autoriteiten. Door de jaren heen zijn duizenden mensen vervolgd, gemarteld en vermoord

voor hun ideaal, tot op de dag van vandaag. Maar de strijd gaat door. De strijd tegen het gezag en de regering van de mens over de mens, de strijd om gelijkheid en vrijheid voor iederéén!

Vandaag de dag

Tegenwoordig is 1 mei zelfs niet meer een 'feestdag', een vakantiedag voor de arbeiders waarop ze samen met de vakbonden eens een gezamenlijke wandeling door de stad maken, ieder met z'n politiekgekleurde vlag. Van de oorspronkelijke strijdvaardigheid valt er nu hier niets te bespeuren en de martelaren van Chicago zijn al helemaal in de vergeetput beland. Wat eens een directe actiedag was, is nu verwaterd tot een oppervlakkig feestgebeuren. Nochtans is er niet veel reden tot feesten.

De doorsnee mens heeft nog altijd weinig tot niets te zeggen in het arbeidssysteem. Alle belangrijke beslissingen worden nog steeds van bovenaf genomen; door de overheid of door de werkgever. De traditionele vakbonden die de belangen van de arbeiders verdedigen is sinds het sociale overleg gevangen in haar machtspositie. Wat stellen de vakbonden tegenwoordig nog voor? Ze draaien mee in het systeem van macht. In het poldermodel zitten ze aan tafel met de werkgevers. Om aan die tafel te kunnen blijven zitten, hebben de vakbonden het conflictmodel ingeruild voor het overleg.

Het conflict dat ontstaat uit de absolute tegenstelling tussen kapitaal en arbeid, is praktisch volledig gepacificeerd. De vakbonden stellen hun eisen aan de werkgevers, bedrijven en multinationals. Die eisen zijn echter altijd politiek en sociaal aanvaardbaar en mogen zeker niet tegen het systeem zelf ingaan. Integendeel, de vakbonden zijn opgeslorpt en dus afhankelijk van het systeem. Zodoende werken ze allemaal mee aan de instandhouding ervan. Ze spelen het spel gewoon mee en sluiten dan compromissen waarbij de eisen dan vervliegen in regelingen die de werkgevers past, zogezegd ten gunste van de arbeiders.

En de strijd is gestreden, de arbeiders zijn een tijdje zoet met hun kluitje in het riet en de werkgevers zijn blij met de afgekochte sociale vrede. Ze wrijven zich in de handen en kijken vanuit hun zetel toe hoe ze rijker en rijker worden. En het leven gaat door en er is niets wezenlijk veranderd. Maar elk jaar opnieuw organiseren de vakbonden en sociaal-democraten het 1 mei-feest ter herdenking van het verzet, de hevige strijd van de arbeiders. Let op, de nadruk ligt op de herdenking, de herinnering, want de strijd zelf, het verzet past niet in hun kraam. Af en toe eens een wandeling op de Dam in Amsterdam, waar men controle over heeft, dat kan. Maar dat de arbeiders de boel zelf in handen zouden nemen, dat moet koste wat het kost worden voorkomen. Dat zou het einde betekenen van het grote monopolyspel. Geen reden tot feesten me dunkt, maar duizenden redenen om tot actie over te gaan.

Het is tijd om 1 mei terug in ere te herstellen. Hoe zouden we het verzet van toen beter kunnen herdenken dan door zelf actie te voeren, zelf te strijden. Een strijd die niet georganiseerd wordt door bureaucraten, maar door de mensen zelf. Als je bedenkt welk hevige gevechten de arbeiders vóór Wereld Oorlog Twee geleverd hebben, dan is het toch bijna belachelijk waar we nu mee bezig zijn.

Hernieuwde arbeidstrijd

Er lijkt echter iets in beweging te komen. Dankzij een mix van idealistische en gepolitiseerde organizers en actiebereide schoonmakers, is men er in geslaagd om mensen in actie te brengen tegen de slechte arbeidsomstandigheden. Natuurlijk is er erg veel van deze hernieuwde tactiek van de FNV te bekritiseren. De FNV is voornamelijk uit op meer leden, de acties staan onder streng toezicht van kaderleden of worden van bovenaf gedirigeerd.

De problemen van de schoonmakers zijn exemplarisch voor een nieuwe onderklasse. Hardwerkende mensen die met het karige loon amper een gezin kunnen onderhouden. Geen enkele schoonmaker in bijvoorbeeld NS-stations zijn nog in vaste dienst, nooit zeker of men volgende week nog wel terug mag komen. Kortom, leven deze mensen in uiterst onzekere situaties. Deze flexibilisering en het uitbesteden van bijvoorbeeld het schoonmaken is een verkapte manier om het recht op vrije organisatie te ontnemen. Mensen kunnen erg gemakkelijk op straat gezet worden, zeker als men dreigt met het versoepelen van het ontslagrecht. Mensen werken voortdurend op andere locaties of met andere mensen, waardoor het erg lastig is om een samenhorigheidsgevoel te vormen, laat staan samen in actie te komen tegen mistoestanden op het werk.

De ronduit slechte situatie op de werkvloer en het veel te lage loon dat de schoonmakers krijgen is een erg directe aanleiding om in actie te komen. De organizers activeren en ondersteunen het proces van groepsvorming, van het omschrijven van conflictsituaties en het bedenken van oplossingen. Samen met de schoonmakers maken ze een traject waarlangs ze hun eisen willen binnenhalen. En proberen ze de schoonmakers te 'empoweren'. Ten minste, de meest geradicaliseerde organizers proberen dat.

Het boeiende aan dit conflict van de schoonmakers is dat er bij radicaal-linkse groeperingen zoals Doorbraak, de Vrije Bond en de Anarchistische Groep Amsterdam openingen gevonden worden om in solidariteit aan te sluiten bij het verzet van de schoonmakers. Aan de ene kant ondersteunen deze groepen actief de acties die opgezet worden door de schoonmakers. Interessanter is dat deze groepen ook momenten vinden om eigen acties te ontplooien uit solidariteit. Deze acties kunnen het verzet versterken, als deze groepen er in slagen om die thema's op zich te nemen die de vakbond laat liggen. Een goed voorbeeld was de picketline bij schoonmaakbedrijf CSU.

CSU riep al haar werknemers op om zich bij het hoofdkantoor te melden met verblijfsvergunning. Dit is niet enkel een heksenjacht op geïllegaliseerden, maar door het moment, namelijk te midden van een hele reeks van acties en stakingen, is dit een platte poging om de solidariteit op de werkvloer te breken en de werknemers te intimideren. Door de ontstane contacten tussen radicale linkse groepen en de FNV, heeft de FNV opgeroepen aan haar leden zich niet te melden en werd door deze groepen een succesvolle picketline gehouden om mensen die kwamen opdagen er op te wijzen dat men niet moet mee werken aan deze intimidatie en dat men uit solidariteit met geïllegaliseerden hun kat moest sturen.

Dit zouden de kiemen kunnen zijn voor een moderne arbeidersstrijd. Een strijd die niet langer gemonopoliseerd wordt door de vakbond. Een strijd die gevoerd wordt door verschillende groepen, binnen en buiten de vakbond, waarbij verrassende, maar tijdelijke allianties gevormd worden. Deze kiemen zouden tot een heuse boom kunnen groeien, als de verschillende spelers begrip hebben voor de keuzes die zij maken met name ten aanzien van strategie, elkaar met respect behandelen en het expliciete vertrouwen hebben in elkaar dat ze aan dezelfde kant staan in het conflict. De vakbond zal aan de linkerzijde dan constant onder druk staan door de radicale groeperingen en de radicale groepen kunnen door middel van hun directe acties ook direct impact hebben op de levenssituatie van mensen.

1 mei 2010 Nijmegen

Vorig jaar heeft een klein collectief besloten om in 's Hertogenbosch onder de naam Mayday Den Bosch een radicale 1 mei-demonstratie te organiseren, die duidelijk antikapitalistisch geïnspireerd was, maar waar iedereen zich welkom moest kunnen voelen. Met hetzelfde idee werd dit jaar in Nijmegen een 1 mei-demonstratie georganiseerd.

Dit zijn mogelijks de eerste stappen in een hernieuwde 1 mei-traditie in Nederland. De organisatie wordt gedragen door verschillende groepen. Door de actualiteit van de strijd van de schoonmakers zijn er ook serieuze pogingen ondernomen om schoonmakers te betrekken bij de demonstratie. Dit alles met de bedoeling om een breed volk de straat op te krijgen voor radicale veranderingen en een antikapitalistische samenleving.

Dit jaar werd geëist dat voor iedereen 1 mei een vrije, betaalde dag wordt, net zoals in de rest van de wereld. De symbolische waarde van 1 mei voor de arbeidersbeweging en sociale tegenbeweging is van zulke waarde, dat het onbegrijpelijk is dat in Nederland deze dag geofferd wordt aan een reactionair koningshuis. Men wil ook dat iedereen in zijn levensbehoefte wordt voorzien. Men mag niet meer afhankelijk zijn van een inkomen uit arbeid om te kunnen leven. De levensbehoeften moeten collectief gerealiseerd worden door de gemeenschap. Iedereen moet daar natuurlijk aan bijdragen. Dit basisinkomen moet voor iedereen zijn, overal ter wereld.

De repressie slaat wild rond zich heen. Daarenboven is de samenleving sterk versnipperd en geïndividualiseerd, waardoor organiseren praktisch erg moeilijk wordt. Dit heeft tot gevolg dat veel mensen in precaire omstandigheden zich eigenlijk niet ongestraft kunnen organiseren. Daarom eisen we dat iedereen zich vrij kan organiseren, binnen of buiten de vakbond, zonder dat dit repressie van enige vorm tot gevolg mag hebben. Het mag niet leiden tot intimidatie, tot ontslag of tot andere vormen van repressie. Verder moeten alle grenzen open voor mensen. Alle mensen moeten zelf kunnen kiezen naar waar ze gaan en waar ze zich willen vestigen. Het kan niet zijn dat welvaart uit het Zuiden kan gezogen worden, maar dat mensen uit het Zuiden niet hier kunnen genieten van die welvaart.

De privatisering en sociale afbraak moet onmiddellijk stoppen. De uitverkoop van publieke diensten heeft ervoor gezorgd dat deze diensten niet meer gegarandeerd beschikbaar zijn. Het zal van de markt afhangen of iemand wel of geen toegang heeft tot die diensten. Onderwijs, gezondheidszorg, huisvesting, energie, bibliotheken en culturele centra worden steeds minder toegankelijk en er tekent zich een samenleving af van twee snelheden. Welvaart en vrijheid moet voor iedereen zijn en niet slechts voor de gelukkige enkeling die van goede afkomst is, of begiftigd is met bijzonder waardevolle eigenschappen.

War Resisters' International en het anarchisme in Oost en Zuid

Afgelopen 22 tot 25 januari vond er in Ahmedabad in India de belangrijke vierjaarlijkse grote conferentie plaats van War Resisters' International (WRI). Deze bijeenkomst werd gehouden in India, het land van Gandhi en de strategie van de geweldloze weerbaarheid.

DOOR JAN BERVOETS

Afgelopen 22 tot 25 januari vond er in Ahmedad in India de belangrijke vierjaarlijkse grote conferentie plaats van War Resisters' International (WRI). Deze bijeenkomst werd gehouden in India, het land van Gandhi en de strategie van de geweldloze weerbaarheid. Op de agenda stond de gevolgen van oorlogsvoorbereiding in vredestijd, dus wapenhandel, oorlogsindustrie en militaire bases. WRI stelde voor op te komen voor de naties, stammen en woongemeenschappen die door deze ontwikkelingen werden bedreigd en beschouwde dat als een onderdeel van de globalisering van het kapitalisme als geheel. Daarom werd tijdens deze conferentie een oproep gedaan om solidair te zijn met de plaatselijke gemeenschappen, die door de 'ontwikkeling' van de Westerse beschaving worden bedreigd met deportatie, ontworteling en zelfs uitroeiing.

Een schoolvoorbeeld van dit soort deportaties is de verwijdering van de oorspronkelijke bewoners van de Chagos Eilanden naar Diego Garcia (het grootste eiland van de archipel in de Indische Oceaan), omdat ze plaats moeten maken voor militaire bases. De Britten hebben Chagos nu verlaten en maken daarvan een natuurgebied; maar de oorspronkelijke bewoners mogen er nog steeds niet terugkeren. Maar WRI gaat nog verder, omdat ze de globalisering in zijn totaliteit aanpakt. De slachtoffers van de 'moderne' ontwikkeling hebben niet alleen te maken met oorlogsindustrie of grondstoffenwinning daarvoor, zoals aluminium..

Tot de sprekers op de conferentie behoort behoorde een delegatie van Paraguayaanse vrouwen, werkzaam in de landbouw en verenigd in Conamuri, . Zij zijn aangesloten bij Viía Camponese Campesina International, een internationale beweging van kleine boeren, landbezetters en stammengemeenschappen, die voor hun belangen opkomen in strijd met de grootgrondbezitters. In Paraguay gaat het om de strijd tegen de grootschalige teelt van genetisch gemanipuleerde soja van biobrandstoffen in opdracht van multinationals. Het landbouwgif dat daarbij wordt gebruikt, doodt mensen en vernietigt vee en landbouwgrond in de omgeving.

War Resisters' International probeert met zijn conferentie te bereiken dat er een internationaal samenwerkingsverband ontstaat tussen al die volkeren, gemeenschappen en verzetshaarden op federalistische basis, die slachtoffer dreigen te worden van de globalisering. Daarmee ontstaat een project dat ook de aandacht vereist van de anarchistische beweging; per slot van rekening hebben Nederlandse Tolstoianen Tolstojanen in 1923 aan de wieg gestaan van WRI, en dit anarchistische verleden heeft zichis nimmer verloochend. Bij WRI wordt de nadruk vooral gelegd op geweldloze weerbaarheid en massale burgerlijke ongehoorzaamheid als alternatieve organisatievorm. Daarbij hoopt men dat autarkie van de plaatselijke gemeenschappen en zelfbeheer van onderaf de grondslag kunnen vormen voor een alternatieve samenleving. Het antimilitarisme van War Resisters' International is dus een thema geworden dat zichzelf overstijgt.

Het stuk van Anand Maszgaonkar, een van de organisatoren van de conferentie, is zonder meer een anarchistische kritiek op de ideologie van 'ontwikkeling'. Daarom wordt het in B*uiten de* O*rde* opgenomen.

Dit stuk wordt aangevuld met berichten die Maszgaonkars analyse alleen maar lijken te bevestigen. Van elders kwam een bericht over de oppositie van kleine landbouwers op Sumatra en het verhaal van de Palestijnse volkscomités op de West Bank, meer bekend als A*narchists against the wall*Wall, behoort ook tot die categorie. Ook schijnt de Koerdische strijd om zelfstandigheid zich meer en meer in de richting van een federalistische maatschappij uit te groeien; de verbintenis tussen Koerdische en Turkse activisten in de anarchistische en antimilitaristische actiegroep Ahali kan daarbij een belangrijke rol spelen. De bundeling van deze stukken met enkele congrespapieren van WRI kan een beeld geven van de kansen voor anarchie in het Oosten en het Zuiden.

Weg met de 'ontwikkeling'

DOOR ANAND MAZGAONKAR

De deportaties die door ontwikkeling worden veroorzaakt leiden tot meer losgeslagen mensen dan welke tsunami, orkaan of aardbeving dan ook. Voor de gewone bevolking heeft ontwikkeling gewoonlijk de betekenis van roof en wel in vijf vormen: roof van je vaderland, van je bezittingen, van de macht over jezelf, van je vaardigheden, van je natuurlijke hulpbronnen en van je menselijkheid. De ontwikkelingsideologie duldt geen tegenspraak en stormt rücksichtslos over volksstammen, beschavingen, traditionele beroepen en levensstijlen.

Ik zal hier enkele voorbeelden noemen:
- Dammen en andere ontwikkelingsprojecten hebben in de laatste vijfentwintig jaar tussen de 25 en 50 miljoen mensen van huis en haard verdreven.
- Uraniummijnen in de oostelijke staat Jharkhand, waar voornamelijk inheemse stammen wonen, veroorzaken bij de gezinnen van mijnwerkers genetische afwijkingen, en de autoriteiten weigeren dit domweg in te zien, terwijl de grote steden genieten van de welvaart op kernenergie.
- In Orissa werden dertien inheemse mensen, die hun bouwland probeerden te beschermen tegen de onteigening door een staalfabrikant, vermoord door de politie en de beveiligingsdienst van het bedrijf. Hun geslachtsdelen werden daarna afgesneden om de bevolking ter plaatse een lesje te leren (dit is niet de enige club die in die staat dood en verderf zaait).
- Havens en op de kust geplante fabrieken voor de export verdrijven de vissers naar het binnenland en stoten ze het brood uit de mond (de leider van de beweging tegen de haven in Gujarat stierf na door de politie te zijn gemarteld).
- Bij de boeren in de zuidelijke staten Andhra Pradesh en Kerala, de westelijke staat Maharashtra en de noordelijke staat Punjab heeft de nieuwe realiteit van de geglobaliseerde en op de export georiënteerde landbouw geleid tot massale zelfmoord (de officiële nationale statistieken melden 86.922 zelfmoorden van boeren in de periode 2001-2005).
- Fabrieksarbeiders worden gedwongen maanden zonder loon te werken of verliezen hun baan als gevolg van de veranderende technologie en de verplaatsing van productiebedrijven.

Dit is de toestand waarin Adivasi (de in stamverband levende oorspronkelijke bevolking), boeren, herders, vissers en fabrieksarbeiders – de producenten die de grondslag zijn voor India's grote groeieconomie – moeten leven. De kaart van het India van de 'eenentwintigste eeuw', waarbij de 'hightech' door de informatietechnologie wordt geleid, heeft bloedspatten van de arme zwoegende meerderheid. En het resultaat van dat massale lijden? Vijftien tot twintig procent van de stedelijke middenklasse 'heeft het nooit zo goed gehad'.

De tragedie is dat de krachten, die door deze roep om 'ontwikkeling' worden losgelaten, een partij van slachtoffers en/of armen creëren tegenover een andere partij: de mensen die door droogte getroffen worden tegen mensen die van huis en haard verdreven zijn, de werklozen tegen de binnenlandse migranten, de boeren tegen de fabrieksarbeiders en zo verder. Uiteindelijk zullen al die mensen moeten vechten voor een deel van dezelfde kleine koek. Dat is in scherpe tegenstelling met de misdadige verspilling van de natuurlijke hulpbronnen die de levensstijl van een klein bevoorrecht deel van de bevolking in stand houdt. Eerst wordt er een schaarste opgebouwd, dan wordt de 'briljante' oplossing uitgevonden van de privatisering van grondstoffen om de distributie daarvan te stroomlijnen!

De details mogen dan uit India zijn aangehaald, maar het verhaal heeft zijn weerklank over de gehele wereld. Het kan ook worden verteld over de Ogoni van Nigeria, de Mapuche van Chili, het volk van Cochabamba in Bolivia en over de inheemse bevolking van de Filippijnen. Overal moeten volkeren toezien hoe hun grondstoffen worden ingepikt in naam van meer 'doelmatig bestuur', 'keuzes maken' of zelfs 'vrijheid'.

In recente jaren zijn er verschillende geweldloze strijdacties geweest in Gujarat. De plaatselijke vissersgemeenschappen zijn in verzet gekomen tegen de bouw van een megahaven in het zuiden van Gujarat. Samen met de Adivasi in de andere deelstaten hebben de Adivasi van Gujarat een belangrijke strijd gewonnen na een campagne voor een blijvend recht om hun land te mogen gebruiken. Zij waren daaruit verjaagd, zogenaamd 'om vernieling van het milieu tegen te gaan'. Een minder succesvolle campagne was een protest tegen het deelstaatbeleid van Gujarat om zich te specialiseren in riskante chemicaliën. Een vierde conflict is uitgevochten om gemeenschappelijke dorpsgronden in handen te houden voor kleinschalige gemeenschappen in plaats van ze af te staan aan de industriële landbouw.

Elke campagne leert ons lessen:
- Deze gevechten waren niet alleen tegen de staatsmacht gericht maar ook tegen de heersende wereldideologie van liberalisatie, privatisering en globalisering, en daarom tegen de *Kulturkampf* die over de wereld raast.
- Een strijd tegen de staatsmacht is een uitdaging en succesverhalen zijn er weinig en komen slechts sporadisch voor. De gewone mensen die hun dagelijkse strijd om te overleven moeten voeren hebben niet de tijd of de energie om voor verandering te vechten. Zij zijn vaak te gretig. Zij zijn eerder geneigd problemen te ontwijken dan ze tegemoet te gaan. Daarom zijn activisten, NGO's en theoretici actief als voorvechters voor de slachtoffers zonder dat de slachtoffers zelf voldoende steun bieden. Activisten kunnen mensen kracht geven en hen ergens toe in staat stellen, maar zij kunnen ook ertoe overgaan leidersrollen op zich te nemen en zelf voor de slachtoffers beslissingen te nemen. Dit heeft zijn eigen dynamiek omdat zij 'buitenstaanders' zijn, die zelf niets te lijden hebben aan de ellende van de slachtoffers en zich daarom niet met hen kunnen identificeren. Daarom ontstaat er het gevaar dat ze dingen preken die niet uitvoerbaar zijn.
- In India kan een beweging pas werkelijk doelmatig zijn wanneer daarbij de identiteit van een traditionele gemeenschap is betrokken, waar mensen samen leven en werken en samen de risico's en overlevingskansen delen – zoals in het geval van de vissers en de Adivasi. Aan de andere kant zullen migranten, een bij toeval samengekomen disparate groep, voor hun overleving geen organisatie vormen, omdat ze geen gemeenschap vormen met een gedeeld verleden en een toekomst die ze ook samen willen delen.
- Wil verzet stand houden, dan moet ze binnen de getroffen gemeenschap groeien. Op de lange duur zal steun van buitenaf geen stand houden. In ieder geval zal het geen zoden aan de dijk zetten wanneer verzet afhankelijk is van individueel, charismatisch, centraal leiderschap van buiten.
- Wil verzet werkelijk zoden aan de dijk zetten dan moet het geweldloos zijn, omdat geweldloosheid het enige middel is dat je overal kunt toepassen. Geweldloosheid brengt een experimentele reis met zich mee omdat je probeert een tegenstander van een standpunt te overtuigen in plaats van dat je hem probeert te verslaan. Het kan het zaad planten voor een gemeenschappelijk gedeelde toekomst.
- Het staatsapparaat en de gevestigde belangen die worden bedreigd door de acties van het volk of die op het volk zijn gericht verspillen geen tijd om de actievoerders met eerlijke en valse methoden uit te schakelen – waaronder de wet, de politie, media en elke mogelijke methode, om ze voor 'vijand van de ontwikkeling' en 'anti-nationaal' uit te maken, waarbij de ze de beweging marginaliseren.

Wat ik hierboven heb opgemerkt, heeft betrekking op rollen 'van buitenaf' bij plaatselijke verzetsbewegingen, ook al gebeurt deze bemoeienis van buitenaf door landgenoten. De rol van internationale outsiders zou ook met dezelfde kritische analyse aan de kaak moeten worden gesteld. Activisten die werken voor vrede en rechtvaardigheid zijn altijd voorstanders geweest van het delen van zorgen en de globalisering van de bewegingen. Slechts in de laatste twee decennia is het woordgebruik misbruikt voor de commercie.

Elke beweging moet een brede alliantie zijn tussen de getroffen slachtoffers, de activisten die daadwerkelijk iets aan het verzet toevoegen, de media, gewetensvolle experts en de globale solidariteit. Anders dan internationale solidariteitsactivisten die de ruimte hebben om symbolische protesten, lobby's en brievenacties op te zetten worden degenen die ter plaatse moeten vechten geconfronteerd met een meer directe strijd. Zij hebben een hele beperkte manoeuvreerruimte en zij worden vaak met ernstig levensgevaar bedreigd.

Tenslotte is het inzicht van groot belang dat wereldsolidariteit een proces van twee kanten behoort te zijn – het moet niet zomaar steun 'van één kant' aan verzetsbewegingen in 'probleemgebieden' van de Derde Wereld zijn. De bewegingen in de Derde Wereld kunnen de bewegingen in de Eerste Wereld helpen met het ter discussie stellen van hun levensstijl, hun consumptiepatroon en de gevolgen die dit over de hele wereld met zich meebrengt.

Alternatieve globalisering zou een keihard 'nee' moeten betekenen tegen de commercie die alle menselijke handelingen voortdrijft, een 'nee' tegen het subtiele en niet zo subtiele systematische geweld, een 'nee' tegen de verdrijving en onteigening van de armen en mensen uit de periferie. Zij moet gebaseerd zijn op een roep voor een op de mens gerichte ontwikkeling, waarbij het zoeken naar technologieën hoort, en die een leven belooft in harmonie met de natuur. Het moet een uitwisselings- en leerproces omvatten waardoor mythen als de noodzaak tot 'ontwikkeling van de armen' worden tegengesproken en waardoor men inziet dat de armen niet alleen de rijken subsidiëren maar ook deze planeet in stand houden.

Deze tekst werd oorspronkelijk gepubliceerd in: Howard Clark (*ed.*), People power: Unarmed Resistance and Global Solidarity (Pluto Press, 2009).

37 jaar vechten om een boerderij:

hete palmolieconflicten in Indonesië

Palmolie: de beruchte monocultuur zet de eilanden van Zuidoost-Azië om in één grote plantage, terwijl het grondstofkapitalisme zijn lastige verovering van de bouwlanden van Indonesië en Maleisië voortzet. De regenwouden verdwijnen, om te worden vervangen door olievelden, terwijl in verre hoofdsteden politici met hun ogen dicht een nieuwe groene biobrandstof verkondigen, en de bomen blijven omvallen.

DOOR ANONIEM

Maar de effecten van de industrie beperken zich niet tot de ecologie. Waar olie is, is er conflict – en dat is even waar voor de olie die boven de grond groeit als voor de olie die onder de grond wordt gewonnen. In de Indonesische provincie Noord-Sumatra is bijna elke oliepalmplantage een conflictgebied. De palmbomen worden allemaal geplant op gestolen land en de boeren verkeren in een wanhopig gevecht om hun land terug te krijgen.

Zondag 22 november 2009. Ongeveer twintig mensen bevinden zich onder het zelfgebouwde bamboedakje bij de ingang van de oliepalmplantage, aan de rand van het land dat ze proberen terug te vorderen. De 525 hectare grond is eigendom van deze mensen. Ze bezitten het landrecht, wat door een vonnis van het Hooggerechtshof inderdaad is bevestigd. Maar toch gaat de discussie van deze middag over de beste manier om verder te gaan met de bezetting van het land. Er is geen tijd te verliezen. Morgen zal er weer een dag van actie moeten komen.

Dodelijke gevaren

Het is een ernstige discussie, want er zijn dodelijke gevaren. De afgelopen maanden heeft het bedrijf naast de politie en het leger veel gewapende bandieten gecharterd om voor hun rekening te werken, waardoor elke bezetting al snel kan uitlopen op een bloedbad. En de bezetters zijn gering in aantal. In de week na het begin van de eerste fase van de bezetting zijn niet alle getroffen landbouwers actief geweest in hun steun. Omdat de laatste poging om het land terug te winnen eindigde met ontruiming, heeft het lang geduurd voordat de motivatie weer werd opgebouwd. Waar is iedereen? Geloven zij niet meer dat je nog kunt winnen?

En het is al zo'n lange strijd geweest. Het begon in 1972, in de grimmige vroege dagen van de dictatuur van Soeharto, toen 525 hectare land werd gestolen van de boeren die het bewerkten en dit werd overgedragen aan een van de plantagebedrijven van de staat, PTPN II. Hun oogsten werden vernield, hun huizen platgebrand.

De mensen klaagden en eisten schadevergoeding van PTPN II. Ze kregen een schamel bedrag, en dan alleen als ze aan de onderneming het recht om het land te bewerken zouden overgeven, anders zouden ze als communisten worden bestempeld. Natuurlijk weigerden zij, maar in feite was daarmee de zaak afgedaan, omdat je op dat moment in de geschiedenis nergens naar toe kon als je eenmaal zo'n stempel had gekregen. Generaal Soeharto was zeven jaar tevoren aan de macht gekomen met steun van de VS en Engeland, en begon meteen – blijkbaar met instemming van die twee Westerse mogendheden – minstens een half miljoen leden van de Indonesische Communistische Partij af te slachten. Zijn militaire regering voerde een waar terreurbewind over de bevolking en de komende decennia hing het gevaar van een grote slachting boven het hoofd van iedereen die ook maar enigszins aan verzet dacht.

Een euforistisch vloedgolf

Toen stortte in 1998 de economie in, en de opstand die al een paar jaar op uitbreken stond, vatte uiteindelijk vlam. Het oproer verspreidde zich snel over de archipel, en uiteindelijk moest Soeharto vertrekken. In het kielzog van de val van zijn macht bloeiden in heel Indonesië nieuwe bewegingen op, terwijl overal mensen de gelegenheid aangrepen om onrecht uit het verleden ongedaan te maken en de euforische vloedgolf naar een andere toekomst te berijden. In Noord-Sumatra begonnen de vele verschillende gemeenschappen die van hun land waren verdreven te proberen om dit terug te krijgen. Achtentwintig jaar werken voor iemand anders in een fabriek of een plantage, of je inkomen als straatverkoper bij elkaar scharrelen had hun verlangen om ooit weer eens boer te zijn niet doen afnemen. Een van deze gemeenschappen bestond uit de rechtmatige eigenaars van de 525 hectare grond die was bekend geworden als Persil IV, in het regentschap Deli Serdang.

In de eerste jaren vond de strijd plaats in de rechtbank, maar hier kwam niets uit; of beter gezegd, niets concreets. Want al werden er technische overwinningen behaald, de boeren kregen geen vrije toegang om hun land te bebouwen. De beslissing van het Indonesische Hooggerechtshof heeft de claim van de boeren op hun landseigendom weliswaar bevestigd, maar toen PTPN II in hoger beroep ging, heeft de rechtbank ook toegegeven dat de planten die ze op dat land hadden gezaaid, aan het bedrijf toebehoorden. Tegen die tijd was echter het hele gebied beplant met oliepalmen, het opkomende nieuwe wondergewas dat de Indonesische economie op een hoger plan zou brengen.

Als het volk eigenaar is van het land, maar de onderneming van de bomen – wie zal dan het land bebouwen? Het antwoord zal velen niet verbazen: degene die de meeste macht kan gebruiken. De onderneming maakte gewoon een deal met de politie, de militairen en de lokale maffia om samen te werken en de boeren werd alweer de toegang tot hun land ontzegd. De gewassen die zij zaaiden tussen de palmbomen, wat duidelijk in overeenstemming was met hun door de rechter bevestigde rechten, werden uit de grond gerukt.

Het geweld van het heden ontleent zijn gezag aan het geweld van het verleden

De Koude Oorlog liep af en er begonnen nieuwe oorlogen, maar het patroon van onderdrukking veranderde niet. Indonesië heeft nog geen proces doorgemaakt waarin de bloedbaden en genociden van de Nieuwe Orde van het Soeharto-regime aan de kaak werden gesteld – te veel politici en generaals die vandaag aan de macht zijn, waren er toen te diep bij betrokken. De Indonesische staatsbedrijven kunnen dus ongestraft winsten blijven maken met gestolen land onder de dreiging van massamoord. Het geweld van het heden ontleent zijn gezag aan het geweld van het verleden.

In 2006 vroegen de boeren van Persil IV de steun van studenten van universiteiten in de buurt, en samen met hen namen zij het besluit om hun focus van de valse hoop van de rechtszaal, waar recht wordt gegeven aan mensen met geld en macht, te verschuiven naar de directe actie. Ook tijdens de juridische strijd waren er landbezettingen geweest, maar nu werd dit de belangrijkste strategie om het land terug te krijgen. Er werd een nieuwe, minder hiërarchische organisatie opgericht – Gerakan Tani Persil IV Deli Serdang (Boerenbeweging van Persil IV) – en acht studenten besloten te leven in de gemeenschap en op het bezette land om de strijd te ondersteunen en de agressie van de autoriteit proberen af te schrikken.

In 2007 vernietigden lieden in dienst van PTPN II de gewassen die de boeren tussen de palmbomen hadden geplant. Een paar maanden later werd hun bedrijfsgebouw ook afgebrand toen het tijdelijk leegstond. Door dergelijke gebeurtenissen begonnen de boeren hun geduld te verliezen en kwamen er meerdere gevallen van open confrontatie. Maar dit was wel de impuls die zorgde voor een langer durende bezetting die eind 2007 begon en duurde tot het begin van 2008. Een breed scala aan gewassen werd geplant: cacao, peper, maïs, cassave en rubber; enkele palmbomen werden vernield om plaats te maken voor een chaotisch vruchtbaar bevrijd gebied, temidden van de steriele rijen van monoculturele oliepalmen.

In momenten van bezetting is er een tijdelijke vrijheid wanneer de plantage niet kan functioneren. De mensen moesten beslissen hoe zij die vrijheid het beste konden gebruiken. Er was wat onenigheid over wat te doen met de vruchten van de oliepalm. Een deel van de gemeenschap was voor het oogsten van de vruchten van de onderneming om ze vervolgens te verkopen. Maar een ander deel van de gemeenschap was tegen deze richting. Zij geloofden stellig dat het stelen van deze vrucht alleen maar zou leiden tot afhankelijkheid van de oliepalmbomen, en daarom een verzwakking van de strijdlust van het verzet zou zijn.

Dit andere kamp geloofde dat het doden van de palmbomen de manier was om PTPN II te verslaan. Verschillende methoden werden geprobeerd. Ze experimenteerden met het maken van kleine vuren aan de voet van de palmbomen, en dit werkte, maar te langzaam. Kettingzagen maken veel lawaai en trokken te veel aandacht om ze te gebruiken. Uiteindelijk gaven ze met tegenzin toe dat het gebruik van gif de enige haalbare manier was om voldoende bomen te doden. Ze experimenteerden echter nog wel om zo een gif te vinden, dat het land niet zou vernietigen nadat de bomen dood waren.

Aan de bezetting werd in 2008 uiteindelijk een einde gemaakt door meer dan honderd bedrijfsbandieten, die de mensen wegjoegen, hun hutjes nog eens in brand staken en de planten kapten. Sinds die tijd is er veel intimidatie om de mensen ervan te weerhouden iets nieuws te proberen. Bijna elke avond reden deze misdadigers met hun motorfietsen over de lokale wegen, waarbij ze hun zwaarden over grond de sleepten, zodat het luid schrapende lawaai en het spoor van rode vonken de mensen zouden afschrikken.

In de loop van de Persil IV-strijd zijn er verschillende gewelddadige incidenten geweest. In 2003 raakte Pak Jali tijdens een treffen zwaar gewond aan beide armen. Hij moest een maand lang in het ziekenhuis blijven, waarbij metalen pennen in zijn armen werden gezet en zelfs nu is hij beperkt in zijn bewegingen. In 2006 was er nog een incident waarbij de politie met een tractor inreed op een groep vrouwen die probeerden hun land te verdedigen.

Om te kunnen leven als een boer moet je oorlog voeren

Deze incidenten zijn ernstig, maar andere dorpen betaalden een zwaardere tol. In 2008, in het naburige dorp Bintang Bulan, werd Adi Surianto gedood toen hij gemarteld werd door een politieagent en een veiligheidsman van het bedrijf. PTPN II heeft ook het land daar in handen. Slechts een paar maanden geleden werd in Kecamatan Salapian, aan de andere kant van Medan, een man tijdens een gevecht bij een landbezetting doodgestoken met een zwaard. Ik vroeg de lokale mensenrechtenorganisatie naar ander geweld, waarop ze zeiden dat er zo veel conflicten waren dat het bijna onmogelijk was om alle geweldsdaden op te sporen, maar dat het er zeker veel waren. Om als een boer te kunnen leven moet je oorlog voeren. Iedereen kent de risico's en toch vechten ze.

Nadat er meer dan een jaar verstreken was, zonder dat men een bezetting in stand kon houden, begon het moreel af te nemen. Veel van de studenten keerden terug om hun studie af te maken en op het land bleef de onderdrukking sterk. Wie nog energie had om te vechten probeerde de anderen ervan te overtuigen dat het nog de moeite waard was om te vechten, maar uiteindelijk hield men het voor gezien. Op de dag van fase II van de bezetting kwamen meer dan honderd mensen opdagen om het land over te nemen, en het bedrijf bleef weg.

Maar de mensen hadden geen zin meer in langdurige strijd. Dit keer moesten ze winnen en men was het er unaniem over eens dat de enige manier om dat te doen was door radicaal op te treden en door zo snel mogelijk de oliepalmen te vernietigen. Er zijn zo veel goedbedoelde pogingen gedaan met petities, met discussies in de rechtszaal, met geweldloze bezettingen, maar nagenoeg het enige geval waarin boeren met succes hun land terug hebben gekregen was toen ze volledig voor de oorlog gingen: ze confronteerden het bedrijf met lange zwaarden, en kapten daarmee de palmbomen. Het is een gevaarlijke weg, maar de mensen van Persil IV zien geen andere. Zij nemen het land, verdedigen zich met pijl en boog en vernietigen zo snel mogelijk de bomen.

Volgens iemand die voor een in Medan gevestigde NGO een studie maakt over landconflicten, is er op bijna alle palmolieplantages in Noord-Sumatra wel een gemeenschap die is onteigend en die nog steeds aan het vechten is om haar land terug te krijgen. Op elk moment zijn er verschillende landbezettingen aan de gang en worden de investeringen van de onderneming verdedigd door zwaarbewapende politie, militairen en privé-bandieten.

Sommige problemen die met de snelle verspreiding van oliepalmen te maken hebben, raken steeds meer buiten Zuidoost-Azië bekend, voornamelijk dank zij de acties van een aantal grote internationale NGO's, die aandacht vestigen op de snelle vernietiging van de bossen. Zij wijzen ook op de mensenrechtenschendingen, maar wanneer het verhaal de wereld rondreist, ontgaat het de luisteraar soms dat deze schendingen plaatsvinden in de context van de strijd van het volk om zijn land. De mensen in Noord-Sumatra besloten in 1998 in opstand te komen en hun land weer op te eisen, en met veel moed en veerkracht zijn zij in verzet tot de dag van vandaag. Zij lopen grote risico's, maar geloven dat het de moeite waard is terug te keren naar de relatieve veiligheid en de autonomie van het leven van een boer.

Vertaling: Jan Bervoets

Het oorspronkelijke Engelstalige artikel is op verschillende sites te vinden. Het origineel is vermoedelijk afkomstig van http://hidupbiasa.blogspot.com. Er hebben zich op websites en via mailinglists verschillende Indonesische anarchistische groepen gemeld, waaronder de redactie van het blad *Amor Fati. Love and Anarchy*, dat eveneens acties van de boerenbeweging beschrijft.

Het gezamenlijke verzet van de dorpsbewoners op de West Bank tegen de Muur.

'Wij bouwen een ander Midden-Oosten op'

Net als elke andere vrouw in haar dorp draagt Umm Hasan *een hoofddoek. Haar man en andere mannelijke familieleden zijn er nu niet. Maar dit is geen beletsel voor haar om enthousiast om te gaan met de zestien Israëli's en buitenlanders, die ze nooit eerder heeft ontmoet maar nu in haar huis verwelkomt. Onder de bezoekers zijn er een Duitser en een Serf, die een film maken over Palestijnse hiphop. Iedereen is hier gekomen om deel te nemen aan de wekelijkse demonstratie tegen de scheidingsmuur, die door het plaatselijke volkscomité wordt georganiseerd.*

DOOR JOEL BENIN (ANARCHISTS AGAINST THE WALL)

Terwijl de Israëli's voorbereidingen treffen voor de demonstratie, licht Umm Hasan de filmmakers in over de stand van zaken in het dorp. Neria, een jonge Israëlische vrouw die een tweetalige school heeft gevolgd, maakt een poster in het Arabisch en Hebreeuws, 'zodat de [Israëlische] soldaten zullen weten wat het betekent' met de slogan: 'Ze hebben de muur in Berlijn afgebroken, morgen zullen we die in Palestina afbreken.'

Terwijl de bezoekers aankomen, leidt Umm Hasan's oudste zoon, Hasan, wiens naam van haar naam is afgeleid, het vrijdaggebed in een 'dissidente' moskee. Zijn gemeenteleden steunen de wekelijkse protesten. De imam van de 'officiële' dorpsmoskee niet. Algemeen wordt aangenomen dat de imam en zijn volgelingen bang zijn dat wanneer zij meedoen zij hun werkvergunningen voor Israël zullen verliezen of voor de nabijgelegen steengroeve in handen van een rijke Palestijn, die aan de Israëlische aannemers stenen verkoopt.

Hasan en zijn broer Mohammed zijn leiders van het Volkscomité van Ma'asara. Een andere leider, Mahmud, is momenteel in Frankrijk voor een politieke missie. Hasan is een aanhanger van Fatah, Mohammed steunt het Democratisch Front voor de Bevrijding van Palestina, en Mahmud ondersteunt het Volksfront voor de Bevrijding van Palestina. Maar deze verschillen zijn van weinig belang, omdat het Volkscomité alle stromingen in het dorp omvat.

Wanneer Hasan terugkomt van het gebed, schenkt hij thee in voor de gasten. Er is nauwelijks genoeg tijd om alles op te drinken voordat de gasten het huis uit moeten om samen met ongeveer twee dozijn dorpelingen op te trekken voor de demonstratie. Mohammed blijft achter, omdat hij van een militaire rechtbank een officieel verbod heeft gekregen daaraan deel te nemen. Als de Israëlische autoriteiten hem bij een demonstratie zouden zien, dan zou hij een borgtocht van 15.000 Israëlische sjekel (ongeveer € 2600) kwijt zijn.

U schendt nu het internationale recht

De demonstratie gaat door naburige dorpen, met een totale bevolking van ongeveer 10.000 tot aan Umm Salamuna. Daar staan op enkele kilometers afstand van de scheidingsmuur twintig Israëlische soldaten in volle gevechtsuitrusting achter prikkeldraad, dat ze over de weg hebben gespannen om de loop van de demonstranten te blokkeren. Haggai, een Israëlische jongeman die twee jaar in de gevangenis heeft gezeten omdat hij dienst weigerde, spreekt de soldaten in het Hebreeuws aan. Terwijl hij hen een handgetekende kaart van het gebied op een bord laat zien, legt hij uit: 'Je bent niet op het grondgebied van de staat Israël en wat je in Israël kunt permitteren, kun je hier niet doen. Wij zijn op Palestijns grondgebied vreedzaam aan het demonstreren. U schendt nu het internationale recht. U moet niet verwonderd opkijken wanneer sommige Palestijnen hun toevlucht nemen tot geweld als u vreedzame demonstraties onderdrukt. U kunt ervoor kiezen bevelen niet op te volgen.' Jum'a, een lid van het Volkscomité, spreekt de menigte in het Arabisch en Engels toe, waarbij hij benadrukt dat dit een geweldloze demonstratie is.

Toch wordt Rami, een van de dorpelingen, gearresteerd. Zijn schijnbare overtreding was dat hij op het prikkeldraad stapte. Umm 'Iyad, een oudere vrouw met een hoofddoek en een sjaal om in de kleuren van de Palestijnse vlag, stapt over het prikkeldraad, zonder door de soldaten te worden gestoord, en begint te onderhandelen over de vrijlating van Rami. Tijdens de onderhandelingen laat een drumband van vijf jonge Israëlische vrouwen en een man en de Palestijnse jongens die ze hebben leren trommelen een constante opeenvolging van slagen horen doorspekt met liederen in het Arabisch, Hebreeuws en Engels.

De soldaten ontkennen niet dat ze Rami als gijzelaar houden om het einde van de demonstratie af te dwingen. Uiteindelijk wordt een akkoord bereikt. De soldaten laten Rami vrij mét zijn identiteitsbewijs, dat hij nodig heeft om een van de meer dan 500 checkpoints en obstakels door te komen die het leger op de Westelijke Jordaanoever in stand houdt. Er komt een einde aan de demonstratie.

Medio 2002 wettigde de Israëlische premier Ariel Sharon de bouw van een scheidingsmuur (bekend in het Israëlische spraakgebruik als het 'hek' en in de Palestijnse als de 'apartheidsmuur'). Ongeveer 85 procent van het traject van de barrière ligt ten oosten van de Groene Lijn, die de grens tussen Israël en de Westelijke Jordaanoever van 1949 tot 1967 markeerde – dat wil zeggen, *op* de West Bank. De bouw van de barrière is nog niet af en het uiteindelijke traject wordt nog steeds bestreden. Maar was er ooit een onderhandelde oplossing van het Palestijns-Israëlische conflict, nu steunt de Israëlische publieke opinie de annexatie van Palestijnse landbouwgronden en joodse nederzettingen, die ten westen van de barrière liggen. Deze regio wordt nu aangeduid als 'de zoom' (kav ha-tefer) – een onbepaald gebied dat (nog) niet legaal in Israël zelf ligt, maar dat daadwerkelijk van de West Bank is losgemaakt.

De hele wereld tegen ons

Op 9 juli 2004, vonniste het Internationale Hof van Justitie dat 'de bouw van de muur door Israël in de bezette Palestijnse gebieden en de daarbij horende dwang in strijd zijn met het internationale recht.' In Israël werd dit op grote schaal beschouwd als de zoveelste bevestiging dat 'de hele wereld tegen ons is', en dat Israël 'alleen zal blijven, en tot de naties niet mag worden gerekend.' De meeste Israëli's zijn niet geïnteresseerd in wat er aan de andere kant van de barrière gebeurt.

Er zijn momenteel ook wekelijks demonstraties in de dorpen Bil'in en Ni'ilin. Daar kunnen de demonstranten daadwerkelijk de scheidingsmuur aanraken, erop klimmen of de poort ernaartoe opendoen. Deze acties zijn 'illegaal', dus gebruikt het leger aanzienlijk meer geweld om ze te verspreiden dan in Ma'asara, waarbij ze salvo's afvuren van hogesnelheidstraangasgranaten, schokgranaten, stinkbommen, met rubber beklede metalen kogels en scherpe munitie van 22-kaliber geweren. Al zijn de demonstraties geweldloos, in sommige dorpen gooien jongeren stenen naar de Israëlische soldaten als de officiële demonstratie voorbij is.

Bil'in (1800 inwoners) heeft vanaf maart 2005 wekelijks demonstraties tegen de scheidingsmuur gehouden, de langste ononderbroken geweldloze volksmobilisatie in de Palestijnse geschiedenis. Bil'in heeft internationale vermaardheid verworven en is het onderwerp van een film, *Bil'in, My Love*, door Shai Carmeli Pollak, een van de regelmatig aanwezige Israëlische demonstranten. Sinds 2006 werden er in het dorp jaarlijkse solidariteitsconferenties georganiseerd, die werden bijgewoond door notabelen die ook deelnemen aan de vrijdag demonstraties. Nobelprijswinnaar voor de Vrede Mairead Corrigan werd neergeschoten door een met rubber beklede sta-

Een sloopbevel. Huizen worden gesloopt om 'administratieve' redenen, voornamelijk omdat de huizen zonder vergunning gebouwd zijn. Maar vergunningen van de gemeente in Jeruzalem zijn haast onmogelijk te krijgen voor Palestijnse Jeruzalemmers.

len kogel bij een demonstratie tijdens de solidariteitsconferentie van april 2007. Vice-President van het Europees Parlement Luisa Morgantini en andere hoogwaardigheidsbekleders raakten gewond bij een demonstratie in juni 2008. In augustus 2009 brachten zes leden van 'The Elders', een groep van alom gerespecteerde, gepensioneerde politieke figuren – Aartsbisschop Desmond Tutu, Ela Bhatt, Gro Brundtland, Fernando Henrique Cardoso, Jimmy Carter en Mary Robinson – een bezoek aan Bil'in.

Bil'in is ook het symbool van een relatieve overwinning van de strijd van het volk tegen de scheidingsmuur. Op 4 september 2007, gelastte het Israëlische Hooggerechtshof dat de barrière, waarvan het huidige traject ongeveer een kwart van het dorp van de resterende landbouwgrond afsnijdt, moet worden omgeleid. Opperechter Dorit Beinish verklaarde in zijn toelichting dat het hof 'er niet van overtuigd [is] dat de huidige route die gaat over de landbouwgronden van Bil'in om militaire veiligheidsredenen noodzakelijk is.' Ondanks deze ondubbelzinnige uitspraak, heeft het Israëlische leger het rechterlijk bevel niet uitgevoerd. De barrière is gebleven, en honderden olijfbomen, die zijn ontworteld om daarvoor plaats te maken, zijn niet vervangen.

Daarom zijn de wekelijkse demonstraties doorgegaan, en is de Israëlische reactie op de mobilisatie in Bil'in heftiger geworden. In april 2009 werd tijdens een demonstratie Basim Ibrahim Abu Rahmah door een traangasgranaat van het leger gedood. In december 2009 werd Basims neef, de coördinator van het Volkscomité van Bil'in tegen de Muur, Abdallah Abu Rahmah gearresteerd. Hij werd beschuldigd van wapenbezit, omdat hij in zijn huis een 'museum' heeft waarin men traangasgranaten, schokgranaten en kogels kan zien, die door het Israëlische leger op ongewapende demonstranten zijn afgeschoten. In reactie hierop gaf Aartsbisschop Desmond Tutu, een verklaring af: 'Mijn collega-Elders en ik hebben Abu Rahmah en zijn collega Mohammed Khatib in augustus ontmoet toen we Bil'in bezochten. (...) We waren onder de indruk van hun inzet voor vreedzame politieke actie, en hun succesvolle aanklacht tegen de muur die onrechtmatig de mensen van Bil'in van hun land en hun olijfbomen scheidt. Ik roep de Israëlische functionarissen op Abu Rahmah onmiddellijk en onvoorwaardelijk vrij te laten.'

Gebroken schedel

Op 6 november 2009, tijdens de verjaardag van de val van de Berlijnse muur, lieten ongeveer 300 demonstranten in Ni'ilin (4600 inwoners), een deel van de acht meter hoge muur omvallen, die het dorp scheidt van een deel van zijn bouwlanden. In het afgelopen jaar zijn de demonstraties juist daar bijzonder gewelddadig geweest. Vijf bewoners zijn gedood en tientallen zijn gewond geraakt. In maart 2009 raakte een Amerikaan, Tristan Anderson ernstig gewond bij Ni'ilin. Eind 2009 was hij nog steeds in het ziekenhuis met hersenletsel en een gebroken schedel.

In 2009 waren Bil'in, Ni'ilin en Ma'asara het meest zichtbare deel van het verhaal. Maar er is nog veel meer aan de hand. Het van de dorpen uitgaande Palestijnse volksverzet met steun van Israëli en internationals begon in de herfst van 2003, toen de plaatselijke Palestijnen en Israëli in de dorpen van Jayyus en Mas'ha samen tegen de scheidingsmuur in opstand kwamen.

Op 9 november 2003 werd Budrus (1400 inwoners) het eerste dorp dat een formele wekelijkse mars van het centrum van het dorp naar de bouwplaats van de barrière organiseerde. Twee soldaten raakten gewond door stenen in een demonstratie waarbij geen Israëliërs en buitenlanders aanwezig waren. Gewonde soldaten zijn nieuws in Israël, dus kreeg de Palestijnse strijd tegen de scheidingsmuur ook publiciteit.
Jonathan Pollak, een jonge Israëlische activist, kwam naar Budrus en vroeg aan 'Ayid Mrar, een leider van het pas gevormde Volkscomité, 'Hoe kunnen wij je helpen?' 'Ayid antwoordde: 'Het is erg belangrijk dat je gekomen bent en met ons samen werkt.' Als 'Ayid het verhaal later vertelt, herinnert hij zich: 'Toen er buitenlanders en Israëli's naar mijn huis begonnen te komen, hadden de mensen daar eerst geen zin in. De mensen hadden nog nooit het andere gezicht van de Israëli gezien. Ze dachten dat Joden ofwel soldaten of kolonisten waren. Toen begonnen de Israëli aan demonstraties mee te doen. Nu vinden de mensen dat goed en juichen dat toe.'

Tijdens een van de wekelijkse demonstraties organiseerde Iltizam, 'Ayid's tienerdochter, een vrouwengroep, die door de legerlinies brak en het werk van de bulldozers tegenhield. In Ma'asara deden vrouwen hetzelfde onder leiding van Umm Hasan. Budrus is ook het onderwerp van een film. *Budrus*, geregisseerd en geschreven door Julia Bacha, ging in wereldpremière in december 2009 tijdens het Internationale Dubai Film Festival, met 'Ayid en Iltizam in het publiek.

Er zijn ook demonstraties in veel andere dorpen geweest, waar landbouwgrond in beslag is genomen voor de bouw van de scheidingsmuur. Het Israëlische leger en de grenspolitie hebben ongeveer twintig Palestijnen gedood (alleen in 2009 al zes), toen zij deze protesten probeerden uiteen te slaan. Honderden raakten gewond en werden gearresteerd. Veel van de organisatoren hebben een militair verbod om aan de wekelijkse demonstraties deel te nemen.

Provocerend karakter

En er hebben Israëli aan de demonstraties meegedaan, in grote aantallen tijdens speciale gelegenheden, en in kleinere aantallen op regelmatige basis. De meest volhardende Israëli zijn ver-

Drie generaties van de Siam-familie zijn dankloos geworden in Silwan. In de periode 1994-2006 werden er alleen in Oost-Jeruzalem al 678 huizen gesloopt.

De sloop van huizen betekent vaak ook de sloop van gezinnen.

bonden met Anarchists against the Wall, een naam die door de Israëlische media aan de groep is gegeven, maar die zij hebben aanvaard om zijn provocerende karakter. Een flink aantal van de anarchisten en andere jonge Israëlische activisten heeft Arabisch geleerd als gevolg van hun langdurig verblijf in dorpen op de West Bank of door studie, gemotiveerd door hun politieke betrokkenheid. Zij hebben met wonden van dat engagement blijk gegeven. Jonathan Pollak werd geraakt door een traangasgranaat in een van de demonstraties in Bil'in en kreeg twee hersenbloedingen en een wond die drieëntwintig hechtingen vergde. Matan Cohen werd in het hoofd geschoten met een met rubber beklede stalen kogel tijdens een demonstratie in Beit Sira. Hij ging later studeren aan Hampshire College en werd daar een prominente organisator van een campagne die er toe leidde dat het universitair subsidiefonds zijn investeringen terugtrok uit zes bedrijven die zaken deden in de bezette Palestijnse gebieden. Een Israëlische rechtbank accepteerde onlangs de bewering van de grenspolitie die Matan neerschoot, dat zijn wond kan zijn veroorzaakt door een steen met de exacte afmetingen van een kogel.

De internationals, vaak georganiseerd door de *International Solidarity Movement*, hebben hun tijd doorgebracht in de dorpen, gegeten en geslapen in de lokale huizen en deelgenomen aan de wekelijkse demonstraties. Ze zijn getraangast, gewond geraakt en gedood, waarvan het meest Rachel Corrie het meest beroemde geval is. Zij werd in maart 2003 dodelijk verpletterd door een Caterpillar-bulldozer terwijl ze probeerde te voorkomen dat een huis in de stad Rafah in de Palestijnse Gazastrook werd gesloopt.

Gezamenlijk staan Palestijnen, Israëliërs en buitenlanders tegenover het Israëlische leger; lokaal georganiseerd met ordelijke protesten, voornamelijk geweldloos en verenigd met aanhangers van alle Palestijnse facties. Vreedzaam demonstreren Palestijnen, Israëliërs en buitenlanders terwijl ze worden vergast, ernstig gewond raken en gedood worden door het Israëlische leger. Vrouwen met hoofddoeken spelen hierin een actieve en zelfstandige politieke rol. Dit zijn niet de gebruikelijke beelden van de Israëlische bezetting en het Palestijnse verzet in de Noord-Amerikaanse journalistieke, diplomatieke en universitaire verhaaltjes. Maar het zijn kernen van een voortdurende beweging, die diep geworteld zijn in de sociale structuur van de Westelijke Jordaanoever. Al verzet ze zich niet principieel tegen de bestaande politieke partijen of het grootstedelijke regentenpatriciaat, deze beweging is georganiseerd vanuit lokale krachten die probeert alle structuren van de dorpsgemeenschappen van onderaf te verenigen om hun land te beschermen tegen de verwoestingen van de scheidingsmuur.

Ondanks dat de grondslag en de leiding van boeren uitgaat, is de beweging zeer ver ontwikkeld. 'Ayid Mrar zegt: 'Als we tegen een bulldozer in opstand komen, zijn wij tegen de Israëlische soldaten. Wij zijn tegen de bulldozer [die ons land komt vernielen]. We zijn in verzet tegen de muur. Als de Israëlische soldaat zichzelf tussen ons en de bulldozer opstelt, brengt hij zichzelf in gevaar. Maar we hebben geen wapens, en van onze kant er is geen geweld of strijd. Ons probleem is niet Israël en niet de Joden. Jonathan is een Jood. Ons probleem is de bezetting. Als we een ontwikkelde en vreedzame regio willen hebben, moeten we samenwerken. We kunnen vrede hebben op basis van gelijkheid.'

Massaverzet van onderop

Tegen het einde van 2009 werd er een nationaal coördinatiecomité van de lokale volkscomités gevormd. Jonathan Pollak is mediacoördinator voor Israël en de internationale media en webmaster. Zijn eerste poging in deze functie was een opiniestuk voor de blog van de *Huffington Post* over de arrestatie van Abu Abdallah Rahmah. Jonathan is van mening dat de recente golf van arrestaties (alleen al in Bil'in meer dan dertig sinds juni vorig jaar) en de escalatie van het geweld tegen demonstranten worden ingegeven door de angst van Israël voor 'een structurele verschuiving naar massaverzet van onderop.'

De mobilisaties zijn geworteld in de specifieke dynamiek van ieder dorp en zijn afhankelijk van het evenwicht van de lokale politieke machten, familieverhoudingen en economische factoren, zoals de mogelijkheid van het verkrijgen van werkvergunningen in Israël. Samen vormen ze een sociale beweging die gebaseerd is op boeren, die zich steeds meer bewust is dat ze politieke betekenis heeft en de leegte in het Palestijnse leiderschap opvult, die is geschapen door de zinledige strijd tussen de Palestijnse Autoriteit, gedomineerd door Fatah enerzijds en Hamas anderzijds en die de Gazastrook controleert.

Kan deze beweging op een of andere manier snel bijdragen tot een oplossing van het conflict? 'Ayid Mrar twijfelt daaraan. 'Ik weet niet wanneer de bezetting eindigt', zegt hij. 'Niet binnen een of twee jaar. Misschien binnen honderd jaar. Als het Palestijnse volk hun vrijheid weet te krijgen, willen wij geen vijandige betrekkingen met Israël. We willen bouwen aan een ander Midden-Oosten.'

Vertaling: Jan Bervoets

De tekst werd oorspronkelijk gepubliceerd op de website A-info's: http://www.ainfos.ca/en/ainfos23516.html

Voor meer info over de Anarchist against the Wall en hun strijd tegen de muur: http://www.awalls.org

Een interview met Turkse kameraden van Ahali

Anarchistische perspectieven voor Koerdistan

Al een eeuw heeft het Koerdische volk, een natie die is verdeeld onder de heerschappij van de staten Turkije, Irak, Iran en Syrië geen recht om te bestaan. Recht op zelfbeschikking, recht om zich te organiseren zoals zij dat willen, om hun eigen land te bezitten, om volgens hun cultuur te leven, zelfs het recht om hun taal te spreken is hun afgenomen. Dit werd allemaal verpletterd door het gewicht van een uiterst achterlijke halffeodale en autoritaire organisatie, die bedoeld is voor sociale controle.

DOOR JOSÉ ANTONIO GUTIÉRREZ

'Kine em?'. Wie zijn wij? vraagt een Koerdisch volkslied. Het is niet gemakkelijk in enkele woorden uit te leggen wat het Koerdische volk is: de Koerden zijn geen etnische groep, hebben geen religieuze eenheid, en zelfs hun taal kent dialecten waarbij ze elkaar moeilijk verstaan. Desondanks erkennen zij elkaar als Koerden. En zij hebben in veel van de hierboven genoemde staten een zware strijd geleverd om bestaansrecht te krijgen. Daarvoor zijn ze met miljoenen vergast, afgeslacht of gedeporteerd.

Tijdens de viering van Newroz in Istanbul, dat tegelijkertijd het Koerdische Nieuwjaar en de dag van het verzet was (21 maart), had een indrukwekkende demonstratie, alle aanvallen van de politie en militairen ten spijt, 300.000 Koerden verenigd. Wij kwamen daar een anarchistische groep tegen, die zowel Turks als Koerdisch was. Zij hebben de organisatie Ahali, wat in het Turks 'Volk' betekent, en zijn zeer actief om de Koerdische kwestie onder de aandacht van de Turkse arbeidersorganisaties te brengen, waarbij zij als anarchisten hun steun verlenen aan deze strijd volgens middelen die hen het meest geschikt lijken.

Enkele maanden geleden waren wij in de gelegenheid gehad om met van gedachten te wisselen over de Koerdische kwestie en het anarchisme. Het interview wordt hier weergegeven in de hoop dat het enig licht zal schijnen op de Koerdische kwestie en het ingewikkelde scenario waarmee het anarchisme in Turkije te maken heeft en waardoor men niet om deze strijd heen kan.

Interview met Ahali[1] over het anarchisme en de Koerdische kwestie

Wat zijn tegenwoordig de fundamentele vraagstukken en de voornaamste problemen in de Koerdische strijd?

De strijd van het Koerdische volk, die constant onder de druk heeft gestaan door de hegemonie van de vier natiestaten Iran, Irak, Syrië en Turkije, begint vandaag weer vorm te krijgen. Tegenwoordig zijn dergelijke anti-imperialistische gevechten in de nieuwe kapitalistische wereldorde steeds belangrijker geworden. Anders dan de strijd van andere onderdrukte volkeren is de Koerdische strijd in het Midden-Oosten al honderden jaren 'een oorlog in wording'.

Het historische karakter van de Koerdische strijd ligt vandaag in het hart van de opstandige beweging. Het Koerdische volk is genegeerd en uitgemoord. Verschillende staten hebben het verboden zijn taal te spreken en te leven volgens zijn cultuur. En daarom vormen de vrijheid om zonder de voogdij van de Turkse staat op eigen grond te leven, de vrijheid om de Koerdische taal te spreken, de vrijheid om volgens de Koerdische cultuur te leven, de kern van deze strijd.

De politiek van gelijkschakeling van het Koerdische volk is al vanaf de eerste jaren van de Turkse staat in gang gezet en het verzet tegen deze politiek is al gevoerd in Agri[2], in Dersim[3] en met de opstandelingen van Sjeik Saïd[4]. Deze Koerdische opstandigheid bracht de staat ertoe meer radicale maatregelen te treffen. De oorsprong van de tegenwoordige strijd moet worden gezocht in de eerste jaren van de Turkse staat en misschien in de laatste decennia van het Ottomaanse Imperium. Op verzet tegen het proces van de Turkse staatshegemonie reageerde deze met genocide, in het bijzonder in Dersim, en met gedwongen volksverhuizingen.

De Koerdische strijd is grotendeels een boerenstrijd geweest. Kunnen jullie iets vertellen over het Koerdische landprobleem?
Omdat het voor de Turkse staat niet mogelijk was om door middel van rechtstreeks geweld de heerschappij over de Koerdische landbouwgronden te krijgen – ondanks massale bombardementen – heeft de staat de economische structuren van Koerdistan aangepakt, met als doel de Koerden economisch en politiek te controleren.

Het systeem van Agha's, een bijzonder achterlijke vorm van feodalisme, kreeg al snel steun van de staat. Door dit systeem van landverdeling wist de staat stelselmatig greep te krijgen op de landbouw, die fundamenteel was voor de economie van Koerdistan – en dat nog steeds is. De Agha was – en is nog steeds – een stamhoofd, die door de regering op economisch en technisch niveau wordt ondersteund. Op die manier hebben zij zeer veel macht gekregen over de grondeigendom en, dank zij de technologische steun, ook over de landbouwproductie. Als gevolg hiervan zijn de Koerdische boeren genoodzaakt de technologie van de Agha te gebruiken om te kunnen produceren. Maar in ruil daarvoor moeten zij wel de helft van hun productie aan de Agha afstaan. Dit systeem van 'herendiensten' hield niet lang stand en spoedig begonnen de landbouwers hun gronden aan de Agha's te verkopen en werden zij onder hun directie landarbeiders. Anderen zijn geëmigreerd nadat zij hun grond hebben verkocht.

Behalve deze economische rol spelen de Agha's ook een politieke rol. De regeringen gebruikt ze om de stemmen van de Koerden te kopen en de Koerden in het systeem te integreren. Dit politieke karakter wordt eveneens door een zeker religieus tintje van het systeem gedekt. De Turkse staat geeft feitelijk stemmenquota aan de Agha's zodat zij het Koerdische volk in het parlement kunnen vertegenwoordigen.[5]

Onder deze omstandigheden – assimilatie, genocide, onwetendheid, onder dwang afstand doen van grond, het overlaten van politieke vertegenwoordiging aan de Agha's, enz – hebben de Koerden gezegd: 'Edi Bese' – 'genoeg' – en zijn ze begonnen zich als Koerdisch volk te verzetten voor het recht hun taal te spreken, het recht om volgens hun cultuur te leven, en het recht grond te mogen bezitten.

Tegenwoordig betekent de strijd niet alleen verzet tegen de omstandigheden die worden veroorzaakt door de feodale grondeigenaars, maar ook tegen de omstandigheden die worden veroorzaakt door de nieuwe orde van het globale kapitalisme, of de nieuwe gezichten van de macht als neo-racisme, seksisme, enz. Door de nieuwe machtsvormen ter discussie te stellen heeft de strijd op den duur meer facetten gekregen.

Hoe kijken jullie als anarchisten tegen de Koerdische strijd aan?

De Turkse staat heeft deze strijd 'de Koerdische kwestie' genoemd en zo is die ook bekend in de internationale politieke literatuur. Wij wijzen op het feit dat dit niet de juiste kwestie is, de werkelijke vraag is 'het probleem van de assimilatie door de Turkse staat'. Als anarchisten die allerlei soorten machtsrelaties ter discussie stellen, kunnen wij de ogen niet sluiten voor het Koerdische verzet. Het Koerdische volk is sinds de geboorte van de huidige Republiek Turkije geconfronteerd geweest met het ware gezicht van de staat. Hun strijd ontleent zijn kracht aan de opstandige traditie in deze gebieden.

Als Ahali hechten wij belang aan de manier waarop wij invloed kunnen uitoefenen op die mensen, omdat we een anarchistische traditie in deze gebieden willen invoeren. Met dit doel op de lange termijn voor ogen proberen wij te handelen en onze acties te plannen. Wij vinden het dus logisch dat wij ons solidair verklaren met de kameraden van de Koerdische strijd zonder dat we ons druk maken over het nationale karakter daarvan.

Denken jullie dat de laatste verkiezingen (april 2009), die velen beschouwen als een overwinning van de DTP, op een of andere manier een positieve rol voor de Koerdische strijd zal hebben?
De laatste plaatselijke verkiezingen schijnen een positieve invloed op de Koerdische strijd gehad te hebben. De DTP, de partij die de Koerdische onafhankelijkheidsbeweging vertegenwoordigt, heeft tijdens deze lokale verkiezingen het bestuur verkregen in een grote stad, zeven kleine steden en vijftig provinciale gemeenten.

De betekenis van deze verkiezingen is belangrijk. Zij vonden plaats terwijl er werd gediscussieerd over de vraag of de DTP nu wel of niet verboden kon worden en er zo een eind gemaakt kon worden aan de politieke vorm van onafhankelijkheidsstrijd. Met dit verkiezingsresultaat hebben de Koerden gereageerd op deze discussie. Niet alleen het mogelijke verbod van de DTP, maar ook de discussies over Öcalan en de separatistische strijd hebben deze resultaten beïnvloed. Door een stem te geven aan een partij, die voortkomt uit een traditie die de Turkse staat altijd heeft gecensureerd en geblokkeerd, hebben de Koerden gezegd: 'de DTP vertegenwoordigt het Koerdische volk en hier zijn wij!'

In deze omstandigheden hebben wij, voor deze keer, de representatieve democratie niet ter discussie gesteld, ook al zijn wij daar tegen. Bovendien vinden wij het belangrijk te benadrukken dat de activiteiten van de vrije gemeentebesturen een vorm van participatiepolitiek op plaatselijk niveau zijn. Met het Openbare Parlement, de Raad van Jongeren en van Vrouwen en andere gelijksoortige instanties, gaat het democratische karakter van de DTP verder dan de traditionele democratie.

Dat de DTP bij de plaatselijke verkiezingen gemeentebesturen hebben veroverd, beschouwen wij als een belangrijkere overwinning dan de zetels die gewonnen zijn in het Turkse parlement. Dat kun je beter begrijpen als je de populariteit van Osman Baydemir, de burgemeester om Diyarbakir vergelijkt met die van Ahmet Türk, parlementariër en vice-voorzitter van de DTP.

Zoals gezegd, geloven wij niet in de representatieve democratie of in burgerlijke verkiezingen. Maar onder deze bijzondere omstandigheden, waarbij de DTP bijna verboden werd en met de opkomst van nieuwe elementen in de Koerdische strijd, zoals de toenemende waardering voor de rechtstreekse deelname van het publiek, beschouwen wij de steun aan de DTP in Koerdistan, als expliciete oppositie tegen de Turkse staat, en dat werd uitgesproken als de wil van het Koerdische volk.

Wij hoorden dat Koerdische vrouwen nogal door tradities onderdrukt worden en dat deze verhalen door de Turkse staat worden verspreid om het Koeridsche volk als achtergebleven te typeren (eerwraak etc). Wat is hiervan waar? Wat is de houding van de Koerdische bevrijdingsbeweging ten opzichte van vrouwen?

Ten eerste moeten wij ermee rekening houden dat Öcalan, die de theoreticus is geworden van de strijd van de Koerden, de bevrijding van de vrouwen hoog op de agenda heeft geplaatst. Zoals hij heeft aangegeven zijn de vrouwen de sociale klasse die het meest aan het gezag onderworpen zijn, dus moet de bevrijding van de maatschappij beginnen met de bevrijding van de vrouwen. Het resultaat is dat de Koerdische strijd groot belang hecht aan de onafhankelijke organisatie van vrouwen, zowel in de gewapende strijd als in de politieke en sociale omgeving. Er is een systeem van gezamenlijk bestuur in de DTP, er is een Raad van Vrouwen, en er bestaan organisaties van vrouwen zowel in de guerrilla als in de Koerdische steden; dat zou als de praktische toepassing van deze theorie kunnen worden gezien.

Wij moeten eveneens eraan toevoegen dat de Koerdische vrouwen de meest gepolitiseerde ter wereld zijn. Dat kun je elke 8 maart (vrouwendag) zien; dan gaan er dertig maal meer Koerdische vrouwen de straat op dan in andere delen van wereld.

Het systeem van Agha's beschouwt de vrouwen alleen maar als koopwaar. Zij kunnen worden geruild tegen geld of voorraden levensmiddelen. De vrouwen worden onbekwaam geacht om over hun eigen leven te beslissen en worden van het sociale, politieke en economische leven afgesneden. Met steun van de staat spelen de Agha's in het isolement van de vrouwen in het economische leven een belangrijke rol. Volgens hen zijn de vrouwen in het beroepsleven niet nodig en zijn zij ongeschikt voor een arbeidsbaan. De vrouwen worden geacht thuis te blijven om zich met huishoudelijke taken en de opvoeding van de kinderen bezig te houden.

Dit soort marginalisering, gecombineerd met religieuze factoren, leidt ertoe dat de mannen zich opwerpen als eigenaars van de vrouwen, die niets anders zijn dan goederen die door de mannen worden bezeten en waar men tegen aankijkt als voorwerpen. Zij worden een eersymbool en elke overtreding van de oude gebruiken kan ertoe leiden dat vrouwen ter wille van de eer worden gedood.

De staat mag dan openlijk vrij kritisch over deze 'eerwraak' zijn. Maar zoals wij al hebben gezegd worden de Agha's flink gesubsidieerd en zijn zij feitelijk door de staat in het leven geroepen. Houdt men daarmee rekening, dan is het duidelijk dat de 'eerwraak' hoofdzakelijk door de organisatie van de staat wordt veroorzaakt, ondanks haar oppervlakkige 'inspanningen' om daaraan een einde te maken.

Wat zijn de voornaamste moeilijkheden om de Koerdische en Turkse volksbewegingen met elkaar te verbinden?

De linkse Turkse bewegingen concentreren zich hoofdzakelijk op de beweging van de arbeidersklasse. Men kan dus zeggen dat zij de Koerdische strijd beschouwen als een ondergeschikt probleem dat na de revolutie zou kunnen worden afgehandeld. Zij zijn daarin nauwelijks geïnteresseerd en geven niet veel blijk van solidariteit met het Koerdische volk.

Misschien is de belangrijkste reden van dit gebrek aan 'belangstelling' voor de Koerdische kwestie het feit dat bepaalde Turkse groepen van 'links' Mustafa Kemal, de autoritaire stichter van de Turkse Republiek, nog steeds zien als een anti-imperialistische held en zijn nationalistische ideeën aanhangen. Zij zien hem als een soort Che Guevara, waarbij zij de Koerdische strijd beschouwen als 'een werktuig' van de Verenigde Staten om Turkije in tweeën te delen, om vervolgens 'de twee stukken taart op te eten'. Op die manier wordt de aanvankelijk anti-imperialistische benadering nationalistisch en ze schrikt er niet voor terug de Koerden te beschuldigen als degenen die problemen veroorzaken en marionetten van het Amerikaanse imperialisme zijn.

Aan de andere kant is de Turkse volksbeweging, hoe 'modernistisch' die ook moge zijn, verdeeld over de Koerdische beweging, waarvan de theorieën dicht bij die van het anarchisme komen door zijn onophoudelijke aanvallen tegen het gecentraliseerde staatssocialisme. Vooral in de loop van de laatste tien jaar heeft de Koerdische beweging daadwerkelijk afstand genomen van een strijd voor de staat en gekozen voor een meer globale en verdergaande idee van sociale revolutie. Dit wordt soms 'democratische confederalisme' genoemd, of soms 'democratische communalisme', enz. Maar wij kunnen zeggen dat deze theorie wordt verrijkt door het perspectief van de sociale ecologie, die wordt geïnspireerd door de leer van Murray Bookchin.

Wat zouden jullie van de libertaire bewegingen en de internationale solidariteit verwachten?

De globalisering van de macht heeft tot gevolg dat ook het verzet vandaag globaal is. Als wij kunnen beschikken over inlichtingen over de verzetsbewegingen over de gehele wereld, dan krijgen wij de hoop en de kracht om in de strijd tegen het systeem een front te maken. Wij geloven dat wij dankzij dit netwerk van internationale solidariteit ons verzet kunnen uitbreiden.

Zoals al degenen die zich verzetten tegen het kapitalisme, tegen racisme, tegen seksisme, tegen het staatsgezag, en ga zo maar door, hebben wij elkaar nodig in de huidige omstandigheden waarin het kapitalisme zijn controle vergroot op het leven van individuen en waarin deze nieuwe kapitalistische wereldorde de natiestaten strategisch een veel grotere rol spelen.

Wij geloven dat wij veel kunnen leren van de ervaringen van andere volkeren. Allereerst is het echt belangrijk om je ervaringen te delen met groepen als de onze, die minder ervaring hebben. Deze gedeelde ervaringen zouden ons kunnen helpen met het oplossen van problemen waarmee wij worden geconfronteerd wanneer wij het anarchisme in onze regio's tot ontwikkeling brengen.

Tot nu toe waren de anarchisten vooral georganiseerd voor doelstellingen op de korte termijn, met kleine campagnes, gevoerd door kleine groepen. De internationale solidariteit is cruciaal, wil het anarchisme een sociaal karakter krijgen, met doelstellingen op de lange termijn. Met het oog op de lange termijn moeten wij onze ervaringen in dit proces delen. Wij hebben de geest van de jaren 1850, maar we zijn actief sinds 2004. Wij verwachten bijvoorbeeld van jullie, met jullie revolutionaire traditie in Latijns-Amerika, dat wij deze ervaringen kunnen delen en dat jullie luisteren naar die van ons.

Nawoord van de vertaler

De oorlog tegen Koerdistan is weer opgelaaid.

Dit interview werd afgenomen in het begin van 2009 en werd in het Spaans gepubliceerd op 24 september van dat jaar. Ondertussen hebben zich ingrijpende ontwikkelingen voorgedaan, die overigens aan de grondslag van dit stuk niets afdoen.

Op 11 december werd de Koerdische partij door het Turkse hooggerechtshof verboden. De voorzitter, die tevens in het parlement werd verkozen, werd met 27 andere partijfunctionarissen uit Turkije verbannen. Het gerechtshof beraadt zich ook over het verbod van de regeringspartij AK van premier Erdogan. Komt dat er ook, dan is de gerechtelijke staatsgreep van de Kemalisten voltooid en krijgt Turkije weer de dictatuur waaronder zij in 1988 ook heeft geleden. Een indringende getuigenis hiervan is het protesttoneelstuk Bergtaal van de als *persona non grata* uit de Amerikaanse ambassade gezette Harold Pinter, dat de Koerdische kwestie tot in de kern raakt. Ditmaal zal de Kemalistische leider nog intensiever de eenheid van volk en ras als staatsbeginsel prediken en openlijk nationaal-socialistisch zijn. Intussen zijn er honderden Koerdische politici voor de rechter gesleept. Op 25 december zijn er acht van de burgemeesters gearresteerd, waarover in dit interview werd gesproken, waaronder die van Diyabarkir. De 'dorpswachten' en politie voeren razzia's uit om andere kopstokken kalt te stellen. De Koerden zelf antwoorden hierop met opstand. Tegenover het gerechtelijk verbod verdedigt Erdogan zich met de ontmaskering van de Turkse legertop en de ontsluiting van zijn geheime archieven, waarin zich documenten bevinden over allerlei Putsch-plannen, en met de afzwering van zijn vredesbeleid ten aanzien van de Koerden.

Federalisme is voor Koerdistan de enige oplossing

Het Koerdische nationalisme verzet zich tegen de heerschappij in Turkije, Syrië en Iran en heeft in Irak zoiets als een vrijstaat bewerkstelligd. Dat is niet voor de eerste keer. Tussen 1946 en 1947 was er de Koerdische republiek Mahabad in Noordwest Iran, opgericht in een periode waarin Rusland met Groot-Brittannië orde op zaken stelde in Iran, omdat de toenmalige Reza Sjah de partij van verslagen de As-mogendheden had gekozen. Deze republiek, die wilde samenwerken met de Sovjetrepubliek Azerbeidzjan, hield niet lang stand, omdat Stalin het gebied prijsgaf aan de Britten en daarmee aan de opvolger van Reza Sjah, Mohammed Reza Pahlavi. Tijdens de Irak-Iran oorlog hebben Iranese Koerden zich achter Saddam Hoessein geschaard en de Irakese achter ayatollah Khomeini. Zij zijn dus elkaars tegenstanders geweest. De Barzani-clan, die in de republiek Mahabad actief is geweest, doet in Irak opnieuw van zich spreken als een rechtse tegenhanger van de PKK.

Al deze feitjes leren ons dat een Koerdische eenheidsstaat is uitgesloten, tenzij *'durch Blut und Eisen'*, de wijze waarop Bismarck in de negentiende eeuw het Duitse rijk met oorlogen heeft aaneengeklonken. Daarom wordt een federalistisch concept – zoals onder meer door Bakoenin werd gepredikt in zijn Open brief aan de Slaven (1848) en door Proudhon met betrekking tot de Italiaanse eenheid – ook door Koerden in Nederland als de meest voor de hand liggende oplossing gezien. De anarchistische groep Ahali heeft dus een belangrijke missie, namelijk het federalisme in anarchistische zin uit te dragen over het gehele Midden-Oosten, wat overigens ook in overeenstemming is met verschillende Islamitische tradities[6].

Het verzet van Ahali reikt verder

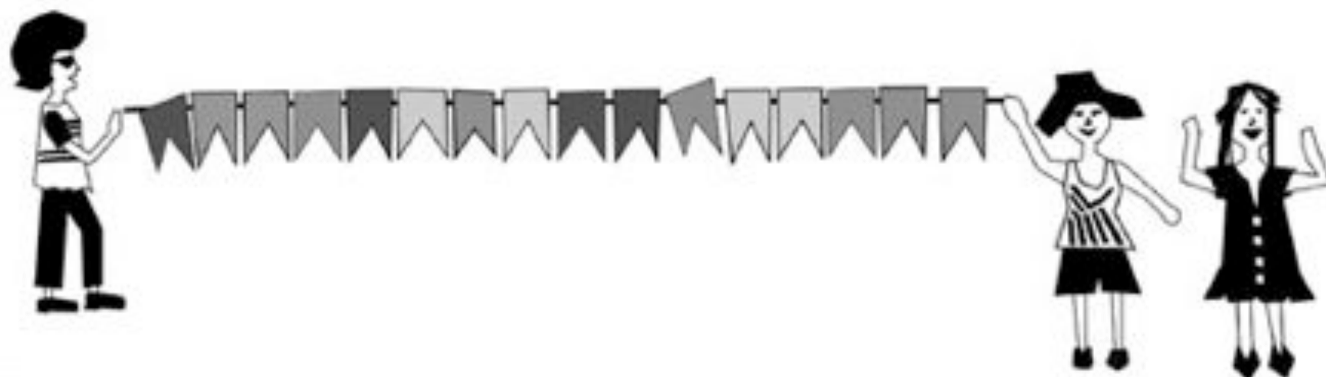
Onmiddellijk na de hervatting van de Koerdische oorlog keert de Turkse staat zich ook tegen het antimilitarisme. De principiële actie tegen het leger is namelijk de belangrijkste bijdrage die Ahali en andere anarchisten leveren ter ondersteuning van een beginnende libertaire Turks-Koerdische beweging. Opnieuw worden dienstweigeraars hard aangepakt. Kon men in de zomer in Ankara openlijk voor dienstweigering pleiten en zijn solidariteit betuigen met de Israëlische shministim (studenten die hebben gezworen niet het leger in te gaan en zo medewerking te weigeren aan de bezetting van Palestina), in de afgelopen maanden gaat het er anders aan toe. Op 6 januari 2010 deed de politie een gewelddadige inval bij een persconferentie van Ahali ter ondersteuning van een gewetensbezwaarde dienstweigeraar en als protest tegen martelingen in het leger. Zij arresteerde drieëntwintig mensen, waarvan er tweeëntwintig personen na voorgeleiding voor de officier van justitie onder applaus van de omstanders het gerechtsgebouw mochten verlaten. Zij werden allemaal beschuldigd van 'ontmoediging van de legerdienst'. Volkan Sevinç wacht echter een schijnproces wegens 'verboden wapenbezit'. Dit alles leidde tot massale demonstraties en het is te hopen dat die de Turken in Ankara en Istanbul verder mobiliseren.

Vertaling: Jan Bervoets

Noten

1 Ahali is een anarchistische organisatie in Turkije
2 Hier vond in 1927 de Koerdische opstand plaats, toen de Koerdische Republiek van Agiriyê Komara werd uitgeroepen, die van 1927 tot 1931 is blijven bestaan, waarna zij door het Turkse leger werd verpletterd.
3 Regio van een andere opstand in 1937.
4 Leider van een opstand die zich in 1925 tot het gebied om Diyarbakir heeft uitgestrekt.
5 Het systeem van de Agha's werkt momenteel als een staat in de staat. Deze stamhoofden hebben in hun dorpen (vooral sinds 1984) de absolute macht gekregen om de gewapende strijd van de PKK af te weren. Zij werden door de staat tot de tanden bewapend, met eigen paramilitaire groepen, die 'dorpswachten' worden genoemd en verantwoordelijk zijn voor talloze gruweldaden (moordpartijen, martelen, enz).
6 Hierbij moet niet alleen worden gedacht aan Soefistische stromingen zoals de Mehlevi, die de heiligheid van elke mens uitgedragen in de Derwisj-rituelen, maar ook aan Islamistische staatsopvattingen ten gunste van federalisme, waarvan de Indonesische staatsman Mohammed Hatta een belangrijk voorstander was.

Het interview met Ahali werd al eerder in het Spaans gepubliceerd op Anarkismo.net: *www.anarkismo.net/article/*15311
Voor meer informatie (vrijwel uitsluitend in het Turks) over Ahali: http://ahali.info en http://ahaligazetesi.org.

Verzet je tegen de gevolgen van de industriële landbouw in Paraguay!

De betrokkenheid van de vrouwen van Conamuri in Vía Campesina in Paraguay

Conamuri is, zoals het Spaanstalige acroniem aanduidt, een nationale coördinerende organisatie die vrouwen bijeenbrengt die werken in de landbouw en afkomstig zijn uit inheemse stammen; de eerste in zijn soort in Paraguay. Op 15 oktober 2009 – de Internationale Dag van Plattelandsvrouwen – vierde de organisatie haar tiende verjaardag.

DOOR MAGUIONNA BALBUEANA

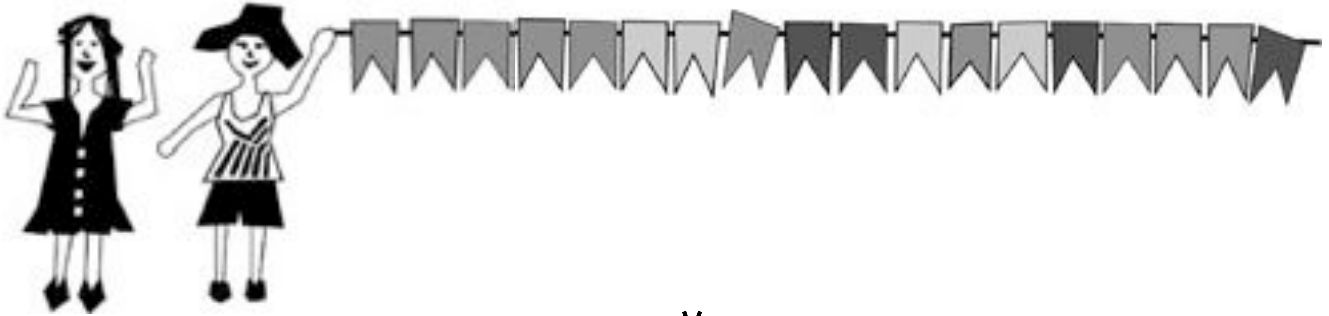
De afgelopen tien jaar heeft Conamuri strijd gevoerd voor de instandhouding van het platteland volgens de beginselen van *Vía Campesina International*, een wereldorganisatie die landarbeiders, inheemse volken, volken van Afrikaanse afkomst en kleine boeren uit alle landen van de wereld verenigt. Zij verenigt mannen en vrouwen in de strijd voor de zekerheid dat hun manier van leven en hun huishouden wordt gerespecteerd. Zij streeft ook naar het blijvend respect voor hun gemeenschappelijke belangen, waarbij ze zich verzet tegen het systeem van landbouw voor de export en de op afhankelijkheid gebaseerde economie waaronder onze landen te lijden hebben als gevolg van de overheersing door het buitenlandse kapitaal.

Als gemobiliseerde actieve vrouwen zijn wij vooral beducht voor de opmars van de industriële landbouw op het platteland en het catastrofale effect dat dit op de lokale bevolking heeft. Dat dwingt de mensen naar overbevolkte steden te gaan, waar zij terecht komen in de klauwen van armoede en overleving in een onzekere situatie. De industriële landbouw bevordert monocultuur en het overmatige gebruik van chemische producten, waarmee ze de neergang van de biodiversiteit en de verontreiniging van water en bodem versnelt.

Pesticiden

De oorspronkelijke stamgemeenschappen lijden ook onder de achteruitgang van de gronden van hun voorouders. Omdat ze de meest gevoelige en kwetsbare zenuw in onze samenleving raken zijn deze gevolgen vanuit elk mogelijk perspectief des te meer te betreuren. Een paar weken geleden stierven bijvoorbeeld dertien inwoners van de Mbya Guarani gemeenschap – een van de meest militante groepen tegen het koloniale regime – mogelijk door blootstelling aan pesticiden die zijn gebruikt voor de verbouwing van genetisch gemanipuleerde soja in de buurt van hun boerderijen.

We zijn ervan overtuigd dat de industriële landbouw, die om aan de Aziatische en Europese markten te voldoen belang heeft bij de productie van biobrandstof van onze voedingsmiddelen, met hun productie schadelijk zal zijn voor onze gezinnen, onze gronden en onze natuurlijke hulpbronnen. Dit zal in het algemeen de werkloosheid, de honger en het gebrek van ons volk verder doen toenemen. Wat voor gevolgen dit heeft voor ons gezinsleven kan men al merken aan de arbeidsmigratiecijfers die laten zien dat veel vrouwen al naar Spanje en Argentinië moesten emigreren, waardoor zij het gezin als kern van de samenleving hebben verbroken. Het antwoord van Vía Campesina's hierop is dat zij werkt aan voedselsoevereiniteit en voor een algemene landbouwhervorming. Beide concepten vinden hun weerslag in de strijd van Conamuri en de boerenbeweging in Paraguay.

Van onderop

Ons sterke verlangen om discussiebijeenkomsten te organiseren over de voedselsoevereiniteit bracht ons ertoe om binnen verschillende departementen in het land (provincies) bijeenkomsten te houden, door mensen in groepen van onderop samen te brengen en informatie te verschaffen om zo de bewustwording te vergoten. Naast andere activiteiten houden we provinciale cursussen en workshops, radioprogramma's voor stammen, een nieuwsbulletin dat via Conamuri wordt uitgezonden en als belangrijkste de succesvolle zaadcampagne, die in juli na twee jaar hard werken werd afgerond.

Een andere activiteit is het berichten over gevallen van vergiftiging door het massale gebruik van landbouwchemicaliën op de velden. De producenten van soja en andere genetisch gemanipuleerde producten vormen een kring van landeigenaren – meestal afkomstig uit Brazilië – die zich niet houden aan de minimumvoorwaarden die zijn vastgelegd in de nationale milieuwetten, zoals de instandhouding van de structuren van natuurlijke grenzen, het niet sproeien bij sterke wind, de akkers van de menselijke nederzettingen scheiden, enz. De oligarchie verjaagt daarom mannen, vrouwen en kinderen door hun boerderijen en dieren te vernietigen, om zo hun woestijn van groene soja nog groter te maken.
De herinnering aan de elfjarige jongen Silvino Talavera staat nog levendig in onze herinnering. Hij werd besproeid met *Round Up Ready* (in Nederland verboden, vert.) en na een paar uur ging hij dood in een ziekenhuis in de provincie Itapúa. Zijn geval was een van de weinige die voor de rechter kwamen, en de mensen die verantwoordelijk waren – twee Braziliaanse pachtboeren – werden in 2005 veroordeeld tot twee jaar gevangenisstraf. Dit vonnis werd echter omgezet tot een taakstraf.

Volgens deze logica van verzet maakt Conamuri deel uit van de Coördinatie van de Slachtoffers van Landbouwgif (opgericht in 2009), om de effecten van het gif Glysophaat en de multinationals die voor deze stof reclame maken nog scherper aan de kaak te stellen. Deze organisatie rapporteert alle gevallen van personen die zijn aangetast door het gebruik van gifstoffen bij de landbouw bij de bevoegde autoriteiten. De effecten van die stoffen variëren van miskramen en embryonale afwijkingen tot kanker en in het ergste geval de dood.

Samen met *Vía Campesina International* werkt Conamuri ook aan de oprichting van het Latijs-Amerikaans Landbouweconomisch Instituut voor boeren uit de inheemse bevolking. Het instituut, waar de voertaal het Guarani zal zijn (de belangrijkste inheemse taal), moet een hoeksteen worden voor gedekoloniseerde onderwijs van onderop en professionals opleiden die zullen opstaan tegen het neoliberalisme en alternatieve waarden zullen veilig stellen.

Vertaling en bewerking: Jan Bervoets

Dit artikel werd oorspronkelijk gepubliceerd in het Engels *in*: The Broken Rifle, Nr. 84 (November 2009) *en maakt deel uit van de* Working Papers *van de vierjaarlijkse conferentie van* War Resisters' International, *die dit jaar in* Ahmedabad, India *werd gehouden.*

Venezuela: manifest ter verdediging van het sociale protest

In Venezuela wordt door een groep sociale bewegingen en mensenrechtenorganisaties, studenten en academici evenals verschillende individuen opgeroepen tot een campagne ter verdediging van het recht op demonstratie, dat vandaag de dag systematisch wordt geschonden door de regering van Hugo Chávez. *De hier volgende tekst werd oorspronkelijk gepubliceerd in het* Spaans *in* El Libertario, *een anarchistisch tijdschrift uit* Venezuela. [1]

'Volgens inlichtingen van vakbonden, boeren- en studentenleiders dreigen er in Venezuela momenteel 2200 mensen voor de rechter te worden gebracht wegens het uitoefenen van het constitutionele recht om voor hun levensbehoeften op te komen. De overgrote meerderheid van de mensen die een proces aan hun broek krijgen zijn vakbondsleden, boeren, studenten en mensen uit wijk- of dorpsgemeenschappen. De slachtoffers zijn dus meestal bezitloze en kwetsbare individuen. Wat vroeger een enkel en incidenteel geval was, is nu staatsbeleid geworden. Aan de ene kant zien we politieambtenaren, aanklagers en rechters, aan de andere kant de door landeigenaars en industriëlen aangestuurde huurmoordenaars. En dan zijn er nog de knokploegen die samenwerken met nationale, regionale en plaatselijke bestuurders van welke politieke richting dan ook. Samen vormen zij de driehoek van onderdrukking van de sociale strijd.

Een dergelijke criminalisering, die door verschillende takken van de overheid, zakenlieden en landeigenaars wordt aangemoedigd, vindt plaats in een context van toenemende demonstraties voor sociale rechten. De regering heeft verschillende wetten aangenomen tegen mensen die land hebben bezet om hun recht op land en huisvesting op te eisen, tegen wijkgemeenschappen die de straten blokkeren om gas, water of elektriciteit geleverd te krijgen of de verbetering daarvan eisen, tegen arbeiders die druk uitoefenen om hun baan te verdedigen, beter loon of collectieve huur te krijgen, tegen studenten die leermiddelen voor hun scholen vragen, tegen mensen die van primaire gezondheidsdiensten gebruik willen maken en tegen diverse andere sectoren in hun strijd voor sociale en politieke rechten. Wat wij hier laten zien is daarom het bewijs van de strategie die door de staat en sommige privé-sectoren wordt gehanteerd om het wettige protest en het beroep op de mensenrechten waarin de grondwet voorziet aan banden te leggen.

Aan de andere kant merken wij dat misdaden tegen sociale voorvechters permanent onbestraft blijven, waarbij aanwijzingen van de betrokkenheid van zakenlieden en landeigenaren bij moorden op vakbondsmensen en boerenleiders helemaal niet worden onderzocht of tot bestraffing leiden. En in sommige gevallen worden plaatselijke bestuurders ook niet politiek verantwoordelijk gehouden. Deze straffeloosheid heeft ertoe geleid dat het inzetten van huurmoordenaars systematisch wordt toegepast om de verschillende groepen die voor hun rechten opkomen te intimideren en het zwijgen op te leggen. Al is een hoog percentage van deze moorden het gevolg van onderlinge conflicten tussen bedrijfsgroepen[2] om baantjes te krijgen, toch zijn er verschillende gevallen bekend waarin huurmoord het doel heeft vakbonden die hun eisen naar voren brengen te ontbinden en de meer radicale strijd van de arbeiders neer te slaan.

Om deze reden wordt er door verschillende sociale bewegingen en mensenrechtenorganisaties, studenten en academici actie gevoerd om het recht van protest te verdedigen, zoals dat in de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens en in de Grondwet besloten ligt. Om deze reden veroordelen zij ook de processen, de huurmoorden en andere mechanismen die dit recht ondermijnen, zoals bijvoorbeeld de wettelijke maatregelen die het uitroepen van bijeenkomsten en stakingen binnen de grote bedrijven verbieden. Met het oog hierop willen wij deze openbare verklaring afleggen om het publiek bewust te maken van deze ernstige inperking van die rechten en doen wij een beroep op alle vakbonden, boeren, wijk- en studentenorganisaties en ook de alternatieve media om zich actief bij deze nationale campagne aan te sluiten om het wettelijk recht op sociaal protest te verdedigen.

Wij eisen het volgende:

- Schrapping van de artikelen 284, 286, 297 en 358 van de 'Strafwet', art. 47, 48, 49, 50, 53 en 56 van de 'Organische wet voor de veiligheid en verdediging van het volk', art. 139 en 141 van de 'Wet ter bescherming van individuen met toegang tot goederen en diensten', evenals art. 20, 24 en 25 van de 'Speciale wet ter verdediging van het volk tegen hamsteren, de boycot en elk ander gedrag dat schade toebrengt aan de consumptie van voedsel of producten onderworpen aan prijscontroles'. Al deze artikelen hebben het recht op protest strafbaar gesteld.

- Een onbevooroordeeld en duidelijk onderzoek van alle misdaden van huurmoordenaars en andere misdaden tegen boeren, arbeiders en andere sociale actoren, evenals de vervolging en bestraffing van de overtreders.

- De volledige en onmiddellijke vrijheid van alle sociale activisten die nu gevangen zitten wegens protesteren, het opheffen van de verplichting van het regelmatig rapporteren aan de rechtbanken en andere maatregelen die het vakbondswerk in de bedrijven verbieden.

- Geen gebruik van veiligheidslegers tegen demonstraties voor sociale en politieke rechten. Een verbod op het gebruik van vuurwapens en traangas door politie en militie tijdens protesten, ook wanneer zij ontruimingswerkzaamheden uitvoeren bij acties die het recht op huisvesting, gas, water en elektriciteit eisen.'

Het manifest werd ondertekend door:
Programa Venezolano de Educación-Acción en Derechos Humanos (Provea) [Venezolaans programma van Onderwijs-Actie voor Mensenrechten]; Unidad Socialista de Izquierda (USI) [Socialistische en Linkse Eenheid]; Corriente Clasista Unitaria Revolucionaria y Autónoma (CCURA) [Revolutionaire en Autonome stroming van de Eenheidsklasse]; Sindicato de Trabajadores del Inces (SINTRAINCES) [Vakbond van het INCES-bedrijf]; Acción Solidaria [Solidaire Actie]; Convite; Periódico *El Libertario*; Espacio Público; COFAVIC; Colectivo Socialismo Revolucionario (CSR) [Socialistisch Revolutionair Collectief]: Liga de Trabajadores por el Socialismo (LTS) [Bond van Arbeiders voor het Socialisme]; Movimiento Solidaridad Laboral [Solidaire Arbeidersbeweging]; Sinergia; Comité de Víctimas contra la Impunidad Lara (CVCI-Lara) [Comité van Slachtoffers tegen de Straffeloosheid in Lara]; Indubio Pro Reo [Bij Twijfel Onschuldig]; Domingo Alberto Rangel.

Vertaling: Jan Bervoets

Noten

1 *El Libertario*, #57 (Jrg.14) oktober-november 2009. Het tijdschrift staat online op de website van *El Libertario* (zie onder).

2 Bedoeld worden de voor Latijns-Amerika karakteristieke militante werkgeversorganisaties, die er niet zelden een eigen militie op na houden. Een berucht historisch voorbeeld is de Argentijnse groep van grootgrondbezitters, waarvan de paramilitaire directie vóór de staatsgreep van Videla onder leiding van de vader van Maxima Zorreguieta stond. Deze groep charterde eigen legertjes om kleine boeren en landarbeiders van hun land te jagen om zo de belangen van grote veeteeltbedrijven te bevorderen. Uit dit stuk kan men opmaken dat dit soort (binnenlandse) organisaties althans in de provincies de zegen hebben van president Chávez.

Meer informatie:
- http://protestarnoesundelito.blogspot.com (Spaans);
- http://www.nodo50.org/ellibertario (De website van *El Libertario*, in het Spaans, Engels en andere talen, met o.a. berichten over een door de politie uitgevoerde moord op Mijail Martinez).

Werking Solidariteitskas

A Elk lid van de Vrije Bond heeft bij stakingen, gedragen door de meerderheid van de werknemers, recht op een stakingsuitkering. In bijzondere situaties ook bij stakingen gedragen door een minderheid van de werknemers. Bij dit laatste gaat het om stakingen met een doelstelling die zeer verwant is aan de doelstelling van de Vrije Bond (VB). De uitkering bedraagt 75% van de vermindering aan inkomen, met een maximum van € 50,-* per werkdag.

B Financiële ondersteuning van acties van leden van de VB die werkloos zijn, met name wanneer de leden getroffen worden door sancties op hun uitkeringen. Bij dit laatste is het een voorwaarde dat het gaat om duidelijk aangekondigde collectieve of individuele actie. De doelstelling van de actie moet in de lijn van de doelstelling van de VB liggen. Het weigeren van werk valt hier ook onder, mits voldaan wordt aan eerder genoemde voorwaarde. De VB is namelijk tegen arbeidsplicht. De uitkering bedraagt 75% van de korting met een maximum van € 50,-* per werkdag.

C Het verstrekken van renteloze leningen voor het opstarten van bedrijven in zelfbeheer. Een bedrijf moet meer dan één werkende omvatten. Het uit te lenen bedrag is maximaal € 1.000,-* en moet binnen drie jaar worden terugbetaald.

D Het financieren van initiatieven/acties van (leden van) de VB die vallen binnen de doelstellingen van de VB; per activiteit maximaal € 500,-*.

E Het financieren van initiatieven/acties waaraan, naast andere organisaties, (leden van) de VB deelneemt (nemen) en die vallen binnen de doelstellingen van de VB; per activiteit maximaal € 500,-*.

F Het financieren van initiatieven/acties van organisaties waarvan leden van de VB lid zijn en die vallen binnen de doelstellingen van de VB; per activiteit maximaal € 500,-*.

G Het ondersteunen van landelijke of regionale activiteiten welke georganiseerd worden door leden van de VB en een bijdrage kunnen leveren aan de groei en uitbouw van de organisatie; per activiteit maximaal € 500,-*.

H Minimaal 5% van de gelden die jaarlijks binnenkomen worden gereserveerd voor bijdragen aan (activiteiten van) buitenlandse organisaties waarmee de VB zich inhoudelijk verbonden voelt.

* Deze bedragen worden eens per drie jaar op de Algemene Landelijke Vergadering bijgesteld. Aanvragen worden schriftelijk ingediend bij de solidariteitskascommissie (bij voorkeur via solid ariteitskas@buitendeorde.nl of anders Postbus 1338, 3500 BH Utrecht. Gestreefd wordt naar een afhandelingstermijn van een week .

Uitgangspunten Vrije Bond

1 De Vrije Bond streeft naar een anarchistische samenleving waarin een mens zelf kan bepalen hoe het leven in te richten.

2 De Vrije Bond is een organisatie van anarchistische individuen en groepen gebaseerd op:
- de gelijkwaardigheid van alle mensen
- de autonomie van het individu
- zelfbestuur en zelfbeheer, vrije vereniging en federalisme
- een goed milieu en een vitale natuur
- de afschaffing van alle vormen van gezag: bijvoorbeeld economisch, politiek, sociaal, religieus, cultureel of seksueel.
- de opbouw van een vrije samenleving, zonder klassen, lidstaten, of grenzen, gebaseerd op anarchistische werkwijzen en wederzijdse hulp.

3 De totstandkoming van een vrije samenleving zal onmogelijk het werk van de Vrije Bond alleen zijn. Wij willen de anarchistische beweging uitbreiden, bekendheid geven aan onze ideeën en deze verwezenlijken. Directe actie in woord en daad is het belangrijkste middel van de Vrije Bond.

4 Aangezien onderdrukking, kapitalisme en uitbuiting wereldwijde fenomenen zijn, is onze strijd een internationale strijd. De Vrije Bond verwerpt elke vorm van nationalisme en stelt hier tegenover een federalistische organisatie van de maatschappij. Naast het verenigen van anarchistische groepen en individuen in onze directe omgeving, onderhoudt de Vrije Bond ook contacten met anarchisten en anarchistische federaties wereldwijd..

5 De samenleving waar de Vrije Bond naar streeft zal een pluriforme samenleving zijn. Verscheidenheid in anarchiserende ideeën en strategieën door aangesloten groepen en individuen zijn inherent daaraan.

6 De Vrije Bond is geen vakbond in traditionele zin. Hij steunt niet alleen de economische strijd, die de machtsvraag stelt en belangenbehartiging in engere zin niet veronachtzaamt, maar ook steunt hij alles wat zijn doel kan bevorderen en bestrijdt hij wat het tegengaat. Hij steunt het streven naar zelfbeheer en zelfbestuur alsmede de strijd tegen de onderdrukking.

7 De Vrije Bond streeft naar een anarchistische samenleving waarin een mens zelf kan bepalen hoe het leven in te richten.

JA, DIE BOND ZIE IK WEL ZITTEN!

Naam ____________________
Straat ____________________
Postcode __________ Plaats ____________________
Telefoon ____________________
E-mail ____________________

❑ ik geef me hierbij op als lid van de Vrije Bond
❑ ik neem een abonnement op Buiten de Orde

En ik krijg als kadootje
het boek: ❑ Gestraft zonder Veroordeling óf
❑ Weg met het Empire! óf
❑ Tips tegen Tralies óf
de muziek cd: ❑ Esperanza, Dutch hardcore punk Against the G8

Bon opsturen naar
Vrije Bond, Postbus 9220, 5000 HE Tilburg
of mail naar vrijebond@buitendeorde.nl óf geef je op via www.buitendeorde.nl

Contributierichtlijnen per maand:

Inkomen van 0 t/m 500 euro	€ 2,00	
Inkomen vanaf 500 euro t/m bijstand	€ 4,00	
Inkomen vanaf bijstand t/m minimum	€ 6,00	
Inkomen hoger dan minimumloon	€ 8,00	meer is ook welkom

Abonnement BdO per jaar (gratis voor leden)

Minimumabonnement	€ 7,50	
Kostendekkend abonnement	€ 15,00	meer is ook welkom

Mijn bijdrage maak ik over op giro 5495473 van de Vrije Bond te Tilburg

Weg met die mensenrechten?

Kinderen; wat een lastpakken zijn dat. Zeker als hun vader en moeder van die losers zijn die niet de juiste papieren hebben om in Nederland te verblijven. Volgens onze minister Hirsch Ballin zijn er slechts twee opties: opsluiten totdat ze uitgezet kunnen worden of op straat dumpen zodat ze zelf eieren voor hun geld kiezen en 'vrijwillig' het land verlaten. Want het kan toch niet zo zijn dat die kleine rotzakjes een voorkeursbehandeling krijgen. Nee, dat is niet de bedoeling in ons beschaafde land. Als een democratische meerderheid beslist dat die profiteurtjes moeten oprotten, dan is daar niets mis mee. En dat de Raad van Europa stelt dat Nederland een zorgplicht heeft en dat kinderen niet zomaar op straat mogen worden gedumpt, dat Nederland het VN-Kinderrechtenverdrag schendt en het Europees Sociaal Handvest, ach, het zal Hirsch Ballin en trawanten worst zijn. Die uitspraak is onzinnig en sowieso niet bindend. Het is een advies, een suggestie, zogezegd, van een wollige club die in de gloriedagen van het mensenrechtendiscours werd opgericht, maar door de toenemende migratiestromen (lees: toename van goudzoekers) en de dreiging van islamisering allang haar zeggingsmacht heeft verloren. Beseffen die fauteuilplakkers in Straatsburg wel hoe moeilijk het is een land te runnen? Zijn ze zich bewust van de verwarring en rampspoed die ze met hun bezopen juridische flodders teweegbrengen? Zo is er al een rechter geweest die hun uitspraak gebruikte om kinderen van straat te houden én een rechter die het tegenovergestelde beweerde.
Nu weten we natuurlijk al jaren dat als het over mensenrechten gaat de Nederlandse staat allerlei verdragen omarmt. Voor de bühne althans.
Nederland afficheert zich graag als kampioen mensenrechten. Zo presenteerde Maxime Verhagen in 2007 Naar een menswaardig bestaan. Een mensenrechtenstrategie voor het buitenlands beleid. *In 2009 zei hij: 'Het respect voor mensenrechten staat onder druk. Daarom hebben we er als Nederland een schepje bovenop gedaan. We hebben een serie initiatieven genomen, groot en klein, om de mensenrechtensituatie te verbeteren.'*
Tja, wat moet je daarvan zeggen? Is dat allemaal faliekant gelogen óf hanteren politici en overheidsdienaren een andere definitie van mensenrechten, zodat ouders en kinderen in gevangenissen en op straat er buiten vallen? Ben je als je de juiste papieren mist van mensenrechten verstoken?
Onlangs las ik in een krant een uitspraak waarvan ik de herkomst nogal naïef plaatste in het hart van de gestaalde kaders van de Partij voor de Vrijheid. Het kwam er op neer dat Nederland paal en perk moet stellen aan verdragen die het lastig maken om een eigen restrictief immigratiebeleid te voeren. Een pleidooi dus om creatief om te gaan met internationale (mensenrechten) verdragen.
Die uitspraak bleek niet gedaan door Wilders of een van zijn kwakende tafelvrienden, maar door Coen Teulings, hoogleraar economie aan de Universiteit van Amsterdam en directeur van het Centraal Plan Bureau. U hoort het goed: de club die altijd zo nauwgezet en 'objectief' de financiële consequenties van partijprogramma's doorrekent en de regering adviseert. Diezelfde Teulings is prominent lid van de Partij van de Arbeid en heeft in 2004 actief meegewerkt aan het schrijven van het beginselprogramma.
Teulings wil niet alleen een 'creatieve' mensenrechtenpolitiek, maar ook immigranten die een permanente verblijfsvergunning ontvangen een soort 'B-burgerstatus' of 'halfstatus' geven. Je hebt dan in Nederland 'Vollmenschen' en 'Halbmenschen'. Vergeef me de vergelijking met de oorlog, maar toen ik dat las, moest ik spontaan overgeven.

Uw vriend, Peter Lenssen

